

Jaarverslag 2024
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	
Voorwoord	3
01 Samenvatting	6
02 Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen	9
03 Het pensioenfonds	12
04 Bestuur & beleid	23
05 Financiële positie	36
06 Beleggingsbeleid	50
07 Communicatiebeleid	59
08 Risicobeheer	62
09 Personalia	70
10 Pensioenregeling, statuten, reglementen	73
11 Raad van toezicht en Verantwoordingsorgaan	78
12 Ondertekening bestuur	90
JAARREKENING	
13 Jaarrekening 2024	92
OVERIGE GEGEVENS	
14 Overige gegevens 2024	135
De bijlagen	145

Voorwoord

Met dit jaarverslag geeft het pensioenfonds een overzicht van de prestaties en ontwikkelingen van het afgelopen jaar, evenals een vooruitblik op de uitdagingen die voor ons liggen.

Afgelopen jaar was uiteraard veel aandacht voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast speelden in het verslagjaar ook andere zaken zoals de toenemende kosten, de ontwikkeling van de financiële positie, toeslagen, een uitgevoerd communicatieonderzoek en de Code Pensioenfonds. In dit voorwoord gaan wij alvast kort in op deze onderwerpen.

Het pensioenfonds heeft al enige jaren te maken met een gestage afname van het aantal premiebetalende deelnemers. Het jaar 2024 vormt hierop een uitzondering als gevolg van het toetreden van 18-20 jarigen per 1 januari 2024 tot de regeling. Het bestuur ziet mede als gevolg van deze afname van het aantal premiebetalende deelnemers en daardoor stijgende kosten per deelnemer een toenemende druk op de kosten. Deze kostendruk is voor het bestuur een belangrijke reden om te streven naar een kwalitatief zo goed mogelijke regeling tegen acceptabele kosten. Het bestuur ziet met lede ogen aan dat het kostenniveau in de pensioensector, met name de uitvoeringskosten van de pensioenregeling, jaar op jaar toeneemt. De aan de werkgevers en deelnemers in rekening gebrachte premie bestaat hierdoor inmiddels voor meer dan 10% uit kosten. Een einde aan de kostenstijgingen is nog niet in zicht. De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel valt duurder uit. Ook de eerder verwachte daling van de uitvoeringskosten voor de pensioenregeling onder het nieuwe pensioenstelsel wordt niet gestand gedaan. Het bestuur is zich om deze reden aan het beraden op de toekomst van het pensioenfonds en is een onderzoek gestart naar consolidatiemogelijkheden. De sociale partners onderschrijven dit. In het in december 2024 gepubliceerde transitieplan spreken zij de ambitie uit om kort na het invaren schaalvoordelen te bereiken door consolidatie.

Onze financiële positie is het afgelopen jaar verder verbeterd. Dankzij een zorgvuldig beleggingsbeleid en een gunstige marktomgeving hebben we een goed rendement behaald van 9,9%. Dit heeft bijgedragen aan een versterking van onze dekkingsgraad: de actuele dekkingsgraad steeg van 105,0% naar 108,1%. Een goede dekkingsgraad is essentieel om op een zo evenwichtig mogelijk wijze te kunnen invaren in het nieuwe pensioenstelsel.

De financiële positie was ultimo 2024 echter nog niet zodanig dat toeslagverlening mogelijk was. Het bestuur is voornemens om in 2025 het toeslagbeleid te verruimen. Het bestuur heeft deze mogelijkheid omdat het gebruik maakt van het transitie-FTK. In dat geval heeft het pensioenfonds de mogelijkheid om eerder toeslagen te verlenen.

Uiteraard stond 2024 in het teken van de verdere voorbereidingen van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur wil overgaan per 1 januari 2027. Onze pensioenuitvoerder TKP heeft het bestuur medegedeeld dat het de overgang van Pensioenfonds Kappers naar het nieuwe stelsel niet voor 1 januari 2028 ter hand wil nemen. Dit heeft niet de voorkeur van het bestuur. Uitstel leidt immers tot nog meer transitiekosten. Hierbij speelt ook de fiscale houdbaarheid van huidige pensioenregeling een rol. De huidige, franchiseloze, regeling is tot eind 2025 fiscaal toegestaan. Het is nog onzeker of de regeling in 2026 blijft toegestaan, laat staan in 2027. Het bestuur is over het uitstellen van de overgangsdatum met TKP in gesprek. Voor de overgang naar het nieuwe stelsel is een projectorganisatie ingericht, met een stuurgroep, waarin ook de sociale partners zijn vertegenwoordigd, en daarnaast een bestuurlijke projectgroep.

In lijn met de nieuwe regelgeving heeft het bestuur naar aanleiding van de nieuwe Code pensioenfondsbeleidswijzigingen doorgevoerd. Deze wijzigingen zijn gericht op het verder versterken van de governance en het vergroten van de transparantie binnen ons fonds. Zo is het keuzebegeleidingsbeleid uitgewerkt en is invulling gegeven aan de norm "het kennen van de voorkeuren van de belanghebbenden".

Goede communicatie met onze deelnemers is van groot belang. In het afgelopen jaar hebben we een uitgebreid deelnemersonderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in de behoeften en verwachtingen van onze deelnemers. De resultaten van dit onderzoek hebben ons waardevolle inzichten gegeven die we gaan gebruiken om onze communicatie en dienstverlening verder te verbeteren.

Het afgelopen jaar hebben er enkele belangrijke bestuurswisselingen plaatsgevonden. Op 30 juni trad Rita van Ewijk uit het bestuur en per 31 december Gerard van de Kuilen. We bedanken beide bestuursleden voor hun waardevolle bijdragen in de afgelopen jaren. In oktober trad Regina Schoutsen toe tot het bestuur als

werkgeversvoorzitter. In de eerste helft van 2025 is Peggy Wilson toegetreden als werknemersvoorzitter. Met hun expertise en inzet zijn we ervan overtuigd dat het pensioenfonds de uitdagingen van de toekomst succesvol kunnen aangaan.

Het komende jaar zal met name in het teken staan van het opleveren van het implementatieplan ten behoeve van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en het onderzoeken van de mogelijkheden tot consolidatie. Deze twee onderwerpen gecombineerd met de huidige geopolitieke ontwikkelingen en de onrustige financiële markten zorgen ervoor dat het nieuwe jaar weer genoeg uitdagingen kent.

Met vriendelijke groet,

Woerden, 17 juni 2025

Regina Schouten
Werkgeversvoorzitter

Peggy Wilson
Werknemersvoorzitter

01 Samenvatting

Kerncijfers

Het pensioenfonds heeft 5.629 aangesloten werkgevers en 20.444 actieve deelnemers. Zij betaalden in 2024 samen een premie van € 55,2 miljoen. Aan ouderdoms- en nabestaandenpensioenen is over 2024 € 7,7 mln. uitgekeerd. Het belegd vermogen bedroeg eind 2024 € 1.134,1 miljoen.

Vanaf 1 januari 2024 is de toetredingsleeftijd verlaagd van 21 naar 18 jaar. Dit heeft geleid tot een toename van het aantal deelnemers en een stijging van de premie-inkomsten.

De pensioenregeling

Het opbouwpercentage werd in 2024 verhoogd van 0,81% naar 0,86% van het brutosalaris. De premie bleef per 1 januari 2024 ongewijzigd op 13,9% van het brutosalaris. De pensioenregeling kent geen franchise.

Pensioenuitvoering

In 2023 is het project datakwaliteit Wtp gestart in het kader van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het project moet waarborgen dat op het moment van invaren er zoveel mogelijk zekerheid bestaat over de juistheid van de in te varen aanspraken en rechten. TKP is verder zeer druk met de inrichting van nieuwe (administratieve) systemen ten behoeve van de overgang naar de Wtp.

Sociale partners

De relatie tussen bestuur en sociale partners is in 2023 onder druk komen te staan door een verschil van inzicht over de wijziging van de pensioenregeling per 1 januari 2024. Dit heeft geleid tot een juridische procedure. Begin 2024 is een mediationtraject gestart om de onderlinge relatie te herstellen. Dit traject is in de eerste helft van 2024 succesvol afgerond. Daarna hebben sociale partners en het pensioenfonds gezamenlijk gewerkt aan het transitieplan Wtp. Het transitieplan is in december door de sociale partners vastgesteld.

Financiële positie

De actuele dekkingsgraad stijgt in 2024 van 105,0% naar 108,1%. De beleidsdekkingsgraad stijgt in 2024 van 106,3% naar 108,0%. Het pensioenfonds neemt deel aan het transitie-FTK. Om deze reden is in 2024 een concreet en haalbaar overbruggingsplan bij DNB ingediend. De dekkingsgraad voldoet op basis van het overbruggingsplan op het moment van overgang naar het nieuwe pensioenstelsel aan de minimale invaardekkingsgraad (2024: 100%). DNB stemde op 23 september 2024 in met het overbruggingsplan.

Kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer

De kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2024 € 5,2 miljoen (2023: € 5,7 miljoen) waarvan € 1,2 miljoen is besteed aan projecten (2023: € 1,1 miljoen). Omgerekend bedragen de kosten voor 2024 € 210 (2023: € 256) per (actieve) deelnemer en gepensioneerde. Zonder de projectkosten bedragen de kosten per deelnemer en gepensioneerde € 162 (2023: € 209). De daling van de kosten van pensioenbeheer is het gevolg van een wijziging in de methodiek van toerekening van pensioenbeheerkosten aan de vermogensbeheerkosten.

De kosten voor vermogensbeheer inclusief de transactiekosten bedragen voor 2024 € 4,11 miljoen (2023: € 3,35 miljoen). Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen bedragen de kosten in 2024 0,39% (2023: 0,35%). De transactiekosten bedragen € 547 duizend (2023: € 513 duizend). Uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen in 2024 bedragen de transactiekosten 0,05% (2023: 0,05%).

Beleggingen

Het rendement van de totale beleggingsportefeuille bedroeg in 2024 9,86% (2023: 5,41%). De z-score bedraagt 0,03 en de performancetoets bedraagt 1,29. Dit betekent dat werkgevers geen vrijstelling van de verplichte deelname aan het bedrijfstakpensioenfonds kunnen aanvragen, omdat het feitelijk behaalde rendement van het pensioenfonds over een periode van 5 jaar hoger is dan de benchmark.

Communicatie

De reguliere pensioencommunicatie bestond in 2024 uit meerdere (digitale) nieuwsbrieven voor deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. Daarnaast heeft een uitgebreid onderzoek onder de deelnemers aan de pensioenregeling plaatsgevonden. Doel van dit onderzoek was het beter leren kennen van de deelnemer. Dit onderzoek heeft geleid tot het instellen van een deelnemers- of whatsapp panel in 2025.

Risico's

In 2024 zijn elk kwartaal de risico's en de werking van de beheersmaatregelen gemonitord. Elk halfjaar zijn de strategische risico's besproken. Het bestuur is tevreden over wijze waarop het risicoraamwerk in 2024 heeft gefunctioneerd. De risico's zijn goed in beeld en worden adequaat gemonitord.

02 Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen

(bedragen x € 1.000)	2024	2023	2022	2021	2020
Premiegrondslag maximum jaarsalaris (in hele euro)	71.628	66.956	59.706	58.232	57.232
Aantal werkgevers (1)	5.629	5.815	6.098	7.044	5.861
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	19.532	17.218	17.986	18.941	19.707
Arbeidsongeschikten	912	879	786	547	479
Gewezen deelnemers (slapers)	52.507	51.096	53.479	53.062	49.169
Pensioengerechtigden	4.433	4.196	3.979	3.874	3.624
Pensioenen					
Kostendekkende premie (actuaireel)	51.074	42.387	59.663	61.504	54.420
Kostendekkende premie (ABTN)	41.368	46.472	41.217	40.714	27.572
Feitelijke premie	54.608	46.291	41.220	40.323	32.191
Uitkeringen	7.740	7.459	7.537	6.335	6.000
Premiebijdrage pensioen	13,90%	13,90%	12,50%	12,20%	9,00%
Opbouwpercentage ouderdomspensioen	0,86%	0,81%	0,80%	0,80%	0,80%
Kosten					
Reguliere uitvoeringskosten (2)	4.031	4.642	4.288	4.293	3.727
Projectkosten	1.189	1.061	839	559	580
Totaal uitvoeringskosten	5.220	5.703	5.127	4.852	4.307
- per deelnemer in euro's	210	256	225	208	181
- als % van het gem. belegd vermogen	0,49%	0,59%	0,45%		
Kosten vermogensbeheer	3.559	2.833	2.834	2.984	3.684
- als % van het gem. belegd vermogen	0,33%	0,29%	0,25%	0,22%	0,31%
Totale kostenratio	0,82%	0,89%	0,71%		
Transactiekosten	547	513	975	240	143
- als % van het gem. belegd vermogen	0,05%	0,05%	0,09%	0,02%	0,01%
Toeslagverlening per 1 oktober					
Actieve deelnemers	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Inactieve deelnemers	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Korting in %					
Actieve deelnemers	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Inactieve deelnemers	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Vermogen en solvabiliteit					
Vereist eigen vermogen (PW art. 132)	203.758	183.175	177.640	237.605	227.286
Voorziening- pensioenverplichtingen	1.062.287	961.800	908.723	1.350.039	1.392.114

VPL overgangsregeling	0	0	0	0	0
Actuele dekkingsgraad	108,1%	105,0%	103,1%	99,2%	96,2%
Beleidsdekkingsgraad	108,0%	106,3%	102,2%	97,3%	91,6%
Dekkingsgraad (marktrente)	108,0%	104,9%	101,4%	91,4%	79,7%
Vereiste dekkingsgraad (3)	119,2%	119,0%	119,5%	117,6%	116,3%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,5%	104,6%	104,6%	104,5%	104,4%

	2024	2023	2022	2021	2020
Beleggingsportefeuille					
Vastgoedbeleggingen	139.931	131.870	126.435	114.161	105.176
Aandelen	347.732	279.306	262.871	478.938	498.226
Vastrentende waarden	640.420	583.719	534.776	723.709	722.939
Derivaten	0	0	0	0	0
Overige beleggingen	5.980	2.647	3.354	11.638	3.985
Totaal beleggingsportefeuille	1.134.063	997.542	927.436	1.328.446	1.330.326
Beleggingsrendement					
Beleggingsopbrengsten	98.841	52.484	-422.009	-30.607	218.694
Vastgoedbeleggingen	9,30%	-6,58%	1,73%	9,73%	5,30%
Aandelen	18,38%	16,43%	-16,94%	19,57%	11,43%
Vastrentende waarden	5,76%	2,57%	-43,34%	-16,06%	25,83%
Totaal rendement portefeuille	9,86%	5,41%	-31,45%	-2,25%	20,05%
Benchmarkrendement portefeuille	9,89%	6,04%	-31,22%	-2,67%	19,53%
Afgelopen 5 jaar	-1,41%	1,57%	0,99%	9,20%	12,64%
Afgelopen 10 jaar	3,65%	5,79%	5,16%	10,49%	10,88%
Z-score	0,03	-0,57	-0,17	0,36	0,37
Performancetoets +1,28	1,29	1,44	1,69	1,82	1,75
Duration					
Actieve deelnemers	34,4	34,0	34,9	36,1	36,3
Inactieve deelnemers	30,4	30,4	31,1	32,1	32,1
Gewogen duration	30,1	29,8	30,6	10,3	32,5
Interne rekenrente (4)	1,95%	2,15%	2,23%	0,67%	0,43%

1. In 2022 is een groot aantal werkgevers met een 'ambtshalve aansluiting' met terugwerkende kracht omgezet naar de aansluiting 'verplicht zonder personeel'. Dit hoort bij een actie waarbij de werkgeversgegevens van het fonds worden vergeleken met de gegevens die bekend zijn bij het UWV. Dit zorgt voor een afname van het aantal werkgevers ten opzichte van 2021.
2. De reguliere uitvoeringskosten zijn inclusief de kosten die zijn toegerekend aan vermogensbeheer. De cijfers over 2020 zijn hierop aangepast, omdat deze kosten hier niet in waren meegenomen.
3. In de jaarrekening is een toelichting opgenomen bij de opbouw van de vereiste dekkingsgraad en de voornaamste risico's die bij het pensioenfonds van toepassing zijn.
4. In het bestuursverslag wordt een toelichting gegeven op de interne rekenrente.

03 Het pensioenfonds

3.1 Over het pensioenfonds

Contactgegevens

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf
Pommolenlaan 10C
3447 GK Woerden
Telefoon: (088) 119 80 40
Internet: www.pensioenkappers.nl
E-mail: info@pensioenkappers.nl

3.1.1 Naam en vestigingsplaats

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf (hierna: het pensioenfonds) is opgericht op 1 januari 1970 en statutair gevestigd in Woerden. Het pensioenfonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41178953. De laatste statutenwijziging vond plaats op 23 december 2024. Het pensioenfonds is lid van de Pensioenfederatie.

3.1.2 Doelstelling

De doelstelling van het pensioenfonds is om de uit de reglementen voortvloeiende verplichtingen voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden na te komen binnen de statuten en relevante wetgeving en in lijn met de voorwaarden die uit de verplichtstelling voortvloeien.

Verplichtstelling

Per 1 januari 2018: De deelneming in de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is verplicht gesteld voor de werknemers vanaf de eerste dag van de maand, waarin de 21-jarige leeftijd wordt bereikt tot de eerste dag van de maand, waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt, met dien verstande dat de verplichtstelling niet geldt voor de werknemers, die ingevolge enige beschikking krachtens artikel 3, eerste lid, van de Wet betreffende verplichte deelneming in een bedrijfspensioenfonds, zoals deze beschikking op 1 januari 1970 luidde, verplicht zijn tot deelneming in een ander bedrijfstakpensioenfonds.

Op 1 januari 2024 is de verplichtstelling voor het laatst aangepast als gevolg van de verlaging van de toetredingsleeftijd van 21 naar 18 jaar.

3.1.3 Missie, visie, strategie en kernwaarden

Het pensioenfonds heeft in samenspraak met sociale partners voor het pensioenfonds een missie, visie en strategie opgesteld en kernwaarden benoemd.

Missie

Het pensioenfonds is een uitvoerder die in opdracht van sociale partners in de kappersbranche voor de (oud)deelnemers het pensioen zorgvuldig beheert. Hierbij wordt getoetst op financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid.

Visie

Het pensioenfonds kiest voor een (kosten-)efficiënte werkwijze waarbij het bestuur grip houdt op de processen waarvoor het bestuur verantwoordelijk is. Met een transparante opstelling wil het pensioenfonds het draagvlak onder werkgevers en het pensioenbewustzijn bij deelnemers verhogen. Er wordt gestreefd naar een hoog pensioenresultaat voor alle groepen deelnemers.

Strategie

In overleg met sociale partners reageert het bestuur op veranderingen in het maatschappelijk speelveld en in de kappersbranche. De toekomst van de pensioenregeling en van de pensioenuitvoering komen hierbij regelmatig aan de orde. Frequent worden met partijen aan wie activiteiten zijn uitbesteed onderhandelingen gevoerd om de kosten zo laag mogelijk te houden.

Kernwaarden

Het pensioenfonds hanteert de volgende kernwaarden: betrouwbaar, transparant, zichtbaar, kostenbewust en servicegericht.

3.2 Sociale partners in de kappersbranche

De volgende sociale partners in de kappersbranche dragen leden voor het bestuur voor en benoemen leden in het verantwoordingsorgaan:

1. Koninklijke Algemene Nederlandse Kappersorganisatie (ANKO)

Postbus 212
1270 AE Huizen
Telefoonnummer : (035) 525 95 00

2. FNV Mooi

Nachtegaalstraat 37
3581 AC Utrecht
Telefoonnummer : (030) 231 42 21

3. CNV

Postbus 2525
3500 GM Utrecht
Telefoonnummer : (030) 751 10 07

3.3 Het bestuur

3.3.1 Structuur

Het pensioenfonds werkt volgens een paritair bestuursmodel. Het bestuur bestaat uit zes bestuursleden van wie twee van werkgeverszijde, twee van werknemerszijde, één namens pensioengerechtigden en één onafhankelijk bestuurslid. De zittingsperiode is vier jaar en een bestuurslid kan tweemaal worden herbenoemd. Het bestuur biedt een ervaringsplaats aan voor een stagiair. De stagetermijn is twee jaar, in deze periode wordt de stagiair betrokken in alle commissies. De zittingstermijnen van de bestuursleden en wijzigingen in het bestuur zijn opgenomen in het hoofdstuk personalia.

Het pensioenfonds heeft twee voorzitters, een werknemersvoorzitter en een werkgeversvoorzitter. Jaarlijks rouleert het voorzitterschap tussen beide voorzitters. In 2024 was Rita van Ewijk leidinghebbend voorzitter tot haar vertrek op 1 juli 2024. Vanaf deze datum tot 13 november 2024 was Gerard van de Kuilen leidinghebbend voorzitter. Nadat DNB op 7 november instemde met de benoeming van mevrouw Schoutsen tot lid van het bestuur, is zij op 13 november 2024 tot leidinghebbend voorzitter benoemd. De heer Van de Kuilen heeft zijn bestuurlijke taken op 1 januari 2025 neergelegd. Het bestuur spreekt zijn dank uit naar zowel mevrouw Van Ewijk als de heer Van der Kuilen voor hun verdienstelijke bijdragen aan het pensioenfonds.

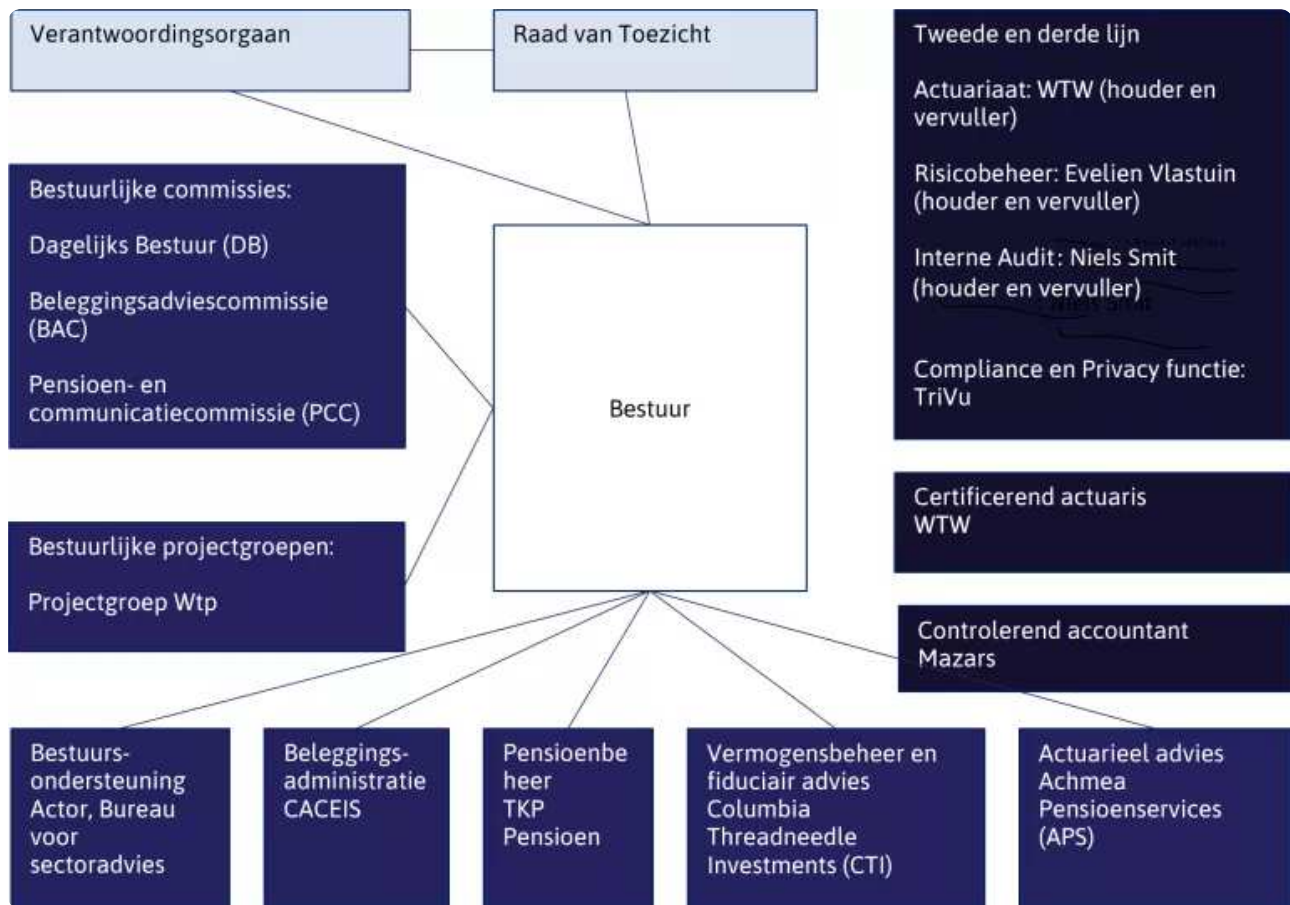
Transparantiedocument

In het transparantiedocument genaamd "hoe werkt het pensioenfonds", beschrijft het bestuur hoe het pensioenfonds zijn organisatie heeft ingericht. Het transparantiedocument is voor het laatst herzien in januari 2024 en staat op de [website](#) van het pensioenfonds.

Organogram

Het pensioenfonds maakt gebruik van een organogram, waarin de verschillende organen, uitbestedingsrelaties, commissies en andere betrokkenen zijn opgenomen.

Organogram Pensioenfonds Kappers 2024

3.3.2 Vergaderingen en overige bijeenkomsten

Bestuursvergaderingen

Het bestuur had in 2024 negen reguliere bestuursvergaderingen gepland. Belangrijke onderwerpen zijn de monitoring van uitbestede werkzaamheden, het beleid van het fonds en de voorbereiding op de transitie naar de Wtp. Daarnaast zijn er twee extra bestuursvergaderingen geweest. Een extra vergadering had betrekking op de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en een in verband met de voorgenomen benoeming van een nieuw bestuurslid.

Themadagen

Het bestuur organiseerde in 2024 vijfmaal een themabijeenkomst. Op de themabijeenkomst in mei was het bestuur te gast bij de ANKO in Hilversum, in november bij de fiduciair beheerder CTI in Amsterdam. Tijdens deze themabijeenkomsten werden elke keer drie of vier onderwerpen behandeld. Er is gesproken over de zelfevaluatie van het bestuur, de missie, visie en strategie van het pensioenfonds, DORA, datakwaliteit Wtp, maatschappelijk verantwoord beleggen, het risicoraamwerk (RSA) en de macro economische en geopolitieke omgeving in het kader van het te voeren beleggingsbeleid.

Gezamenlijke vergaderingen

Het bestuur vergaderde in 2024 driemaal met sociale partners over de ontwikkelingen in de sector, de nieuwe WTP-regeling (waaronder het transitieplan), de Wet DBA, de haalbaarheidstoets en de financiële situatie van het pensioenfonds.

Het bestuur vergaderde in mei en december 2024 gezamenlijk met de leden van het verantwoordingsorgaan. In april en oktober 2024 vergaderde het bestuur met de leden van de raad van toezicht. Daarnaast ontvingen de leden van de raad van toezicht na iedere bestuursvergadering een terugkoppeling van het dagelijks bestuur. Bij enkele bestuursvergaderingen waren leden van de raad van toezicht als toehoorder aanwezig.

3.3.3 Bestuurlijke commissies

In verband met de vele taken van het bestuur heeft het pensioenfonds een aantal bestuurlijke commissies ingesteld. Deze commissies bereiden de besluitvorming door het bestuur voor. Voor de uitvoering van besluiten kan een specifiek mandaat aan de commissies worden verleend. De leden van de bestuurlijke commissies kunnen zich laten bijstaan door externe deskundigen.

De commissies

» **Het dagelijks bestuur (DB)** bestaat uit de werkgeversvoorzitter en de werknemersvoorzitter van het bestuur, bereidt de agenda voor de bestuursvergaderingen en de themadagen voor en bewaakt de samenstelling en het functioneren van het bestuur. Het dagelijks bestuur monitort de sleutelfuncties risicobeheer en interne audit en de uitbesteding van de bestuursondersteuning en de compliance officer. Het dagelijks bestuur is eerste aanspreekpunt bij incidenten en datalekken. Het dagelijks bestuur vergaderde in 2024 tien keer.

» **De beleggingsadviescommissie (BAC)** bereidt vergaderstukken voor de bestuursvergadering voor ten behoeve van vermogensbeheer en controleert de uitbesteding van het vermogensbeheer. De BAC is tevens verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleggingsbeleid en het monitoren van eerstelijns risico's op vermogensbeheer. De BAC vergaderde in 2024 tien keer, waarvan vier keer over monitoring van de uitbestedingen en zes keer over beleidsonderwerpen.

» **De pensioen- en communicatiecommissie (PCC)** monitort de uitvoering van het communicatiebeleid, bereidt vergaderstukken voor over (de juridische vastlegging van en de actuariële zaken rondom) de pensioenregeling en behandelt werkgevers- en werknemerscasuïstiek. De PCC monitort de pensioenuitvoering en is verantwoordelijk voor de de eerstelijns risico's op actuarieel en juridisch vlak en op de uitbesteding van de pensioenuitvoering. De PCC vergaderde in 2024 tien keer, waarvan vier keer over monitoring van de uitbestedingen en zes keer over beleidsonderwerpen.

Vanwege wijzigingen in de bestuurssamenstelling is de samenstelling van de commissies gewijzigd. Ultimo 2024 is de indeling van de commissies als volgt:

Dagelijks Bestuur

Bestuurslid

Regina Schoutsen - Voorzitter

Gerard van de Kuilen - Lid

Beleggingsadviescommissie

Bestuurslid

Gerard Sirks - Voorzitter

Regina Schoutsen - Lid

Pensioen- en communicatiecommissie

Bestuurslid

Michel Pet - Voorzitter

José Meijer - Lid

Projectgroep Wtp

Bestuurslid

Tim van der Rijken - Lid

Michel Pet - Lid

Stuurgroep en projectgroep Wtp

In september 2022 hebben de sociale partners en het bestuur besloten om een projectgroep samen te stellen met als doelstelling het voorbereiden van de transitie naar de Wtp. De projectgroep Wtp is gevormd uit bestuursleden en sociale partners. Er is een onafhankelijk voorzitter aangesteld en een projectleider. De projectgroep Wtp is in september 2022 van start gegaan. Vanaf september 2023 is de Projectgroep Wtp tijdelijk stilgelegd vanwege de juridische procedure over de pensioenregeling 2024. Na afronding van een mediation traject is per april 2024 een nieuw opgerichte stuurgroep Wtp van start gegaan. Ook deze stuurgroep heeft een onafhankelijk voorzitter en bestaat uit bestuursleden en sociale partners. De stuurgroep had met name tot doel om voor 2025 te komen tot een transitieplan namens de sociale partners. De stuurgroep is in 2024 acht maal bijeengekomen.

Naast de stuurgroep Wtp is een bestuurlijke projectgroep Wtp gevormd. Deze projectgroep bestaat uit bestuursleden en externe adviseurs. De projectgroep Wtp is belast met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. De projectgroep Wtp is in 2024 zeven maal bijeengekomen.

3.4 De raad van toezicht

De raad van toezicht is als intern toezichtsorgaan belast met het toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het orgaan onderhoudt een actieve dialoog met het bestuur. Het is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag. De raad van toezicht betreft in zijn toezicht de naleving door het fonds van normen uit de Code Pensioenfondsen. De zittingstermijnen van de leden van de raad van toezicht en wijzigingen in de raad van toezicht zijn opgenomen in het hoofdstuk personalia.

De raad van toezicht had in 2024 vier reguliere vergaderingen. Daarnaast heeft tweemaal een extra vergadering plaatsgevonden. De raad van toezicht vergaderde tweemaal gezamenlijk met het bestuur en tweemaal gezamenlijk met het verantwoordingsorgaan. Tijdens diverse bestuursvergaderingen en themadagen waren leden van de raad van toezicht als toehoorder aanwezig. Het dagelijks bestuur heeft in 2024 na elke bestuursvergadering afstemming gehad met de raad van toezicht.

De raad van toezicht doet in hoofdstuk 11 verslag van zijn bevindingen over 2024.

3.5 Het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft als taak een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur gevoerde beleid en over de beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast is het verantwoordingsorgaan bevoegd om het bestuur te adviseren over tien, in de Pensioenwet genoemde, besluiten.

Het verantwoordingsorgaan vergaderde in 2024 drie keer. Daarnaast vergaderde het verantwoordingsorgaan tweemaal gezamenlijk met het bestuur en tweemaal gezamenlijk met de raad van toezicht. In september 2024 is een opleidingsmiddag gehouden. Op deze middag is het verantwoordingsorgaan bijgepraat over de risicohouding, het beoordelingskader Wtp en de uitkomsten van de diverse berekeningen ten behoeve van de nieuwe Wtp-pensioenregeling.

Het verantwoordingsorgaan doet in hoofdstuk 11 verslag van zijn bevindingen over 2024.

3.6 Uitbestede werkzaamheden

3.6.1 Vermogensbeheer

Fiduciair management

Het bestuur heeft voor de uitvoering van het fiduciair management een overeenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten met Columbia Threadneedle Investments. De overeenkomst kent een opzegtermijn van drie maanden voor het pensioenfonds en een opzegtermijn van zes maanden voor Columbia Threadneedle Investments.

Het pensioenfonds ontving in 2024 op maand- en kwartaalbasis van Columbia Threadneedle Investments rapportages met betrekking tot vermogensbeheer en vastgoedbeheer en elk kwartaal een risicorapportage. Het pensioenfonds ontving ook elk kwartaal rapportages over maatschappelijk verantwoord beleggen en over compliance. Deze rapportages werden in de BAC en in de bestuursvergaderingen besproken.

Het pensioenfonds heeft op basis van de ISAE-rapportage geconcludeerd dat de interne beheersing van voldoende niveau is om een betrouwbare dienstverlening te kunnen waarborgen.

Beleggingsadministratie

De financiële beleggingsadministratie van het pensioenfonds is uitbesteed aan CACEIS. CACEIS rapporteert maandelijks over de stand van de beleggingen en rapporteert elk kwartaal over de beheersing van de niet financiële risico's.

Het pensioenfonds heeft op basis van de ISAE-rapportage geconcludeerd dat de interne beheersing van voldoende niveau is om een betrouwbare beleggingsadministratie te kunnen waarborgen.

3.6.2 Pensioenbeheer

Het pensioenfonds heeft voor de uitvoering van het pensioenbeheer met ingang van 1 januari 2021 een overeenkomst voor vijf jaar met een opzegtermijn van twaalf maanden gesloten met TKP Pensioen.

TKP heeft een ISAE 3402 rapportage over 2024 geleverd. Het pensioenfonds heeft op basis van de rapportage geconcludeerd dat de interne beheersing van voldoende niveau is om een betrouwbare administratie te kunnen waarborgen.

TKP rapporteert elk kwartaal over de realisatie van de SLA-normen waaraan de dienstverlening moet voldoen. Deze rapportage wordt in het dagelijks bestuur en in de bestuursvergadering besproken.

3.6.3 Bestuursondersteuning

De bestuursondersteuning is ondergebracht bij Actor, Partner in besturen. Het pensioenfonds heeft voor de uitvoering van de bestuursondersteuning een overeenkomst voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van een jaar afgesloten met Actor. Naast de bestuursondersteuning wordt door het bestuur ook gebruik gemaakt van de juridische ondersteuning van Actor.

Actor rapporteert elk kwartaal over de realisatie van de normen waaraan de diensten moeten voldoen middels een SLA-rapportage. Deze rapportage wordt in het dagelijks bestuur en in de bestuursvergadering besproken.

Actor heeft in maart 2020 een ISO-27001 certificering ontvangen welke in maart 2023 is verlengd voor een periode van 3 jaar.

3.6.4 Tweede- en derdelijns functionarissen

Het bestuur maakt gebruik van de sleutelfuncties zoals die volgens de IORP-richtlijn zijn voorgeschreven. De sleutelfuncties risicobeheer en actuariel maken onderdeel uit van de tweede lijn en de sleutelfunctie interne audit is onderdeel van de derde lijn.

Sleutelfunctie actuariaat

De actuariële functie houdt toezicht op en beoordeelt de actuariële activiteiten. Daarnaast wordt een bijdrage geleverd aan het doeltreffend toepassen van het risicobeheer. Het beleid met betrekking tot de actuariële activiteiten wordt schriftelijk vastgelegd en driejaarlijks geëvalueerd. De certificerend actuaaris is aangewezen als houder en vervuller van de sleutelfunctie actuariaat.

Sleutelfunctie risicobeheer

De risicobeheerfunctie houdt toezicht op de effectiviteit en kwaliteit van het integrale risicomanagement. Daarnaast bewaakt de risicobeheerfunctie dat het risicomanagement op voldoende niveau blijft en meebeweegt met relevante ontwikkelingen. De houder van de sleutelfunctie is tevens de vervuller en is extern ingehuurd.

Sleutelfunctie interne audit

De interne auditfunctie evalueert periodiek of de interne controlemechanismen en de andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering adequaat en doeltreffend zijn. Zowel de sleutelfunctiehouder als de vervuller van de sleutelfunctie interne audit zijn extern ingehuurd. Het beleid met betrekking tot de interne audit wordt schriftelijk vastgelegd in een meerjaren auditplan dat na de jaarlijkse evaluatie wordt doorgerold.

Security Officer

Op grond van de nieuwe DORA-wetgeving moeten financiële entiteiten een passende scheiding en onafhankelijkheid van ICT-risicobeheerfuncties, controlefuncties en interne auditfuncties waarborgen. Om deze reden is per juni 2024 een security officer benoemd. De security officer richt zich op het tweedelijns ICT-risicobeheer.

Compliance en Privacy Officer

De compliance officer voert de toetsing aan de gedragscode uit. De compliance officer ziet tevens toe op de naleving van de door het bestuur vastgestelde klokkenluidersregeling. Zo kunnen leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan of de raad van toezicht rapporteren over onregelmatigheden binnen het pensioenfonds zonder gevaar voor hun eigen positie. De Compliance en Privacy Officer is extern ingehuurd.

3.6.5. Overige ondersteuning en adviseurs

Naast de reeds benoemde uitbestedingsrelaties heeft het pensioenfonds zich in 2024 bij zijn werkzaamheden laten controleren, ondersteunen en adviseren door onder meer een:

- Adviserend actuaaris

- Certificerend actuaaris
- Controlerend onafhankelijk accountant
- Adviseur inzake overgang naar Wtp

In hoofdstuk 9 zijn de gegevens van alle uitbestedingsrelaties, ondersteuning en adviseurs waarmee het pensioenfonds een meerjarige relatie heeft opgenomen.

3.6.6. Evaluatie uitbestede werkzaamheden

Conform het uitbestedingsbeleid voert het bestuur jaarlijks een evaluatiegesprek met elke uitbestedingsrelatie waarin diverse aspecten van de uitbesteding geëvalueerd worden. In het uitbestedingsbeleid is de leidraad voor de vragenlijst opgenomen.

3.7 Toezichthouders

Drie externe toezichthouders zijn belast met het toezicht op pensioenfondsen. Dit zijn de Autoriteit Financiële Markten (AFM), De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

3.7.1 AFM

De AFM is als toezichthouder belast met het bevorderen van een zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten, waaronder het bewaken van de informatie die pensioenfondsen verschaffen ten aanzien van juistheid en begrijpelijkheid.

Informatieverzoek overbruggingsplan

Pensioenfonds Kappers heeft in 2023 een overbruggingsplan ingediend. AFM heeft in 2024 onderzoek verricht naar de informatie die het pensioenfonds hierover aan de deelnemers heeft verstrekt en het hier aan voorafgaande besluitvormingsproces. Daarnaast heeft AFM onderzocht of deze informatie tijdig beschikbaar is gesteld aan de deelnemers. In het onderdeel communicatie (hoofdstuk 7) besteedt het bestuur aandacht aan de uitkomsten van deze uitvraag.

Naleving Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

In 2023 heeft AFM een self assesment verricht onder pensioenfondsen over de naleving van SFDR-regelgeving. Naar aanleiding van het ingediende self assesment concludeerde AFM dat het pensioenfonds in ieder geval in de periode 2 augustus 2023 - 20 september 2023 niet volledig voldeed aan de voorgeschreven regelgeving. Het pensioenfonds had verzuimd informatie op te nemen over de mogelijke effecten van duurzaamheidsrisico's op het rendement in de productinformatie. Het pensioenfonds heeft om deze reden een toezichtbrief van AFM ontvangen. Het pensioenfonds heeft de geconstateerde omissie opgelost.

Risicohouding

Pensioenfondsen voeren een regeling uit voor de deelnemers en beleggen het pensioenvermogen van deze deelnemers. Het is van belang dat de kenmerken van nieuwe Wtp-regeling zoals het beleggingsbeleid en de verdeelregels aansluit bij de risico's die de deelnemers willen en kunnen dragen. AFM heeft hiernaar onder pensioenfondsen onderzoek gedaan. Op 22 april 2024 stuurde AFM een brief waarin het Pensioenfonds Kappers verzocht om informatie te verstrekken over het verrichte risicopreferentie onderzoek.

AFM rapporteerde over haar bevindingen in november 2024. AFM is in algemene zin positief over de vastlegging van het uitgevoerde risicopreferentieonderzoek, met name over de uitgebreide vastlegging over de hoe de relatieve risicoaversie afgeleid is uit het risicopreferentieonderzoek. AFM had ook enige aandachtspunten. Een van de aandachtspunten betrof het voorleggen van minder geschikte vragen aan deelnemers over de afweging tussen risico en rendement. Andere aandachtspunten zijn het vastleggen van conclusies ten aanzien van de representativiteit van de respons en de verduidelijking van de rol van het risicodraagvlak in de vertaalslag naar de risicohouding en het beleggingsbeleid.

Kostentransparantie

Het bestuur van het pensioenfonds vindt transparantie over kosten van groot belang. Het bestuur liet een benchmarkrapport opstellen en vergeleek de kosten van het pensioenfonds met andere benchmarkrapporten en cijfers van DNB. Ook in het jaarverslag besteedt het bestuur ruim aandacht aan dit onderwerp in hoofdstuk 5.

Toezietsrapportage

Het pensioenfonds levert jaarlijks de toezietsrapportage aan de AFM. De AFM publiceert op basis van alle ontvangen toezietsrapportages een generiek rapport "Sectorbeeld Pensioenmarkt".

Uniform Pensioenoverzicht

Alle deelnemers en gepensioneerden ontvingen in juni een uniform pensioenoverzicht (UPO) in de digitale omgeving. De actieve deelnemers en de gepensioneerden ontvangen hierover een notificatiebrief of -mail. Het te bereiken pensioen is hierop getoond in drie scenario's: een pessimistisch, een verwacht en een optimistisch (economisch) scenario. Het bestuur hanteert rekenmethodiek URM1; een vereenvoudigde rekenmethode.

Ex-partners met een recht op bijzonder partnerpensioen ontvingen in 2019 voor de laatste keer een UPO. In 2024 hebben zij opnieuw een UPO ontvangen.

Hoogte en risico's van pensioen

Het bestuur van het pensioenfonds wil graag transparant zijn over de risico's van pensioen. De risicohouding van het pensioenfonds is openbaar en beschikbaar via de website van het pensioenfonds. In de communicatie naar deelnemers is het pensioenfonds open over de kans op een verlaging van het pensioen.

Pensioen 1-2-3

Het pensioenfonds maakt gebruik van pensioen 1-2-3. Hierin krijgt de werknemer gelaagd informatie over de pensioenregeling. Laag 1 betreft een samenvatting van de pensioenregeling, in laag 2 is meer informatie over alle onderwerpen te vinden en in laag 3 zijn alle regels en het beleid van het pensioenfonds opgenomen.

3.7.2 DNB

DNB is als toezichthouder belast met prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stevigheid van financiële ondernemingen en dus ook op pensioenfondsen. Doel is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Het pensioenfonds informeert DNB over alle wijzigingen in statuten, reglementen en in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Tevens dient het pensioenfonds jaarlijks uiterlijk 30 juni het jaarverslag en de daarbij behorende verslagstaten ter beoordeling door DNB in. Elke maand en elk kwartaal rapporteert het pensioenfonds aan DNB over zijn financiële positie en eenmaal per jaar - indien van toepassing - dient het een herstelplan in. Ook wordt over de uitkomsten van de haalbaarheidstoets aan DNB gerapporteerd. Tot slot worden benoemingen van bestuursleden en leden van de raad van toezicht vooraf ter toetsing aan DNB voorgelegd.

In 2024 zijn geen boetes door DNB opgelegd. Ook heeft DNB geen aanwijzingen gegeven, geen bewindvoerder aangesteld of bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming.

Van DNB heeft het pensioenfonds in 2024 brieven ontvangen inzake actuele thema's voor pensioenfondsen. Onderstaand worden de fonds specifieke onderwerpen toegelicht waarover het pensioenfonds in 2024 met DNB heeft gecorrespondeerd of gesproken.

Vragenlijst nieuwe Wtp-pensioenregeling

In 2024 heeft DNB voor de vierde keer een uitvraag gedaan over de nieuwe Wtp-pensioenregeling. Het bestuur heeft de ingevulde vragenlijst via het digitale loket aan DNB toegezonden. In het vierde kwartaal volgde een zogenoemde vragenlijst met mijlpalen. DNB koppelde in juli en december 2024 haar sectorbrede bevindingen naar aanleiding van de vragenlijsten terug. Naar aanleiding van de Wtp-vragenlijst koppelde DNB één specifiek aandachtspunt terug aan het pensioenfonds. DNB wees erop dat indien het pensioenfonds de IT-risico's niet voldoende beheerst, dit kan leiden tot uitstel van de transitie en/of problemen tijdens of na de transitie.

Niet-financiële risico's

DNB doet jaarlijks een sectorbrede uitvraag over de (niet-) financiële risico's, zoals operationele risico's, integriteits- en governance risico's. Het bestuur heeft de NFR-uitvraag 2024 op 14 mei 2024 via het digitale loket aan DNB toegezonden.

Haalbaarheidstoets

In mei 2024 is de haalbaarheidstoets door de adviserend actuaire uitgevoerd. Op 18 juni 2024 werd de haalbaarheidstoets door het bestuur vastgesteld. In paragraaf 5.2.5 is meer informatie over de haalbaarheidstoets opgenomen.

Overbruggingsplan

Het pensioenfonds besloot ook in 2024 gebruik te maken van het transitie FTK en heeft om deze reden een overbruggingsplan opgesteld. Het overbruggingsplan is in juni 2024 bij DNB ingediend. DNB wilde in eerste instantie niet instemmen met het ingediende overbruggingsplan, omdat het pensioenfonds in het overbruggingsplan had aangegeven een onderzoek te doen naar de mogelijke wijziging van het toeslagbeleid in de tweede helft van 2024. DNB was van mening dat het ingediende overbruggingsplan hierdoor niet concreet en haalbaar was. Daarop heeft het bestuur besloten af te zien van het voornemen tot wijzigen van het toeslagbeleid. DNB stemde uiteindelijk op 23 september 2024 in met het ingediende overbruggingsplan. In paragraaf 5.2.4 is meer informatie over het overbruggingsplan opgenomen.

Toetsing voorgenomen benoemingen

In 2024 is een nieuw te benoemen bestuurslid ter toetsing aan DNB voorgelegd. Dit betrof de benoeming van de werkgeversvoorzitter van het bestuur, mevrouw Schoutsen. DNB stelde bij brief van 7 november 2024 vast dat mevrouw Schoutsen geschikt is voor deze functie.

ESG risico's

Het pensioenfonds heeft in 2024 het selfassessment Duurzaamheid ingediend bij DNB. Op 19 november ontving het pensioenfonds een individuele terugkoppeling over de beheersing van de ESG-risico's. DNB constateerde op basis van het ingevulde selfassessment dat het pensioenfonds nog niet voldoende een risicoanalyse heeft uitgevoerd ten aanzien van de risico's uit hoofde van klimaat, milieu, mensenrechten en sociale verhoudingen. Het pensioenfonds stelt de risicoanalyse in 2025 op. Verder heeft DNB aandacht gevraagd voor de integratie van ESG risico's in de risicobeheercyclus.

Mitigerende brief informatiebeveiliging

Begin 2023 ontving het pensioenfonds van DNB de beoordeling van de risico-inschattingen middels het "risicobeeld". Dit risicobeeld werd op 13 februari 2023 in een persoonlijk gesprek door DNB toegelicht. Na dit gesprek volgde op 17 februari 2023 een mitigerende brief van DNB met het verzoek om de controls op informatiebeveiliging medio 2024 op het vereiste niveau te brengen. Het bestuur heeft een plan van aanpak opgesteld waarmee eind 2023 een informatiebeveiligingsbeleid en -plan werd opgeleverd, zodat de werking van de controls medio 2024 aangetoond kon worden. In 2024 heeft het pensioenfonds DNB meegedeeld dat de werking van de meeste relevante controls aangetoond kan worden.

3.7.3 Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is de onafhankelijke toezichthouder die de bescherming van persoonsgegevens bevordert en bewaakt. De AP houdt toezicht op de naleving van de wettelijke regels voor bescherming van persoonsgegevens. Pensioenfonds zijn verplicht om incidenten met een datalek te melden bij de AP. In paragraaf 4.7.4 zijn de incidenten bij het pensioenfonds beschreven waarvan een melding van een datalek is gedaan bij de AP. Door de AP zijn in 2024 geen sancties opgelegd zoals een boete, een last onder dwangsom, een verwerkingsverbod, een berisping of een waarschuwing.

04 Bestuur & beleid

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk doet het bestuur verslag van de wijze waarop gereageerd is op de veranderende wet- en regelgeving, geeft het een toelichting op het uitgevoerde beleid en wordt ingegaan op het eigen functioneren. Het beleggingsbeleid, communicatiebeleid en risicobeleid zijn in separate hoofdstukken opgenomen.

4.2 Participatie in speelveld

De wet- en regelgeving waar pensioenfondsen mee te maken hebben, is voortdurend in ontwikkeling. Het bestuur en de sociale partners volgen de ontwikkelingen en bereiden zich voor op de veranderingen. Zij proberen op diverse manieren aandacht te vragen voor de gevolgen die veranderingen in wet- en regelgeving hebben voor deelnemers en werkgevers in de sector. Zij brengen de specifieke kenmerken van het pensioenfonds onder de aandacht bij de beleidsmakers en toezichthouders. Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de wijze waarop ingespeeld is op deze wijzigingen.

4.2.1 Wet Toekomst Pensioen

Het kabinet heeft in 2019 samen met werknemers- en werkgeversorganisaties een pensioenakkoord gesloten met nieuwe afspraken. Die afspraken zijn uitgewerkt in de Wet toekomst pensioenen (Wtp). De Wet kent 3 doelen: een aanvullend pensioen dat sneller stijgt, een persoonlijker en duidelijker pensioenopbouw, en een pensioenstelsel dat beter aansluit bij het gegeven dat mensen niet meer 40 jaar bij één baas werken. In december 2022 werd de nieuwe Wet aangenomen door de Tweede Kamer en in mei 2023 stemde ook de Eerste Kamer in met de Wet.

In september 2022 is de projectgroep Wtp van start gegaan, waarin sociale partners en bestuursleden samen werken aan de nieuwe pensioenregeling. In de projectgroep worden keuzes rondom het soort contract, de inrichting en de communicatie voorbereid. Eind 2024 leverde de sociale partners het Transitieplan Wtp op aan het bestuur. Er is gekozen voor de solidaire pensioenregeling (SPR) waarbij de reeds opgebouwde pensioenen worden ingevaren.

4.2.2 Verlagen toetredingsleeftijd

Onderdeel van de Wtp is een verlaging van de toetredingsleeftijd naar 18 jaar. Deze wetgeving is per 1 januari 2024 ingegaan. Het doel van deze bepaling is het voorkomen dat de jongeren die op deze leeftijd een volwaardige baan hebben pensioenopbouw mislopen.

Dit had tot gevolg dat op 1 januari 2024 ruim 2.000 kappers van 18, 19 en 20 jaar als deelnemer tot het pensioenfonds zijn toegetreten.

De verlaging van de toetredingsleeftijd heeft gevolgen voor de toets van de fiscaal maximale pensioenopbouw. Omdat de pensioenregeling geen franchise heeft, wordt de pensioenopbouw jaarlijks fiscaal getoetst. Aangezien de deelnemers van 18, 19 en 20 jaar vaak minder verdienen dan het wettelijk minimumloon van een 21-jarige is hun pensioenopbouw tot 21 jaar doorgaans fiscaal bovenmatig. Uit het inkomen van de minstverdienende 18-jarige volgt dat de pensioenopbouw voor alle deelnemers per 2024 nihil moet worden.

Het bestuur en de sociale partners hebben daarom in april 2023 in een gezamenlijke brief aan Minister Schouten aandacht gevraagd voor dit onbedoelde, nadelige effect. In juli 2023 vond een gesprek plaats op het Ministerie. Omdat er geen oplossing leek te komen, bereikten de sociale partners overeenstemming over een nieuwe pensioenregeling voor 2024: de zogenaamde drempelregeling. Hierbij wordt alleen pensioen opgebouwd over het salaris wat boven het wettelijk minimumloon ("de drempel") voor een 21-jarige ligt. Het bestuur kon de uitvoering van deze drempelregeling niet aanvaarden omdat de invoering van een drempelregeling zou leiden tot uitvoeringstechnische risico's, waardoor er geen sprake zou zijn van beheerste en integere bedrijfsvoering. De sociale partners probeerden daarop via een juridische procedure jegens zowel het bestuur als TKP Pensioen (als uitvoerder) een onderzoek naar de uitvoering van een drempelregeling af te dwingen. De rechter stelde de sociale partners in het ongelijk: het bestuur stond in zijn recht de uitvoering van een drempelregeling niet te aanvaarden.

De nijpende situatie voor de pensioenregeling in de kappersbranche is door sociale partners ook onder de aandacht van kamerleden gebracht. In oktober 2023 werd het amendement in de Tweede Kamer aangenomen waarmee voor de kappersbranche een uitzondering werd gemaakt op de fiscale toets voor de periode vanaf 1 januari 2024 tot 1 januari 2026. In december 2023 werd het amendement ook aangenomen in de Eerste Kamer. De pensioenopbouw kon hierdoor in 2024 een percentage van het salaris blijven, ook voor de nieuwe groep van 18-20 jarigen.

4.2.3 Transitie-FTK

Pensioenfondsen hebben de mogelijkheid om tijdens de transitieperiode naar de nieuwe Wtp-regeling gebruik te maken van het zogenoemde transitie-FTK. Hierdoor kan een pensioenfonds in de transitieperiode al voorsorteren op de nieuwe regels die van kracht gaan worden. Een pensioenfonds kan meerdere redenen hebben om te kiezen voor het transitie-FTK:

- Versoepelen of voorkomen van een noodzakelijke korting;
- Eerder verlenen van toeslagen; pensioenfondsen worden in de gelegenheid gesteld om eerder (al bij een lagere dekkingsgraad) en meer te kunnen indexeren. Deze optie wordt opportuun bij een dekkingsgraad groter dan 105%.
- Verruimen van beleggingsbeleid. Onder het transitie-FTK zijn meer mogelijkheden om een aangepast beleggingsbeleid te voeren zonder de restricties van het huidige FTK (onder andere het niet vergroten risicoprofiel tijdens een tekortsituatie).

Pensioenfonds Kappers heeft er in 2023 voor gekozen om gebruik te maken van het transitie-FTK. In 2024 heeft het bestuur de deelname aan het transitie-FTK gecontinueerd. Het bestuur had hierbij de volgende overwegingen. Als eerste is voortzetting van deelname aan het transitie-FTK consistentie in beleid. Als tweede sluit de voortgezette deelname aan bij de herbevestiging van de sociale partners om in te varen. Als laatste houdt het bestuur, door de deelname aan het transitie-FTK te continueren, de mogelijkheid open het toeslagbeleid te versoepelen.

Omdat het pensioenfonds niet voldoet aan vereist vermogen moest het in 2024, gelijk aan 2023, een overbruggingsplan opstellen. Het overbruggingsplan is ter advies aan het verantwoordingsorgaan voorgelegd. Het verantwoordingsorgaan heeft hierop positief geadviseerd. Het overbruggingsplan is vervolgens bij DNB ingediend. Het pensioenfonds had in het overbruggingsplan echter het voornemen opgenomen te onderzoeken of in 2024 een wijziging van het toeslagbeleid mogelijk zou zijn. DNB merkte op dat in het ingediende overbruggingsplan geen rekening was gehouden met deze voorgenomen beleidswijziging. Hierdoor was naar mening van DNB geen sprake van een concreet en haalbaar overbruggingsplan. DNB heeft, nadat het pensioenfonds had aangegeven in 2024 geen voornemen meer te hebben om het toeslagbeleid te wijzigen, ingestemd met het overbruggingsplan.

4.2.4 DORA

De Digital Operational Resilience Act (hierna: DORA) is een Europese verordening die tot doel heeft de digitale operationele weerbaarheid in de financiële sector te versterken. DORA werd aangenomen door de Europese Raad in november 2022 en is van kracht sinds 16 januari 2023. Voor pensioenfondsen en pensioenuitvoeringsorganisaties betekent DORA dat zij vanaf 17 januari 2025 moeten voldoen aan strikte ICT-risicobeheersingsvereisten. Dit moet bijdragen aan een betere bescherming tegen cyberdreigingen en beter voorbereid zijn voor het geval van ernstige operationele verstoringen.

Het pensioenfonds heeft haar beleid aangepast aan de DORA-vereisten, de contractuele afspraken met uitbestedingsrelaties aangevuld, een informatieregister met alle ICT-dienstverleners in haar keten opgesteld, en een cybercrisisoefening ingepland voor 2025.

Binnen het bestuur is een portefeuillehouder informatiebeveiliging aangewezen en de sleutelfunctiehouder risicobeheer bereid gevonden om tevens de tweedelijns functie van security officer in te vullen.

4.3 Gevoerd beleid

Deze paragraaf beschrijft het beleid van het pensioenfonds en de wijze waarop het beleid is aangepast aan (wijzigingen in) wet- en regelgeving. Een beschrijving van de volledige pensioenregeling is opgenomen in hoofdstuk 10.

4.3.1 Toeslagbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd kunnen worden door het verlenen van een toeslag. Dit is alleen mogelijk voor zover de beschikbare financiële middelen van het pensioenfonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Het bestuur moet rekening houden met de strikte eisen die de Wet aan de dekkingsgraad van het pensioenfonds stelt voordat geïndexeerd kan worden. Het besluit van het bestuur vindt mede plaats op basis van advies van de adviserend actuaaris.

Het bestuur heeft de ambitie om jaarlijks per 1 oktober een toeslag te verlenen voor alle groepen (deelnemers, slapers en pensioengerechtigden) op basis van de stijging van de CBS-consumentenprijsindex. Het uitgangspunt is dat de ruimte die de Wet biedt voor toeslagverlening, zoveel mogelijk benut wordt. Dit is echter geen zekerheid; actuele ontwikkelingen kunnen aanleiding zijn om hiervan af te wijken.

In 2024 kon het pensioenfonds toeslag verlenen bij een beleidsdekkingsgraad boven 110%. De beleidsdekkingsgraad kwam in 2024 niet boven 110%. Er was dus geen ruimte voor verhoging van de pensioenen. Omdat het bestuur verwacht dat er komende jaren geen toeslag verleend kan worden is op het jaarlijks pensioenoverzicht opgenomen: *"De afgelopen jaren heeft Pensioenfonds Kappers de pensioenen niet kunnen verhogen. Hiervoor was onze financiële situatie niet goed genoeg. De verwachting is dat we ook de aankomende jaren de pensioenen niet kunnen verhogen"*. Ten opzichte van de geambieerde toeslagverlening bedraagt de cumulatieve achterstand over de periode vanaf 2006 tot en met 2024 (exclusief de kortingen in 2013 en 2014) circa 43%.

Doordat het pensioenfonds deelneemt aan het transitie-FTK is een versoepeling van het toeslagbeleid mogelijk. Het bestuur had het voornemen in 2024 te onderzoeken of het toeslagbeleid kon wijzigen. In de paragraaf over het transitie-FTK (4.2.3) hebben we reeds gemeld dat in 2024 geen wijziging in het toeslagbeleid is doorgevoerd. De voorbereidingen voor een in 2025 door te voeren wijziging zijn echter wel reeds in 2024 gestart.

4.3.2 Kortingsbeleid

Het bestuur van Pensioenfonds Kappers heeft in juni 2023 besloten over te stappen van het reguliere FTK naar het transitie-FTK. Hier is voor gekozen omdat de eisen inzake het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) en vereist eigen vermogen (VEV) onder het transitie-FTK vervallen, waardoor de kans dat het pensioenfonds jaareinde over moet gaan tot korten kleiner wordt.

Op basis van de regels van het transitie-FTK gaat het pensioenfonds onverwijld over tot korten indien de dekkingsgraad onder de 90% komt. Indien de dekkingsgraad onder de invaardekkingsgraad van 95% ligt en uit het overbruggingsplan blijkt dat de invaardekkingsgraad niet wordt bereikt binnen de transitieperiode, dan moet er een korting worden doorgevoerd. Hierbij mag worden gespreid over de duur van de transitieperiode. De eerste korting is onvoorwaardelijk, de kortingen in latere jaren zijn voorwaardelijk.

4.3.3 Premiebeleid

Het bestuur hanteert voor berekening van de kostendekkende premie de dempingsmethodiek op basis van het verwacht rendement. Om te toetsen of de premie passend is bij ingekochte pensioenaanspraken houdt het bestuur de zogenaamde "premedekingsgraad" in de gaten. Dit is de verhouding tussen de ontvangen premie en de toename van de technische voorzieningen als gevolg van de met de premie ingekochte aanspraken.

Als blijkt dat de kostendekkende premie voor het volgende jaar hoger dreigt te worden dan de geldende vastgestelde premie, treedt het bestuur zo spoedig mogelijk in overleg met sociale partners. Sociale partners besluiten uiterlijk vóór 1 december of zij de premie voor het volgende jaar verhogen tot het kostendekkende

niveau, of dat zij de pensioenovereenkomst zodanig aanpassen dat de op dat moment geldende premie weer kostendekkend is. Als de sociale partners niet vóór 1 december tot besluitvorming zijn gekomen, stelt het bestuur van het fonds de premie voor het volgende jaar op kostendekkend niveau vast.

In 2023 besloot het bestuur gebruik te maken van het eenmalige overgangsrecht 36b van het Besluit FTK waarmee het verwacht rendement op vastrentende waarden opnieuw voor 5 jaar vastgelegd wordt. De premie per 1 januari 2024 kon hierdoor 13,9% van het salaris blijven bij een hogere pensioenopbouw van 0,86%. Het bestuur oordeelde dat dit evenwichtig is omdat de premiedekkingsgraad ver boven de 100% ligt. Voor 2025 is de premie wederom op 13,9% vastgesteld.

In paragraaf 5.2.2 wordt een nadere toelichting gegeven bij de ontwikkeling en de samenstelling van de premie.

4.3.4 Beleggingsbeleid

Op grond van de bestuurlijk vastgestelde cyclus, waarin is opgenomen dat driejaarlijks een ALM-studie wordt uitgevoerd, is in 2024 een ALM-studie uitgevoerd. Gezien het feit dat het pensioenfonds bezig is met de voorbereiding met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel per 1 januari 2027, waarbij het ook beleggingsbeleid zal wijzigen, besloot het bestuur een verkorte ALM-studie uit te voeren. In hoofdstuk 6 wordt een nadere toelichting op de uitkomsten van de ALM-studie gegeven.

4.3.5 Risicohouding

Onder het huidige FTK geldt een risicohouding op korte en op lange termijn. Het pensioenfonds heeft in overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan de risicohouding van het pensioenfonds ingevuld.

Risicohouding korte termijn

Bij de uitvoering van het feitelijke beleggingsbeleid worden bandbreedtes gehanteerd rondom het strategisch beleid. Het gekozen strategisch beleggingsbeleid leidt tot een vereist eigen vermogen van 17,6% van de technische voorzieningen. De bandbreedtes uit het beleggingsbeleid zijn daarom vertaald naar een bandbreedte rondom het vereist eigen vermogen. De toegestane bandbreedte rondom het vereist eigen vermogen bedraagt 3%-punt naar boven en 3%-punt naar beneden.

Risicohouding lange termijn

Bepalend voor de risicohouding op lange termijn is het pensioenresultaat. Berekend wordt onder een groot aantal door DNB voorgeschreven scenario's welk bedrag aan pensioen wordt uitgekeerd over de komende 60 jaar. Dit wordt gedeeld door het bedrag dat zou zijn uitgekeerd als altijd was geïndexeerd met de prijsinflatie en nooit was gekort. Het percentage dat hieruit voortvloeit, geeft een indicatie voor de mate waarin het pensioen waardeverloopt. Bepalend zijn de mediaan (de middelste waarde van de doorgereken scenario's) en het zogenaamde slechtweerscenario. Dit is het scenario waarvoor geldt dat in 5% van de gevallen een slechter resultaat wordt bereikt en in 95% een beter resultaat.

In overleg met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan zijn vanaf 2020 de volgende ondergrenzen vastgesteld ten aanzien van:

- Het verwachte pensioenresultaat (mediaan) vanuit de situatie dat het pensioenfonds precies beschikt over het vereist eigen vermogen > ondergrens van 90%;
- Het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioenfonds > ondergrens van 74,5%.
- Het pensioenresultaat dat kan worden bereikt vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioenfonds in een slechtweerscenario is een pensioen dat nooit is geïndexeerd, maar ook niet is gekort. Dat komt overeen met een maximaal toegestane afwijking ten aanzien van de gekozen grens van 40%.

Indien uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat de ondergrenzen worden overschreden, informeert het bestuur de sociale partners, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan en treedt met hen in overleg om zo nodig tot passende maatregelen te komen. In paragraaf 5.2.5 zijn de uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2023 en 2024 opgenomen.

Risicohouding onder Wtp

Onder de Wtp wordt de risicohouding voor de SPR gebaseerd op een risicopreferentieonderzoek (hierna: RPO) onder de deelnemers van het pensioenfonds. Eventueel aangevuld met wetenschappelijke inzichten en deelnemerskenmerken. Het bestuur heeft in 2023 het RPO uitgevoerd en is in 2024 gestart met het opstellen van de risicohouding voor de SPR. De verwachting is dat de risicohouding in 2025 wordt vastgesteld.

4.3.6 Actuarieel beleid

De flexibiliserings- en afkoopfactoren worden voor een kalenderjaar vastgesteld op basis van de nominale rentetermijnstructuur per 30 september van het voorgaande jaar. Deze flexibiliserings- en afkoopfactoren zijn opgenomen in de bijlage bij het pensioenreglement.

Een wijziging van de waarderingsgrondslagen wordt toegepast ultimo van de maand, waarin het bestuursbesluit daartoe is genomen. In de bijlage bij de ABTN is weergegeven wanneer een waarderingsgrondslag voor het laatst gewijzigd is en wat de herkomst, aanleiding en methodiek zijn.

4.4 Beleidsdoelstellingen

Het bestuur stelt jaarlijks beleidsdoelstellingen op en evalueert de doelstellingen van het voorgaande jaar.

4.4.1 Beleidsdoelstellingen 2024

In 2024 formuleerde het bestuur onderstaande drie doelstellingen. In februari 2025 evalueerde het bestuur de doelstellingen door het vaststellen van de realisatie in 2024.

Thema 1: Wet Toekomst Pensioenen (WTP)

Doelstelling 1: Het bestuur voert de regie op de Wtp zodat de sociale partners in staat worden gesteld om per 1 januari 2025 een transitieplan op te leveren.

Evaluatie: Deze doelstelling is gerealiseerd. Sociale partners en het bestuur hebben in de gezamenlijke Stuurgroep Wtp gewerkt aan de nieuwe solidaire pensioenregeling. Op 17 december 2024 is het Transitieplan Wtp door sociale partners aan het bestuur opgeleverd. Het bestuur heeft het transitieplan op 23 december 2024 op haar website gepubliceerd.

Thema 2: Toekomst pensioenfonds

Doelstelling 2: Alle mogelijke scenario's voor de toekomst van het pensioenfonds in beeld brengen en daarover een gedeeld beeld met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht bewerkstelligen, zodat hiermee het gesprek met de sociale partners kan worden gevoerd.

Evaluatie: Deze doelstelling is deels gerealiseerd. Het bestuur heeft in mei 2024 uitvoerig stilgestaan bij de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Hierbij zijn diverse toekomstscenario's besproken. Het resultaat is voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Met sociale partners is afgesproken om medio 2025 de missie, visie en strategie nader te bespreken. Sociale partners hebben hun ambitie om kort na invaren schaalvoordelen te bereiken door consolidatie in het transitieplan opgenomen. Het bestuur is inmiddels begonnen met een verkenning naar de mogelijke consolidatiescenario's.

Thema 3: Doorontwikkelen op IT

Doelstelling 3: De bestuurlijke kennis en ervaring op IT doorontwikkelen zodat deze aansluit bij nieuwe wet- en regelgeving.

Evaluatie: Deze doelstelling is gerealiseerd. In maart 2024 heeft het bestuur een themadag gehad over DORA en de risico's rondom IT/IB. De risicoscenario's op IT/IB zijn geactualiseerd en in oktober 2024 met een RSA herijkt. In het bestuur is een portefeuillehouder IB/IT aangewezen en er is een tweedelijns ICT-controlefunctie ingericht met de

benoeming van een Security Officer.

4.4.2 Beleidsdoelstellingen 2025

Voor 2025 formuleerde het bestuur de volgende drie beleidsdoelstellingen. In het jaarverslag over 2025 wordt gerapporteerd over de evaluatie van deze doelstellingen.

1. Wtp-implementatieplan

Het Wtp-implementatieplan vòòr 1 januari 2026 aan DNB opleveren, met een beoogde transitiedatum van 1 januari 2027.

2. Toekomstbeeld 2030

Een gedeeld beeld van het pensioenfonds in 2030 met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht bewerkstelligen, zodat hiermee het gesprek met de sociale partners kan worden gevoerd.

3.3. Verbinding met de deelnemer

Activiteiten uitvoeren waardoor het bestuur beter inzicht krijgt in de belevingswereld van de deelnemers.

4.5 Bestuur

4.5.1 Beleid omtrent geschiktheid en opleidingen

De deskundigheid van individuele bestuursleden en van het bestuur als geheel heeft bijzondere aandacht binnen het bestuur. Het geschiktheidsplan is in 2024 geactualiseerd waarbij de nieuwe principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn verwerkt.

De deskundigheden, competenties en professioneel gedrag waarover het bestuur dient te beschikken, worden bepaald aan de hand van het functieprofiel van het pensioenfonds. Het functieprofiel voor bestuursleden wordt vooraf goedgekeurd door de raad van toezicht.

De bestuursleden wonen regelmatig themabijeenkomsten bij van de Pensioenfederatie, DNB, AFM en andere relevante organisaties. Deze bijeenkomsten bieden de bestuursleden naast het vergroten van hun deskundigheid ook de mogelijkheid om met bestuursleden van andere pensioenfondsen te overleggen over belangrijke ontwikkelingen.

4.5.2 Zelfevaluatie

Besturen moeten een procedure vaststellen voor een periodieke zelfevaluatie van het bestuurlijk functioneren. Het gaat daarbij om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur te bewaken en te verbeteren. Naast deskundigheid en competenties speelt ook de bestuurscultuur een belangrijke rol. Het bestuur is hier intensief mee bezig geweest. Het bestuur heeft voor oktober 2025 een sessie onder externe begeleiding gepland over de bestuurscultuur en gedragsvoorkeuren.

4.5.3 Gedragscode

Het pensioenfonds kent een verplichte gedragscode die op de website is gepubliceerd. De gedragscode heeft tot doel om gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. Dit draagt bij aan het integer functioneren van het pensioenfonds en het waarborgen van de goede naam en reputatie. Daarnaast bevordert de gedragscode de transparantie rondom de gedragsregels. Het pensioenfonds volgt de modelgedragscode van de Pensioenfederatie. De gedragscode van het pensioenfonds is in juni 2024 geactualiseerd. De belangrijkste wijzigingen waren dat de omschrijving van belangenconflicten is toegevoegd, het bedrag van relatiegeschenken is verhoogd van € 50 naar € 75 en de criteria voor uitnodigingen zijn verduidelijkt.

Elk bestuurslid, lid van de raad van toezicht, lid van het verantwoordingsorgaan, stagiair, sleutelfunctiehouder en bestuursondersteuner verklaart als verbonden persoon bij aanvang schriftelijk de gedragscode te zullen naleven. De compliance officer bewaakt de naleving van de gedragscode. Over 2024 hebben de verbonden personen een verklaring van naleving van de gedragscode geleverd waarbij meldingen ten aanzien van nevenfuncties, geschenken, uitnodigingen en privébelangen zijn vastgelegd. De compliance officer heeft de verklaringen beoordeeld en geconstateerd dat er in 2024 geen bijzonderheden met betrekking tot het naleven van de gedragscode hebben plaatsgevonden.

4.5.4 SIRA

Het pensioenfonds heeft in 2022 de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) geactualiseerd aan de hand van een aantal actuele onderwerpen en ontwikkelingen. De beheersing van de integriteitsrisico's wordt elk kwartaal gemonitord door middel van de kwartaalrapportage en jaarlijks herijkt met het risico-selfassessment (RSA) in oktober.

4.5.5 Code pensioenfondsen

In 2014 stelden de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid de Code Pensioenfondsen (de Code) op. Doel van de Code is de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken. Pensioenfondsen leven de Code na op basis van het "pas toe of leg uit"-beginsel. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het jaarverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast.

Op 21 november 2023 is de nieuwe Code gepubliceerd in de Staatscourant. Deze Code vervangt de Code uit 2018 en trad in werking op 1 januari 2024. Naar aanleiding van deze vernieuwde Code zijn enige nieuwe normen in 2024 geïmplementeerd. De meest relevante nieuw geïmplementeerde normen bij het pensioenfonds zijn:

- het kennen van de voorkeuren van de belanghebbenden
- het uitwerken en vaststellen van een keuzebegeleidingsbeleid
- het wijzigen van het diversiteits- en inclusiebeleid
- maximering van het aantal zittingstermijnen voor een lid van het bestuur of het verantwoordingsorgaan
- het opstellen van een toezichtsvisie door de raad van toezicht

Op basis van de Code moet het pensioenfonds in het jaarverslag over drie onderdelen rapporteren.

- De raad van toezicht geeft een oordeel op hoofdlijnen over de toepassing van de Code. Hiervoor wordt verwezen naar het verslag van de raad van toezicht
- Het bestuur rapporteert gemotiveerd over alle normen die niet (of niet geheel) nageleefd en dus uitgelegd moeten worden. Dit betreft over 2024 één norm:

Norm	Omschrijving	Beleid wijkt af op de volgende onderdelen	Motivatie
35.	Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste een persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.	Het bestuur heeft 2 vrouwelijke leden, de raad van toezicht 1 en het verantwoordingsorgaan geen. In het bestuur en in het verantwoordingsorgaan zitten geen leden onder de 40 jaar. In de RvT zit één lid jonger dan 40 jaar. Er is een stappenplan ter bevordering van de diversiteit in het bestuur opgesteld, in dit kader hebben het raad van toezicht en verantwoordingsorgaan een ervaringsplaats door een stagiair ingevuld. In het VO is per januari 2024 een stagiair aangesteld jonger dan 40 jaar en in de raad van toezicht is per september 2024 een stagiair jonger dan 40 jaar actief. In het bestuur was tot 1 oktober 2024 een stagiair aangesteld jonger dan 40 jaar. Het bestuur wil in 2025 deze ervaringsplaats wederom invullen.	In het bestuur wil in het kader van de diversiteit in 2025 een bestuurlijke stagiair aanstellen jonger dan 40 jaar.

De code nodigt pensioenfondsen uitdrukkelijk uit om bij een aantal normen jaarlijks in verhalende (beschrijvende) zin te rapporteren over de naleving van die norm. Dit betreft de volgende normen:

norm 1: Missie, visie, strategie

In de missie van Pensioenfonds Kappers is opgenomen dat het zorg draagt voor een zorgvuldig beheer van de pensioenen, waarbij toetsing plaatsvindt op financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Het bestuur constateert dat de financiële haalbaarheid van de regeling steeds meer onder druk raakt. De hoge uitvoeringskosten, die niet alleen het gevolg zijn van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel maar ook veroorzaakt worden door een toenemende regeldruk, zijn steeds minder te verantwoorden indien deze afgezet worden tegen de kosten per deelnemer en de waarde van het opgebouwde pensioen.

Verder streeft het pensioenfonds naar een zo transparant mogelijke opstelling richting deelnemers en werkgevers om het draagvlak en pensioenbewustzijn te vergroten. Met name richting de deelnemers is het bestuur bezig geweest het pensioenbewustzijn te vergroten, zie hiervoor de toelichting op de norm "kennen van voorkeuren van belanghebbenden".

Pensioenfonds Kappers is bezig met een herijking van de missie, visie en strategie van het pensioenfonds.

norm 4: Kennen van voorkeuren van belanghebbenden

Pensioenfonds Kappers heeft de laatste jaren op meerdere manieren de belanghebbenden betrokken bij het (te vormen beleid van het) pensioenfonds. Hieronder is een overzicht opgenomen van de verrichte onderzoeken en activiteiten de laatste twee jaar.

Jaar	Onderzoek / activiteit	Uitkomst	Geraakt Beleidsonderdeel
2024	Deelnemersonderzoek: wie is onze deelnemer (onderzoek KIEN)	Deelnemers zijn zich bewust van pensioen, maar wel onzeker. Terughoudend om contact te zoeken met pensioenfondsen. Willen graag een (nog) eenvoudiger taalgebruik. Onzeker over (on)toereikendheid pensioen Niet duidelijk wanneer actie moet worden ondernomen (bij life events).	Communicatiebeleidsplan 2025
2024	Onderzoek deelnemerskenmerken o.b.v. data TKP	Weinig deelnemers digitaal bereikbaar; weinig klantcontacten vanuit alle groepen (actief, slaper en gepensioneerd) Gemiddeld dienstverband tot 35 jaar minder dan 3 jaar. Bij groep tot 55 jaar bedraagt dit circa 7 jaar.	Communicatiebeleidsplan 2025
2023	Monitor Kerndata Kappers (Panteia onderzoek)	Stijging aantal kappersbedrijven met 1 persoon in dienst, daling aantal kappersbedrijven met meer dan 1 persoon in dienst. Gestage daling aantal kappers met dienstverband Zeer veel parttime dienstverbanden	Herziening Missie, visie en strategie
2023	Onderzoek MVB	Het pensioenfonds hoeft niet meer doen dan andere fondsen Deelnemer vindt het lastig om keuzes te maken De (voorzichtige) conclusie was dat kappers met name aan het aspect "social" waarde hechten Voorkeur voor engagement boven stemmen op AVA's of juridische procedures Uitsluiten van bepaalde landen, sectoren of bedrijven.	MVB-beleid
2023	Risicopreferentie onderzoek	Pensioenuitkering Kappers is relevante uitkering Risicodraagvlak redelijk laag Deelnemer wil een enig beleggingsrisico lopen	Beleid Wtp-regeling 2027

norm 34-35: Diversiteits- en inclusiebeleid

Het bestuur heeft vijf stappen gedefinieerd om haar doelstelling ten aanzien van het bevorderen van de diversiteit en inclusie te realiseren:

- De doelstelling ten aanzien van het bevorderen van diversiteit en inclusie via de website van het pensioenfonds en het jaarverslag openbaar kenbaar maken.
- De doelstelling ten aanzien van het bevorderen van diversiteit en inclusie onder de aandacht brengen bij en bespreken met de sociale partners in de branche.
- Deelnemers en werkgevers via nieuwsbrieven informeren over de bijdrage van ervaringsplaatsen aan de doelstelling ten aanzien van diversiteit en inclusie.
- De mogelijkheid voor een ervaringsplaats actief onder de aandacht brengen bij belangenorganisaties in de pensioenbranche (PensioenLab, ViiP, etc)
- Tijdens de jaarlijkse zelfevaluatie de diversiteit en inclusie in het bestuur, de raad van toezicht en verantwoordingsorgaan expliciet bespreken en de doelstelling evalueren en zonodig bijstellen.

4.6 Verplichtstellingsbeschikking, statuten en reglementen

De wijzigingen in wet- en regelgeving en de beleidswijzigingen zijn in de reglementen van het pensioenfonds verwerkt. Deze wijzigingen zijn in hoofdstuk 10 opgenomen.

De verplichtstellingsbeschikking van het pensioenfonds is per 1 januari 2024 gewijzigd als gevolg van het verlagen van de toetredingsleeftijd van 21 naar 18 jaar. Dit besluit is gepubliceerd in de Staatscourant van 28 december 2023 (32217).

4.7 Pensioenbeheer

4.7.1 Pensioenadministratie

TKP rapporteert maandelijks aan het bestuur over de pensioenuitvoering en de financiële situatie van het fonds. Elk kwartaal levert TKP de SLA-rapportage, de risicorapportage, de klachtenrapportage, het in control statement, de auditkalender en een rapportage over de uitvoering van het communicatiebeleid. Jaarlijks levert TKP aanvullende zekerheid met een ISAE 3402 type 2 rapport, ISAE 3000 rapport, assurancerapport privacy control framework en een ISO 27001 rapport. De rapportages worden beoordeeld door het bestuur en op kwartaalbasis samengevat in de monitoringsrapportage pensioenuitvoering van het bestuur.

In 2024 bracht TKP specifiek voor de transitie naar de Wtp elk kwartaal een rapportageset uit met daarin: de voortgangsrapportage Wtp, de kwartaalupdate programma Wtp, de kwartaalupdate Connected, de risicorapportage Wtp en de rapportage opvolging auditbevindingen Wtp. De rapportages worden beoordeeld door het bestuur en op kwartaalbasis samengevat in de monitoringsrapportage pensioenuitvoering van het bestuur. Daarnaast worden de rapportages vertrekt aan de Projectgroep Wtp.

4.7.2 Klachten

Wanneer een (gewezen) deelnemer, een gepensioneerd deelnemer of een werkgever het niet eens is met de uitvoering van de pensioenregeling of de behandeling door of dienstverlening van de uitvoeringsorganisatie en dit kenbaar maakt, is er sprake van een klacht. Op de website van het pensioenfonds is de klachtenprocedure opgenomen.

TKP rapporteert elk kwartaal over de afspraken die gemaakt zijn over het niveau van de serviceverlening. De klachtenrapportage is één van de rapportageonderdelen van de SLA. De klachten worden door het dagelijks bestuur gemonitord en zo nodig inhoudelijk behandeld.

Er werden in 2024 70 klachten ontvangen van deelnemers en 125 klachten van werkgevers die conform de reguliere klachtenprocedure konden worden afgehandeld. Het bestuur heeft begrip voor de ontvangen klachten, maar had de klachten uiteraard graag voorkomen.

In vergelijking met vorig jaar lijkt sprake te zijn van een forse stijging van het aantal klachten. Dat heeft te maken met het feit dat vanaf 2024 elke uiting van ongenoegen als klacht wordt bestempeld. Ook al is dit telefonisch en wordt het direct opgelost.

Overeenkomstig de door de Pensioenfederatie gepubliceerde gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' en de voorschriften van de AFM wordt in de volgende tabel het aantal deelnemersklachten naar onderwerp getoond.

	Totaal aantal	Waarvan geëscaleerd
o service en klantgerichtheid	1	1
o behandelingsduur	0	
o informatieverstrekking	3	
o deelnemersportaal	3	
o keuzebegeleiding	0	
o pensioenberekening en -betaling	43	1
o registratie werknemersgegevens/datakwaliteit	5	
o toepassing wet- en regelgeving: algemeen	11	1
o toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie	0	
o financiële situatie	2	
o duurzaamheid	1	
o overig	1	
Totaal	70	3

Klachtenbeleid

In juni 2022 bracht de Pensioenfederatie de gedragslijn 'goed omgaan met klachten' uit bestaande uit 33 normen die betrekking hebben op het omgaan met klachten. Op 1 juli 2023 zijn nieuwe wettelijke bepalingen van kracht geworden. De door de Pensioenfederatie gepubliceerde gedragslijn "goed omgaan met klachten" sluit aan op deze nieuwe wettelijke bepalingen. Pensioenfondsen moeten een klachtenregeling en een intern klachtenbeleid hebben vastgelegd. Pensioenfonds Kappers had al een klachtenregeling. Deze regeling is, inclusief een intern klachtenbeleid, in 2023 aangepast aan de nieuwe wettelijke regels. In 2024 is de rol van de Geschilleninstantie Pensioenfondsen en de positie van de Ombudsman Pensioenen in het klachtenbeleid verduidelijkt. Daarnaast is in 2024 een populaire versie van de klachtenregeling opgesteld en op de website gepubliceerd.

Pensioenfonds Kappers heeft ook in 2024 deelgenomen aan de uitvraag 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie. Het pensioenfonds haalde een score van 84%. Deze score is gelijk aan de norm die door de Pensioenfederatie is gesteld en waar de leden van de Pensioenfederatie mee akkoord zijn gegaan. Hoewel Pensioenfonds Kappers tevreden is met het resultaat, is het streven wel om de tevredenheid de komende jaren te verbeteren.

Relatief veel klachten hadden betrekking op het aanvragen van een pensioenuitkering en met name onduidelijkheid over de status daarvan. Met TKP onderzoeken wij de mogelijkheden om dit proces te verduidelijken voor onze deelnemers.

4.7.3 Incidenten

Een incident is een gedraging of gebeurtenis die een ernstig gevaar vormt voor de uitvoering van het pensioenbeheer of de bedrijfsuitoefening van het pensioenfonds. Aangezien het pensioenfonds verantwoordelijk is voor het beoordelen, melden en voorkomen incidenten, maar de uitbestedingspartners namens het pensioenfonds zorgen voor de pensioenuitvoering, zijn er afspraken over het melden van incidenten vastgelegd in de uitbestedingsovereenkomsten.

In 2024 zijn 17 incidenten aan het bestuur gemeld: 11 door TKP, 2 door Actor, 3 door CTI en 1 door APS. Het bestuur heeft geconstateerd dat geen van deze incidenten een ernstig gevaar heeft gevormd voor de integere bedrijfsvoering. Vanuit die optiek zijn er geen incidenten aan DNB gemeld.

Onderwerp	TKP	CTI	ACTOR	ACHMEA	Totaal
Stroomstoring					
Storing telefonie (inclusief chatfunctie)	2				2
Storing portalen website	5				5
Wet toezicht trustkantoren					
Foutieve betaling factuur					
Foutieve brieven*	2				2
Foutieve rapportage		2		1	3
Foutieve waardebepaling					
Foutieve verzending***			2		2
Te late levering rapportages		1			1
Cyberaanval	1				1
Overig**	1				1
Totaal	11	3	2	1	17

* één incident betreft het onterecht verzenden van een herinnering en bij het andere incident zijn nota's niet verzonden.

** het betreft een incident waarbij geen proces is opgestart bij het herindexeren van een poststuk.

*** er vond een foutieve verzending van vergaderstukken plaats en er heeft één foutieve verzending van een factuur van een bestuurslid plaatsgevonden (binnen Actor).

4.7.4 Datalekken

Een datalek is een inbreuk op de beveiliging waarbij persoonsgegevens zijn blootgesteld aan verlies of onrechtmatige verwerking. Aangezien het pensioenfonds verantwoordelijk is voor het voorkomen en melden van datalekken, maar TKP, Actor en APS namens het pensioenfonds gegevens bewerkt, zijn de afspraken hierover in verwerkersovereenkomsten met deze uitbestedingsrelaties vastgelegd.

Er is in 2024 één datalek gemeld door Actor. Het datalek betrof een verkeerd verstuurd mail met persoonsgegevens van een derde aan een groep van mensen. Nadat deze omissie was geconstateerd is de mail direct ingetrokken en gemeld bij de compliance officer. Vastgesteld is dat hier sprake was van een menselijke fout. Omdat er direct maatregelen zijn genomen en de betrokkenen als betrouwbaar kunnen worden aangemerkt, was melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens niet nodig.

05 Financiële positie

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geeft het bestuur inzicht in de financiële positie, het pensioenvermogen en de voorzieningen van het pensioenfonds. Tevens is de actuariële analyse van het pensioenfonds opgenomen.

5.2 Financiële positie

5.2.1 Verloop dekkingsgraad

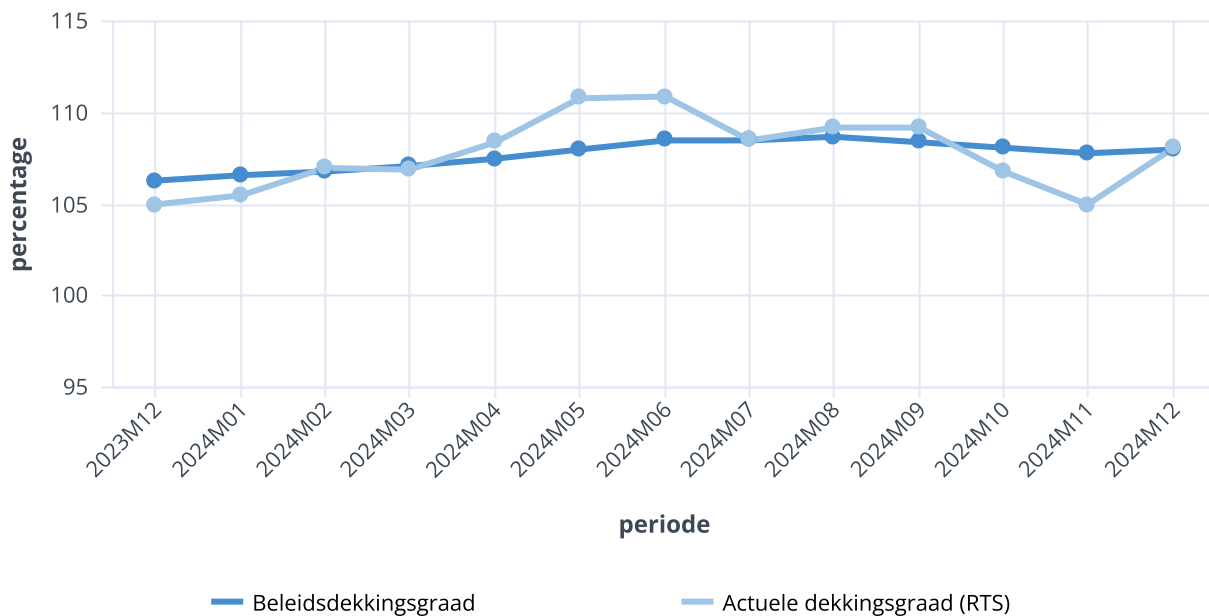
De rente is van grote invloed op de dekkingsgraden van het pensioenfonds. Omdat de deelnemers aan de pensioenregeling Pensioenfonds Kappers gemiddeld jong zijn, is de gemiddelde duur tot aan pensionering lang. De rentegevoeligheid van het pensioenfonds is hierdoor groot. Het pensioenfonds dekt deze rentegevoeligheid voor een deel af, met name door gebruik te maken van renteswaps.

Pensioenfondsen moeten voor het vaststellen van de waarde van de verplichtingen gebruik maken van de ultimate forward rate (hierna: UFR) als correctie op de marktrente. De actuele dekkingsgraad berekent het pensioenfonds door de waarde van beleggingen minus de kortlopende schulden te delen door de waarde van pensioenverplichtingen. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over 12 maanden.

De actuele dekkingsgraad steeg gedurende 2024 van 105,0% naar 108,1%.

De beleidsdekkingsgraad steeg gedurende 2024 van 106,3% naar 108,0%.

De dekkingsgraden in 2024 zijn grafisch weergegeven:

Attributies dekkingsgraad

Primo 2024	105,0%
M1 Premie	0,9%
M2 Uitkeringen	0,1%
M3 Toeslagen	0,0%
M4 RTS	-4,7%
M5 Overrendement	6,4%
M6 Overig	0,4%
Ultimo 2024	108,1%

Het pensioenfonds rapporteert ook de reële dekkingsgraad. In de reële dekkingsgraad wordt rekening gehouden met de kosten van indexatie. Als de reële dekkingsgraad van het pensioenfonds hoger is dan 100%, dan mag volledig worden geïndexeerd op grond van de regels voor "toekomstbestendig indexeren". De reële dekkingsgraad van het pensioenfonds steeg in 2024 van 74,7% naar 77,2%.

5.2.2 Premie en premiedekkingsgraad

Door de stijging van de rente in 2024 steeg ook de premiedekkingsgraad (de verhouding tussen de feitelijke premie en de actuariel benodigde koopsom) in 2024 van 126,0% naar 128,1%.

De feitelijke premie dient elk jaar minimaal gelijk te zijn aan de gedempte kostendekkende premie. De kostendekkende premie wordt gedempt op basis van verwacht rendement, waarbij het verwacht rendement op vastrentende waarden is vastgezet voor vijf jaar. In 2021 is een nieuwe 5-jaars periode begonnen (2021 tot en met 2025) en is het verwacht rendement op vastrentende waarden bepaald door de RTS van september 2020. In 2023 is gebruik gemaakt van het overgangsrecht 36b van het Besluit FTK waardoor het verwacht rendement op vastrentende waarden opnieuw voor 5 jaar vastgezet werd op de RTS van september 2023. De gedempte kostendekkende premie daalde in 2024 van 13,9% naar 11,2%. De feitelijke premie mocht bij gebruik van het overgangsrecht echter niet worden verlaagd ten opzichte van het voorgaande jaar en bleef in 2024 gehandhaafd op 13,9%.

Zuiver kostendekkende premie

De kostendekkende premie is gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december van het vorige jaar en de op dat moment geldende uitgangspunten voor de bepaling van de technische voorzieningen. De zuivere kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag voor premievrijstelling bij invaliditeit;
- Opslag voor uitvoeringskosten;
- Opslag voor solvabiliteit ter grootte van het vereist eigen vermogen.

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Actuariel benodigd	37.682	29.967
Opslag in stand houden vereist vermogen	7.359	6.007
Opslag voor uitvoeringskosten	4.983	5.574
In premie bedragen voor toekomstige kosten	1.050	839
Totaal	51.074	42.387

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag in verband met toekomstbestendige toeslagverlening;
- Opslag voor premievrijstelling bij invaliditeit;
- Opslag voor uitvoeringskosten.

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	14.774	19.017
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	18.320	17.562
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.884	3.808
Opslag voor uitvoeringskosten	4.983	5.574
In premie bedragen voor toekomstige kosten	406	511
Totaal	41.368	46.472

Feitelijke premie

Een pensioenfonds ontvangt van werkgevers en werknemers een premie, ook wel feitelijke premie (of doorsneepremie) genoemd. De feitelijke premie moet minimaal gelijk zijn aan de gedempte kostendekkende premie. Omdat de sociale partners niet tot overeenstemming kwamen over de premie 2024 heeft het bestuur de feitelijke premie vastgesteld op 13,9%.

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	14.774	19.017
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	18.320	17.562
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.884	3.808
Opslag voor uitvoeringskosten	4.983	5.574
In premie bedragen voor toekomstige kosten	406	511
Subtotaal = gedempte kostendekkende premie	41.368	46.472
Marge in premie	13.240	-181
Totaal	54.608	46.291

De premie wordt volledig geïnd bij de werkgever, maar deze kan het werknemersdeel (50%) van de premie inhouden op het salaris van de werknemer.

5.2.3 Premie en verhogen en verlagen pensioenen

Doordat de beleidsdekkingsgraad onder de ondergrens van 110% is gebleven, heeft het pensioenfonds de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen per 1 oktober 2024 niet kunnen verhogen. Het pensioenfonds heeft daarentegen voorkomen dat de pensioenen werden verlaagd per 1 januari 2024 en per 1 januari 2025.

5.2.4 Overbruggingsplan

Pensioenfondsen kunnen ervoor kiezen om tijdens de transitieperiode naar de Wtp gebruik te maken van het zogenoemde transitie-FTK. Hierdoor kan het pensioenfonds in de transitieperiode reeds voorsorteren op de nieuwe regels die van kracht gaan worden. In juni 2023 besloot het bestuur gebruik te maken van het transitie-FTK met als belangrijkste reden om een verlaging van de pensioenen te voorkomen. In 2024 heeft het bestuur wederom besloten te opteren voor de regels van het transitie-FTK. Het bestuur had daarbij twee overwegingen. Als

eerste achtte het bestuur voortgezette deelname aan het transitie-FTK consistentie in beleid. Daarnaast gelden onder het transitie-FTK andere, meer soepele regels, om eventueel toeslagen te verlenen. Hiervoor is een wijziging op het toeslagbeleid echter nodig. Het bestuur is zich zeer bewust van het feit dat de pensioenen sinds lang niet meer zijn verhoogd en ziet dat het toepassen van de regels voor toeslagverlening onder het transitie-FTK eerder kunnen leiden tot een verhoging van deze pensioenen.

Het bestuur heeft in 2024 een overbruggingsplan bij DNB ingediend. DNB heeft over het ingediende overbruggingsplan vragen gesteld naar aanleiding van het in het plan geuite voornemen het toeslagbeleid in het najaar mogelijk aan te passen aan de regels van het transitie-FTK. DNB achtte het ingediende overbruggingsplan niet concreet en haalbaar indien het bestuur in het najaar van 2024 een besluit tot wijziging van het toeslagbeleid zou nemen. Het bestuur heeft naar aanleiding hiervan aan DNB meegedeeld dat het in 2024 geen wijziging in het toeslagbeleid zou doorvoeren. DNB stemde vervolgens in met het overbruggingsplan.

Het verantwoordingsorgaan adviseerde positief over het overbruggingsplan.

5.2.5 Haalbaarheidstoets

In april 2024 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. Met deze toets wordt gemonitord hoe het verwachte pensioenresultaat zich verhoudt tot de normen die zijn vastgesteld (zie paragraaf 4.3.5). Uit de haalbaarheidstoets 2024 is gebleken dat:

- Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad bedraagt 69,0%. Dit ligt lager dan de vastgestelde ondergrens van minimaal 74,5%.
- De afwijking van het pensioenresultaat op fondsniveau bedraagt in het slechtweersscenario 39,3% en is kleiner dan de maximaal toegestane afwijking van 40%. De door het pensioenfonds gestelde norm ligt binnen de grens van de nominale norm.

Het mindere verwacht pensioenresultaat is met name het gevolg van de nieuwe scenarioset van DNB waarin lagere rendementen voor de beleggingen zijn opgenomen. Het bestuur heeft zich afgevraagd of dit resultaat tot een aanpassing van de risicohouding zou moeten leiden. Gezien de lopende transitie naar de nieuwe Wtp-regeling achtte het bestuur het niet zinvol om de risicohouding voor de resterende periode aan te passen. Het bestuur heeft dit inzicht met de sociale partners gedeeld. De sociale partners onderschreven het bestuurlijke ingenomen standpunt.

Het bestuur heeft de uitkomsten van de haalbaarheidstoets met het verantwoordingsorgaan gedeeld.

5.2.6 Waardeoverdrachten en kleine pensioenen

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds dat bij waardeoverdracht is betrokken lager is dan 100%, dan mag het pensioenfonds zowel een inkomende als uitgaande waardeoverdracht niet uitvoeren. De waardeoverdracht moet dan worden opgeschort. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 augustus 2022 boven de 100% gekomen en sindsdien is het proces waardeoverdrachten herstart.

Als gevolg van de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen, kan het pensioenfonds de kleine pensioenaanspraken, tussen € 2 en de wettelijke afkoopgrens automatisch overdragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder van de deelnemer. Het pensioenfonds is per september 2022 met dit proces gestart. In 2024 heeft het pensioenfonds ruim 1.400 kleine pensioenaanspraken automatisch overgedragen met een totale waarde van € 1,3 miljoen.

5.3 Pensioenvermogen en voorzieningen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van het pensioenvermogen en het verloop van de technische voorziening weergegeven. Onder beleggingsresultaten is bij het verloop pensioenvermogen het behaalde rendement op beleggingen verantwoord. De regel beleggingsresultaten bij verloop in technische voorzieningen betreft de interest onttrekking over de technische voorziening op basis van de (negatieve) 1-jaars rente zoals vastgesteld door DNB in de RTS van 31 december 2024.

Samenvatting van de financiële positie van het pensioenfonds en ontwikkelingen gedurende het jaar.

(bedragen x € 1.000)	Vermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad
Stand per 1 januari 2024	1.009.893	961.800	105,0%
Beleggingsresultaten	98.841	33.884	
Premiebijdragen	48.064	37.631	
Uitkeringen	968	-7.896	
Wijziging Rentetermijnstructuur (RTS)	0	44.618	
Overige	-9.575	-7.750	
Stand per 31 december 2024	1.148.191	1.062.287	108,1%

Het saldo van baten en lasten over de afgelopen jaren kan als volgt worden geanalyseerd:

(bedragen x € 1.000)	2024	2023	2022	2021	2020
Premieresultaat	10.433	10.008	-10.651	-12.097	-13.492
Interestresultaat	20.339	11.828	98.192	67.551	-31.184
Wijziging actuariële grondslagen	5.910	-1.757	-40.687	0	37.422
Overige resultaat	1.129	-96	-7.719	-14.128	-1.520
Stand per 31 december	37.811	19.983	39.135	41.326	-8.774

De dekkingsgraad ultimo jaar (op basis van de jaarrekening) heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

	2024	2023	2022	2021	2020
Actuele dekkingsgraad ultimo	108,1%	105,0%	103,1%	99,2%	96,2%
Beleidsdekkingsgraad ultimo	108,0%	106,3%	102,2%	97,3%	91,6%
Gemiddelde interest van verplichtingen	1,95%	2,15%	2,23%	0,67%	0,43%

De ultimo 2024 bepaalde voorziening wordt berekend door het actuariel contant maken van de verworven pensioenaanspraken tegen de per ultimo 2024 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS). Voor looptijden tot 30 jaar is deze RTS een marktrente, maar voor langere looptijden wordt gecorrigeerd met een UFR zoals eerder toegelicht. De rekenrente die leidt tot eenzelfde contante waarde van de pensioenaanspraken (de gemiddelde interest van de verplichtingen) is gelijk aan 1,95% (2023: 2,15%).

De actuele dekkingsgraad wordt berekend als de som van de technische voorzieningen, het stichtingskapitaal en de reserves, te delen door de technische voorzieningen. De beleidsdekkingsgraad is het voortschrijdend gemiddelde van de laatste 12 actuele dekkingsgraden. Op basis van het reguliere FTK bevindt het pensioenfonds zich ultimo 2024 in een situatie van reservetekort aangezien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad. Het pensioenfonds voldoet ultimo 2024 wel aan het minimaal vereist vermogen. Zoals in paragraaf 5.2.4 is vermeld zijn op het pensioenfonds op de balansdatum de regels van het transitie-FTK van toepassing.

5.4 Actuariële analyse

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Resultaat op premie		
Ontvangen doorsneepremie	55.006	40.634
Pensioenopbouw en risicopremies	-37.631	-30.042
In premie begrepen opslag voor dekking directe kosten	-5.893	104
In premie begrepen opslag voor dekking toekomstige kosten	-1.049	-683
	10.433	10.013
Resultaat op interest		
Directe en indirecte beleggingsresultaten	98.841	52.573
Wijziging rentetermijnstructuur	-33.884	-29.948
Rentewijziging voorziening pensioenverplichting	-44.618	-10.797
	20.339	11.828
Resultaat op kosten		
Vrijval kostenopslag uit voorziening pensioenverplichtingen	237	-450
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-5.220	-5.703
In premie begrepen opslag voor dekking directe kosten	5.893	5.574
	910	-579
Overige resultaten		
Resultaat op waardeoverdrachten	1.090	1.203
Resultaat op uitkeringen	156	-235
Resultaat op VPL	0	0
Indexering en overige toeslagen	0	0
Wijziging actuariale grondslagen	5.910	-1.759
Overige	-1.027	-488
	6.129	-1.279
Totaal	37.811	19.983

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

De solvabiliteit van het pensioenfonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel van DNB.

Oordeel van de waarmede actuaris over de vermogenspositie

De waarmede actuaris oordeelt dat het eigen vermogen van het pensioenfonds op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen en dat met inachtneming van het voorgaande is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Hierbij is in aanmerking genomen dat het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet, waardoor niet alle artikelen van toepassing zijn. Het pensioenfonds heeft onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat artikel gestelde voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Het uitgebreide oordeel van de waarmede actuaris is opgenomen onder de Overige Gegevens (hoofdstuk 14).

5.5 Kosten uitvoering pensioenbeheer

Het bestuur maakt voor de uitvoering van de regeling diverse kosten. Globaal kunnen deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling, de kosten voor de projecten en kosten van het vermogensbeheer. Het fondsbestuur vindt het belangrijk open te zijn over deze kosten. In dit verslag is in dit kader een rapportage over de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling opgenomen. De kosten worden gepresenteerd met inachtneming van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en de AFM. Hierdoor kunnen de kosten die pensioenfondsen maken met elkaar worden vergeleken.

De kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2024 € 5,2 miljoen (2023 € 5,7 miljoen). Omgerekend is dit € 210 (2023: € 256) per (actieve) deelnemer en gepensioneerde. Dit bedrag van € 210 is de resultante van de kosten van pensioenbeheer gedeeld door de som van het aantal actieve deelnemers (19.532), arbeidsongeschikte premievrije deelnemers (912) en pensioengerechtigden (4.433) eind 2024. De afname van de kosten per deelnemer is het gevolg van de toename van het aantal deelnemers doordat per 1 januari 2024 ook de kappers en kapsters van 18, 19 en 20 jaar verplicht zijn gaan deelnemen aan de pensioenregeling. Daarnaast zijn in 2024 meer fondskosten toegerekend aan de kosten voor vermogensbeheer (€ 711 duizend, in 2023 bedroeg de toerekening € 96 duizend). Als de wijze van toerekening niet was gewijzigd, dan waren de kosten per deelnemer € 234.

De Pensioenfederatie doet de aanbeveling de pensioenbeheerkosten ook in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen uit te drukken. Dit percentage bedraagt voor 2024: 0,49% (2023: 0,59%). De daling is het gevolg van de hogere waarde van het belegd vermogen en de lagere kosten voor pensioenbeheer als gevolg van de hogere toerekening van de fondskosten naar kosten voor het vermogensbeheer.

Uit het door onderzoeksbureau Bell verrichte onderzoek naar de pensioenbeheerkosten bleek dat de gemiddelde pensioenbeheerkosten bij Pensioenfondsen Kappers over 2021 - 2023 € 229 bedroegen tegen € 205 in de peergroup. Hiermee zijn de kosten per deelnemer hoger dan de kosten van de peergroep. Uit een nadere analyse van dit verschil is gebleken dat het pensioenfonds onder meer relatief weinig pensioenbeheerkosten doorbelast naar de kosten van vermogensbeheer. Met de wijziging van toedeling beoogd het bestuur dat de kosten beter vergelijkbaar zijn.

Een nieuwe ratio om de kosten van pensioenfondsen inzichtelijk te maken is de 'totale kostenratio'. De totale kostenratio bestaat uit de pensioenbeheerkosten en de vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten) als percentage van het gemiddeld belegd vermogen. De totale kostenratio over 2024 bedroeg 0,82% (2023: 0,89%), exclusief projectkosten bedraagt de totale kostenratio 0,71% (2023: 0,78%).

Het bestuur kijkt met zorg naar de kostenstijging. De sterke, absolute toename van de kosten van de pensioenbeheer zijn een grote zorg voor het bestuur. Het wordt ook steeds duidelijker dat van een daling van de kosten na de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel geen sprake zal zijn. De huidige kosten zouden in vergelijking met andere pensioenfondsen aanmerkelijk lager moeten zijn omdat de pensioenregeling eenvoudig is. De opgebouwde pensioenen zijn relatief laag, waardoor hoge kosten onevenredig zwaar wegen. Hier tegenover staat dat de kappersbranche veel (kleine) werkgevers kent wat in de pensioenuitvoering veel kosten met zich meebrengt. Bovendien heeft het pensioenfonds op dit moment extra kosten als gevolg van het gespreid betalen van de overeengekomen vergoeding voor de overgang van de administratie naar TKP en uiteraard de kosten voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast zorgt de steeds verdergaande regeldruk voor een onevenredige toename van de uitvoeringskosten van kleine(re) pensioenfondsen. De in 2024 doorgevoerde toedeling van een groter deel van de pensioenbeheerkosten naar de kosten vermogensbeheer zorgen voor minder in de premie door te rekenen uitvoeringskosten. Echter, feit blijft dat de kosten blijven stijgen en dit legt druk op de houdbaarheid van de pensioenregeling. Dit is voor het bestuur aanleiding geweest om in 2025 een onderzoek te starten naar de mogelijkheden tot consolidatie.

(bedragen x € 1.000)

	2024	2023
Bestuur, adviezen en controle		
Accountantscontrole	78	75
Controle en advieskosten actuaris	275	300
Kosten adviseurs	184	247
Contributie en bijdragen	157	181
Bestuurskosten	349	320
Overige	156	149
Totaal	1.199	1.272
Administratie		
Administratiekostenvergoeding	2.875	2.855
Kosten bestuursondersteuning	668	605
Totaal	3.543	3.460
Totaal pensioenbeheerkosten	5.220	5.703
Pensioenbeheerkosten in euro per deelnemer inclusief transitiekosten	209,83	255,82
Pensioenbeheerkosten in euro per deelnemer exclusief transitiekosten	162,04	208,23
Pensioenbeheerkosten als % van het gemiddeld belegd vermogen	0,49%	0,59%

Toelichting kosten uitvoering pensioenbeheer

Bestuur, advies en controle

Deze kosten hebben betrekking op de beloningen van alle fondsorganen, de kosten van de adviseurs en de kosten van de accountant en certificerend actuaris. De afname van deze kosten is met name een gevolg van het feit dat het pensioenfonds in 2023 te maken had met hoge juridische kosten.

Administratie

Deze kosten hebben betrekking op alle werkzaamheden die de administrateur van het fonds verricht voor werknemers en werkgevers.

Voor werknemers gaat het bijvoorbeeld om de administratie van pensioenaanspraken, de uitkeringen van de pensioengerechtigden en het informeren van deelnemers en gerechtigden. Te denken valt hierbij aan het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (klant contact center, website, nieuwsbrieven, Uniform Pensioenoverzicht, start- en stopbrief, enzovoorts).

Voor werkgevers hebben deze kosten betrekking op alle activiteiten die voortvloeien uit het beheer van het bestand van aangesloten werkgevers, de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, het opleggen en innen van de pensioenpremies en het onderhouden van de contacten met die werkgevers.

Ook de kosten van het opstellen van het jaarverslag, het samenstellen van financiële rapportages en het uitvoeren van de communicatieactiviteiten vallen hieronder.

De kosten bestuursondersteuning hebben betrekking op de ondersteuning van bestuur, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan.

De projectkosten worden in paragraaf 5.6 toegelicht.

Kosten vermogensbeheer

Het bestuur is zich ervan bewust dat in de kosten voor uitvoering van het pensioenbeheer ook kosten zitten die toegerekend moeten worden aan het vermogensbeheer. Mede naar aanleiding van de kostenbenchmarkrapportage heeft het bestuur zich gebogen over de toerekening van een deel van de kosten van pensioenbeheer aan vermogensbeheer. Het bestuur heeft in 2025 besloten dat de zogenoemde fondskosten vanaf kalenderjaar 2024 voortaan voor 50% toegerekend kunnen worden aan vermogensbeheer. Dit omdat het de vergelijkbaarheid met andere fondsen verbetert in de wetenschap dat elke methode van toerekening arbitrair is.

Onder de fondskosten zijn de volgende kosten jaarlijkse begrepen: beloning bestuur en raad van toezicht, kosten accountant, actuaris, bestuursondersteuning, DNB, AFM, Pensioenfederatie en sleutelfunctiehouders. Daarnaast kunnen kosten die zich meer op ad hoc basis voordoen voor 50% worden doorbelast, zoals kosten ALM-studie en risicopreferentie onderzoek.

In 2024 was dit een bedrag van € 711 duizend (2023: € 90 duizend; indien de nieuwe methodiek voor toewijzing van fondskosten aan kosten vermogensbeheer in 2023 was toegepast dan was een bedrag van € 682 duizend toegerekend).

Aansluiting met de pensioenuitvoeringskosten in de jaarrekening

De kosten van de pensioenuitvoering komen overeen met de kosten zoals opgenomen in de jaarrekening.

5.6 Projectkosten

Naast de reguliere kosten voor het pensioenbeheer en vermogensbeheer maakt het pensioenfonds ook eenmalige kosten voor projecten. In 2024 is aan de projecten € 1.189 besteed (2023: € 1.036).

(bedragen x € 1.000)	Bedrag incl. BTW
Transitievergoeding	180
Wet toekomst pensioenen	746
Implementatie DORA	131
Implementatie WDO	109
Juridische kosten	23
Totaal	1.189

Transitievergoeding

In juni 2020 besloot het bestuur om de pensioenuitvoering over te brengen van AGH naar TKP Pensioen. Er zijn door TKP kosten gemaakt voor de implementatie van de pensioenuitvoering die in vijf jaarlijkse termijnen worden betaald. In 2025 is hiervoor de laatste termijn verschuldigd.

Implementatie DORA en WDO

Dit betreffen door TKP eenmalig in rekening gebrachte kosten voor de implementatie van DORA en de Wet Digitale Overheid.

Wet toekomst pensioen (Wtp)

In september 2022 startte het bestuur samen met de sociale partners de projectgroep Wtp. In 2024 is de projectgroep wtp omgevormd tot een stuurgroep. Deze stuurgroep had tot taak om ten behoeve van de sociale partners een transitieplan op te stellen. Door de stuurgroep Wtp worden kosten gemaakt voor het rekenwerk, een projectleider en (vanaf 2024) een onafhankelijk voorzitter. De sociale partners hebben circa € 196 duizend

bijgedragen aan de gemaakte kosten. Daarnaast is in 2024 een bestuurlijke projectgroep Wtp gevormd. Deze projectgroep heeft tot taak de verdere voorbereiding van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel voor te bereiden. Adviesbureau Montae voert de regie in deze projectgroep.

5.7 Kosten uitvoering vermogensbeheer

Het pensioenfonds heeft een passief beleggingsbeleid waarmee het bestuur mede beoogt het aantal transacties te beperken en de kosten laag te houden.

De totale kosten voor vermogensbeheer in 2024 zijn uitgekomen op € 4.106 duizend (2023 € 3.346 duizend). De kosten worden afgezet tegen het gemiddeld belegd vermogen van 2024 van € 1.066 miljoen (2023: € 962 miljoen).

(bedragen x € 1.000)	Bedrag incl. BTW	% van het belegd vermogen
Vermogensbeheerkosten	3.559	0,33%
Transactiekosten	547	0,05%
Totale vermogensbeheerkosten	4.106	0,39%

De kosten kunnen voor de verschillende vermogensbeheercategorieën worden onderverdeeld naar de volgende componenten:

(bedragen x € 1.000)						
Kostencomponent	Algemeen*	Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten**	Subtotalen
Beheerkosten	666	674	313	458	450	2.561
Prestatievergoedingen	0	0	0	0	0	0
Bewaarloon	31	0	0	0	0	31
Belastingen	0	0	0	0	0	0
Overige kosten	967	0	0	0	0	967
Transactiekosten	0	107	153	256	31	547
Subtotalen	1.664	781	466	714	481	
Totale kosten vermogensbeheer						4.106

*) de in deze kolom genoemde kosten zijn niet te splitsen naar de verschillende vermogenscategorieën

**) Deze kolom betreft de LDI pool. De LDI pool bestaat uit derivaten (renteswaps) en staatsobligaties.

Toelichting kosten uitvoering vermogensbeheer

- De totale vermogensbeheerkosten bestaan uit de vermogensbeheerkosten en de transactiekosten. De vermogensbeheerkosten zijn ten opzichte van 2023 gestegen en bedragen € 3.559 duizend (2023: € 2.833 duizend). De toename is het gevolg van de gewijzigde methodiek van toewijzing van kosten pensioenbeheer aan vermogensbeheer, waardoor de kosten vermogensbeheer alleen als gevolg van de wijziging van deze methodiek met € 621 duizend zijn toegenomen. De relatieve kosten (kosten afgezet tegen het belegd vermogen) stijgen van 0,29% in 2023 naar 0,33% in 2024.
- De beheerkosten van beleggingen zijn opgebouwd uit vermogensbeheervergoedingen en de vergoeding aan de fiduciair beheerder. De fondsen en de kosten zijn onderwerp van scherpe monitoring. Het pensioenfonds belegt passief en gebruikt generieke benchmarks, die goed aansluiten bij de beleggingscategorie. Hier worden geen additionele kosten voor gemaakt.

- Prestatieafhankelijke vergoedingen zijn vergoedingen die de vermogensbeheerders extra ontvangen wanneer vooraf gestelde prestatie maatstaven worden gerealiseerd. Over 2024 is door het pensioenfonds, net als in eerdere jaren, geen prestatieafhankelijke vergoeding betaald.
- Overige kosten: dit betreft onder meer kosten die binnen de beleggingsfondsen gemaakt worden voor specifieke rapportages op het gebied van ESG-risico's, de accountant, governancekosten, de bijdrage toezichthouder en dergelijke. Deze kosten worden door het beleggingsfonds inzichtelijk gemaakt en de kosten worden aan het beleggingsfonds onttrokken en toegerekend aan het pensioenfonds middels een evenredig verdeling over de participanten. Daarnaast zijn diverse kosten van de custodian hieronder verantwoord.
- De transactiekosten zijn berekend op basis van de kosten van in- en uittreding in de beleggingsfondsen en op basis van een inschatting van de transacties binnen de fondsen. Over 2024 bedroegen de totale transactiekosten € 547 duizend (2023: € 513 duizend). Uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen in 2024 bedragen de transactiekosten 0,05% (2023 0,05%).
- In de jaarrekening 2024 is de wijze waarop een deel van de pensioenuitvoeringskosten aan de vermogensbeheerkosten is toegerekend, gewijzigd. Deze is meer in lijn gebracht met de activiteiten die besteed worden aan het vermogensbeheer, waardoor in 2024 een bedrag van € 711 duizend (2023: € 90 duizend) van de pensioenuitvoeringskosten is toegerekend aan de kosten van het vermogensbeheer. Dit deel van de kosten is verantwoord onder de overige kosten van het vermogensbeheer.

Oordeel vermogensbeheerkosten

Landelijk lag het driejaarsgemiddelde over de periode 2021-2023 voor de benchmark van de kosten van het vermogensbeheer op 0,33% in de peergroup, terwijl deze kosten voor het pensioenfonds over die periode gemiddeld 0,25% bedroegen (bron: Bell kostenbenchmark 2023). De peergroup bestaat uit 100 Nederlandse pensioenfondsen, die een belegd vermogen hebben tussen de € 500 en € 1.500 miljoen. De peergroup maakt geen onderscheid tussen actief of passief beleggende fondsen.

De grootste component van de kosten zijn de beheerkosten. Het pensioenfonds belegt voor aandelen en vastrentende waarden in fondsen, die passief beleggen tegen lage kosten. Het pensioenfonds participeert voor vastgoed en hypotheekeneveneens in fondsen, die uitsluitend beleggen in Nederland. De kosten van deze fondsen zijn relatief veel hoger dan aandelen en vastrentende waarden, maar deze fondsen zorgen wel voor diversiteit binnen de portefeuille. Het pensioenfonds monitort alle de managers op kwartaalbasis middels een scorecard op verschillende onderdelen. Een onderdeel is de hoogte van de fee. De fondsen waarin belegd wordt scoren ten opzichte van vergelijkbare alternatieven zeer gunstig. Een ander onderdeel van de beoordeling is de lange en korte termijn performance. De fondsen scoren redelijk tot goed op performance. Drie vastgoedfondsen waarin het pensioenfonds participeert hebben een hold status, de overige fondsen staan op buy, wat wil zeggen dat ze beoordeeld worden als goede beleggingen.

Naast de beheerkosten maakt het pensioenfonds kosten voor fiduciair management bij CTI en het beheer van de LDI-portefeuille door CTI. Voor deze specifieke werkzaamheden worden prijsafspraken gemaakt voor een langere periode. Het bestuur toetst bij het opnieuw vastleggen van de prijs de markt. De prijs is voor het laatst in 2022 overeengekomen.

Het bestuur is van mening dat gelet op de beleggingsmix, de fee van de beleggingsfondsen, en de additionele kosten voor beheer de kosten van 0,32% nog steeds passend zijn. Dit ondanks de sterke toename als gevolg van de gewijzigde methodiek van toerekening van de fondskosten aan vermogensbeheerkosten. Het bestuur heeft zich ten doel gesteld de kosten in vergelijking met andere pensioenfondsen laag te laten zijn omdat de beleggingsportefeuille passief en relatief eenvoudig is. Dit bespaart monitorings- en governancekosten. Het bestuur heeft dit doel omdat de opgebouwde pensioenen relatief laag zijn, waardoor hoge kosten onevenredig zwaar wegen.

Aansluiting met de jaarrekening

De Aanbevelingen uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie nemen naast de directe kosten ook de indirecte kosten mee en maken expliciet onderscheid tussen de vermogensbeheerkosten en transactiekosten. In de jaarrekening zijn alleen de kosten die direct bij het fonds ad € 1.299 duizend in rekening zijn gebracht opgenomen (2023: € 513 duizend). De pensioenbeheerkosten die zijn toegerekend aan het vermogensbeheer vallen hier onder. De beheerkosten en transactiekosten worden onttrokken aan de fondswaarde van het betreffende fonds waar in wordt geparticipeerd en zijn in de jaarrekening onderdeel van het beleggingsrendement.

5.8 Kosten beloning fondsorganen

Het beloningsbeleid van het fonds bestaat sinds 1 januari 2020 uit een vaste jaarlijkse vergoeding. Deze vaste vergoedingen worden jaarlijks verhoogd conform de loonstijging in de kappersbranche (CAO Kappersbedrijf). Bovenop de vaste vergoeding kan aanspraak gemaakt worden van een opslag van 7,5% voor alle kosten zoals bijvoorbeeld reis- en verblijfkosten, opleidingskosten, kantoorkosten en representatiekosten. Voor leden van het verantwoordingsorgaan is deze opslag 10%. Stagiairs ontvangen 1/3 deel van de beloning.

Beloningsbeleid 2024

Orgaan	Beloning
Bestuursleden	33.231
Voorzitters bestuur	49.847
Lid raad van toezicht	11.660
Voorzitter raad van toezicht	15.547
Verantwoordingsorgaan	3.589
Onkostenvergoeding	7,5% van de beloning voor bestuur en raad van toezicht 10% van de beloning voor verantwoordingsorgaan
Stagiaire	1/3 van de reguliere beloning

Per lid van het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan was de uitgekeerde beloning (exclusief onkostenvergoeding) in het boekjaar:

Bestuur	Periode	VTE	Functie	Beloning
Rita van Ewijk	1-1 t/m 01-07	0,3	Werkgeversvoorzitter	€ 24.924,00
Tim van der Rijken	1-1 t/m 31-12	0,2	Bestuurslid	€ 33.231,00
Gerard van de Kuilen	1-1 t/m 31-12	0,3	Werknemersvoorzitter	€ 49.847,00
Gerard Sirks	1-1 t/m 31-12	0,2	Bestuurslid	€ 33.231,00
Michel Pet	1-1 t/m 31-12	0,2	Bestuurslid	€ 33.231,00
José Meijer	1-1 t/m 31-12	0,2	Bestuurslid	€ 33.231,00
Regina Schoutsen		0,3	Werkgeversvoorzitter	€ 12.462,00
Stagiair				
Funda Bor	1-1 t/m 1-10	nvt	Stagiair bestuur	€ 8.308,00

Raad van toezicht	Periode	VTE	Functie	Beloning
Hennie de Graaf	1-1 t/m 31-12	0,2	Voorzitter	€ 15.547,00
Ruben Beil	1-1 t/m 31-12	0,1	Lid	€ 11.660,00
Hans Peters	1-1 t/m 31-12	0,1	Lid	€ 11.660,00
Stagiair				
Alex de Haas		nvt	Stagiair Raad van toezicht	€ 1.295,56

Verantwoordingsorgaan	Periode	VTE	Functie	Beloning
John Kerstens	1-1 t/m 31-12	nvt	Voorzitter	€ 3.589,00
Ben van Raaij	1-1 t/m 31-12	nvt	Lid	€ 3.589,00

Cumulatief waren de kosten van de beloningen van de fondsorganen in het boekjaar:

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Bestuur	290	271
Raad van Toezicht	43	38
Verantwoordingsorgaan	16	11
Totaal	349	320

De verhoging van de beloningen is gekoppeld aan de CAO-verhoging in de kappersbranche. De CAO verhoging in de branche bedroeg in 2023 6,0%. De verhoging van de beloning van de bestuurders, leden van raad van toezicht en verantwoordingsorgaan bedroeg derhalve per 1 januari 2024 6,0%. De CAO-lonen in de kappersbranche zijn in 2024 zijn naar functie gedifferentieerd verhoogd. Afhankelijk van de functie bedroeg de verhoging in 2024 10%, 13% of 15%. Het bestuur heeft in december 2024 besloten de verhoging van de beloning per 1 januari 2025 te baseren op de laagste CAO-verhoging, zijnde 10%.

06 Beleggingsbeleid

6.1 Beleggingsovertuigingen (investment beliefs)

Het bestuur heeft beleggingsovertuigingen vastgesteld als basis voor het beleggingsbeleid. Van belang is onder andere risicomanagement, kostenbeheersing, een goed gediversifieerd en duurzaam beleggingsbeleid en begrijpelijke investeringen.

- I. De lange termijn strategische invulling is leidend en er wordt slechts in beperkte mate van afgeweken.
- II. Passief beleggen is het uitgangspunt.
- III. Bij elke lange termijn beleggingsbeslissing maakt het bestuur een afweging tussen rendement, risico, kosten, complexiteit en MVB (Maatschappelijk verantwoord beleggen).
- IV. De risico-rendementsverhouding van de portefeuille verbetert door diversificatie
- V. Een illiquiditeitspremie bestaat. Door onze lange termijn beleggingshorizon is het mogelijk deze illiquiditeitspremie te incasseren.
- VI. Het effect van valutarisico is op de lange termijn neutraal.
- VII. Maatschappelijk Verantwoord Beleggen leidt tot een positief risico-rendementsprofiel.

6.2 Marktentwikkelingen – terugblik op 2024

Economische ontwikkelingen

De economische groei was in 2024 sterker dan verwacht. Ter illustratie: de algemeen verwachte groeiverwachting voor de wereldeconomie in 2024 werd gedurende het jaar bijgesteld van 2,6% tot 3,1%. Inkoopmanagersindices, een herstellend consumentenvertrouwen en arbeidsmarkt data schetsten veelal een positief beeld, met name in de VS. Recessievrees verdween naar de achtergrond.

In de VS werd het groeioptimisme nog gevoed door de verkiezingsoverwinning van Donald Trump, wegens zijn plannen voor lagere belastingen en deregulering. In de eurozone daarentegen was eind 2024 sprake van toenemend grieppessimisme. De maak-industrie verkeerde in zwaar weer, met name in Duitsland. Ook de dreiging van importtarieven door Donald Trump speelde mee. De economische ontwikkelingen in China waren gemengd afgelopen jaar. Enerzijds maakten zowel de Chinese centrale bank als de Chinese overheid forse stimuleringsmaatregelen bekend in september, wat tot tijdelijk optimisme leidde. Anderzijds kampt de Chinese economie nog steeds met grote problemen in de vastgoedsector, een historisch laag consumentenvertrouwen en deflationaire krachten.

De inflatie daalde in ontwikkelde markten, maar minder dan gehoopt. Met name de kerninflatie bleef hoger dan gewenst. De 'headline' inflatie in de eurozone daalde op jaarbasis van 2,9% in december 2023 tot een tijdelijk dieptepunt van 1,7% in september, om vervolgens weer iets op te lopen tot 2,4% in december 2024. De inflatoire druk valt met name toe te schrijven aan de dienstensector. Dat geldt zowel voor de VS als voor de eurozone. In de VS daalde de inflatie per saldo van 3,4% in december 2023 op jaarbasis tot 2,7% in november 2024.

Centrale banken zijn gestart met een verruimingsscyclus. Zowel de Fed als de ECB hebben in 2024 de rente met 1%-punt verlaagd. Dat was overigens, met name ten aanzien van de Fed, minder dan de markt had gehoopt. De verklaring is dat de economie in de VS het beter deed dan verwacht en de inflatie minder daalde dan gehoopt, waardoor de Federal Reserve haar inflatieramingen heeft verhoogd. De Japanse centrale bank zwom tegen de stroom in en verhoogde de rente.

Financiële markten

Nagenoeg alle publiek verhandelde beleggingscategorieën rendeerden positief, met aandelen ontwikkelde markten aan kop (19,9%, euro hedged), gevolgd door aandelen opkomende markten en catastrofe obligaties. Euro staatsobligaties uit kernlanden bleven achter met een rendement van circa nul. Ook vermeldenswaardig zijn de verdubbeling van de Bitcoin koers en het bereiken van nieuwe records door de goudprijs.

Aandelen ontwikkelde markten leken ongevoelig voor negatief nieuws afgelopen jaar. Of er nu sprake was van stijgende rentes zoals in de eerste maanden, of geopolitieke risico's zoals de escalatie in het Midden-Oosten, of een haperende inflatiedaling in de tweede helft van het jaar, bijna elke maand bereikte de MSCI World Index nieuwe "all-time highs". Voornaamste verklaringen waren de beter dan verwachte economische data in de VS, AI-optimisme en forse koersstijgingen in de IT-sector. De verkiezingsoverwinning door Donald Trump in september gaf een extra impuls aan de aandelenmarkten, doordat beleggers zijn plannen voor belastingverlaging en deregulering als positief beoordeelden.

Aandelen opkomende markten presteerden minder goed. Verklaringen zijn onder andere de kwakkelende Chinese economie, de depreciatie van opkomende markten valuta, en de plannen van Trump om importtarieven in te voeren.

Belangrijke thema's en ontwikkelingen in 2024 waren onder andere: geopolitiek (escalatie Midden-Oosten, aanhoudende oorlog Oekraïne, spanning VS China), het feit dat meer dan de helft van de wereldbevolking naar de stembus ging, de verkiezingsoverwinning door Trump, de tijdelijke crash van de Japanse aandelenbeurs in augustus, de aankondiging van stimuleringsmaatregelen in China, en de opmars van AI.

Terwijl de lange rente in de VS in 2024 per saldo is gestegen, zijn kapitaalmarktrentes in de eurozone per saldo gedaald, met name in de tweede helft van het jaar. Dat was het gevolg van een negatief economisch momentum en monetaire verruiming. De 30-jaars euro swaprente nam in 2024 met 18 bps af tot 2,16%. Dat is gedreven door een daling van de 30-jaars euro inflatieswap component (met -24 bps tot 2,21%). De 30-jaars reële swaprente component steeg daarentegen met enkele basispunten (met 5 bps tot -0,05%).

Vooruitzichten

Vooruitkijkend is sprake van enige 'hoogtevrees'. Op vele gebieden is sprake van records: aandelenkoersen en huizenprijzen hebben 'all-time highs' bereikt, spreads zijn historisch laag, en staatsschulden zijn historisch hoog. In een omgeving van hoge rentes en geopolitieke risico's resulteert dat in 'hoogtevrees'. Hopelijk kan volgend jaar worden geconstateerd dat deze vrees onterecht was.

De consensus voorziet een gematigde economische groei in de eurozone van 1,0% in 2025 met een risico op recessie in Duitsland, een groei van 2,1% in de VS en 4,4% in China. De consensus gaat uit van een dalende inflatie in zowel de eurozone als in de VS tot respectievelijk 2,0% en 2,6%. De markt voorziet verdere renteverlagingen door de Fed (met -0,4%-punt) en de ECB (met -1,0%-punt).

De verwachte rendementen op een 5-jaars horizon voor euro staatsobligaties kernlanden, High Yield en aandelen ontwikkelde markten bedragen op het moment van schrijven respectievelijk 2,4%, 3,6% en 4,5%. Belangrijke thema's zullen zijn: geopolitiek (Midden-Oosten, oorlog Oekraïne, spanning VS China), de verkiezingen in Duitsland en Frankrijk, oplopende staatsschuld, het daadwerkelijke beleid door Trump (t.a.v. tarieven, immigratie, belastingverlaging en deregulering), de vraag of de Chinese stimuleringsplannen het zwakke economisch momentum weten te keren, en de vraag of AI de hooggespannen verwachtingen kan waarmaken.

6.3 Ontwikkeling van de beleggingsportefeuille

De ontwikkelingen op de financiële markten in 2024 hadden een positief effect op de vermogenspositie van het pensioenfonds. De totale portefeuille had een rendement van 9,9%. Het rendement op aandelen binnen de portefeuille bedroeg in 2024 18,4%. Binnen de vastrentende portefeuille behaalde de credit portefeuille een resultaat van circa 5%.

De lange rente daalde gemiddeld genomen licht in 2024. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds kon in 2024 door de ontwikkelingen op de financiële markten, met name door het resultaat op de aandelenportefeuille, oplopen van 106,3% naar 108,0%.

ALM studie

In 2024 is overeenkomstig de beleidsagenda een ALM-studie uitgevoerd. Het betrof een verkorte studie. De reden om een verkorte studie uit te voeren was gelegen in het feit dat in het kader van de komende transitie naar het nieuwe pensioenstelsel in 2025 een uitgebreide studie wordt uitgevoerd.

De ALM-studie had de volgende doelstellingen:

- Past het huidige beleggingsbeleid nog steeds bij risicohouding en strategie van het fonds? Hiertoe is naast de huidige strategische verdeling (43,2% return en 56,8% match) alternatieve doorrekeningen gemaakt.
- Het evalueren van de huidige strategische renteafdekking. Onderzocht is of de huidige beleggingsportefeuille voldoende bestand is tegen rentedalingen. Daarnaast is getoetst wat het effect van een hogere of lagere renteafdekking is.
- Wat zijn de gevolgen van diverse scenario's? (stress-tests).

Daarnaast moest de ALM inzicht verschaffen in de risico's voor de belanghebbenden op korte en lange termijn.

Uit de ALM-studie bleek onder meer dat een verschuiving in de portefeuille van minder return (met name zakelijke waarden) naar meer match (met name vastrentende waarden) mogelijk zou zijn. Het bestuur achtte een dergelijke verschuiving niet opportuun, mede gezien de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het is naar het oordeel van het mogelijk lastig uit te leggen om nu minder risico te nemen, terwijl na de overgang naar het nieuwe stelsel waarschijnlijk meer risico genomen gaat worden.

Het bestuur concludeerde op basis van de uitgevoerde ALM-studie het volgende:

- Het huidige beleggingsbeleid past nog steeds bij de risicohouding en strategie van het pensioenfonds.
- De strategische renteafdekking behoeft geen aanpassing.
- De risico's voor de belanghebbenden op korte en lange termijn zijn, evenals de gevolgen van de diverse scenario's, o.b.v. de stochastische en deterministische berekeningen voldoende inzichtelijk gemaakt.

Aandelen

Het pensioenfonds belegt zowel in aandelen ontwikkelde markten als in aandelen opkomende markten. De norm voor aandelen ontwikkelde markten bedraagt 23,2%, voor aandelen opkomende markten 10,0%. Einde verslagjaar lag het belang van beide portefeuilles onder de norm, respectievelijk 21,6% en 9,1%. Het in het verslagjaar behaalde rendement op aandelen bedraagt 18,4%. Aandelen ontwikkelde markten deden het met 19,8% nog iets beter dan de aandelen ontwikkelde markten (14,4%).

Het pensioenfonds belegt in aandelen door te participeren in twee beleggingsfondsen. Eén fonds belegt in aandelen ontwikkelde markten, een in aandelen opkomende markten. In 2024 is de participatie in het aandelenfonds ontwikkelde markten bij Northern Trust verkocht en vervangen door een aandelenfonds bij State Street.

Vastgoed

De vastgoedportefeuille van het pensioenfonds behaalde in 2024 een rendement van 9,3%.

De beleggingen in woningen hadden een goed jaar, zowel het Achmea als het Amvest woningfonds behaalden een rendement van ruim 10%. Winkels deden het iets minder met een rendement van 3,9%, maar ten opzichte van 2023 was ook hier sprake van toename van het rendement met 3,2%. Zorgvastgoed behaalde een rendement van 7,3%. De vooruitzichten voor dit type vastgoed blijven onverminderd goed.

Naar aanleiding van de uitspraak van een Amsterdamse kantonrechter in 2023 was onduidelijkheid ontstaan over de rechtmatigheid van huurverhogingen in het verleden. In september 2024 heeft de rechtbank Alkmaar, onder verwijzing naar een advies van de procureur-generaal bij de Hoge Raad, gesteld dat het redelijk is een huurverhoging van de inflatie plus maximaal 3% te vragen voor een woning. Op 29 november 2024 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat huurprijsbedingen die bestaan uit een indexatiebeding en een opslagbeding van maximaal

3% niet in strijd zijn met Europees recht. Deze uitspraak is goed nieuws voor het pensioenfonds, dat een omvangrijke woningportefeuille heeft. Het risico op een waardedaling in de woningportefeuille is hiermee afgewend.

Hypotheke

De hypotheekportefeuille behaalde in 2024 een rendement van 5,01% (2023: 2,26%) De waarde van de hypotheekportefeuille nam licht af naar € 115,7 mln. Het risicovrije benchmarkrendement bedroeg over het verslagjaar 4,12%

Renteafdekking

Het afdekken van het renterisico vindt plaats via een zogenoemde maatwerk LDI pool. De maatwerk LDI pool bestaat naast renteswaps uit een liquiditeitsfonds en Euro staatsobligaties. Het strategisch beleid van het pensioenfonds ten aanzien van de renteafdekking is afhankelijk van de stand van de 30-jaars rente, waarbij zogenoemde triggerniveaus zijn afgesproken.

In lijn met het strategisch beleid is het matchpercentage vastgesteld op 65%. Dit percentage zal ongeacht verdere ontwikkelingen van de 30-jaarsrente, niet worden aangepast.

De rente is in 2024 licht gedaald. De verplichtingen namen hierdoor iets in waarde toe. De beleggingen in de matchportefeuille stegen ook licht. De matchportefeuille deed dus wat verwacht werd. Het pensioenfonds dekt niet het gehele renterisico af, maar door de geringe verandering in de rente in 2024 was het effect hiervan op de dekkingsgraad gering.

Obligaties (credits)

Naast de staatsobligaties die onderdeel zijn van de LDI-pool heeft het pensioenfonds een euro discretionair credit mandaat bij T-Rowe Price. T-Rowe Price is vanaf april 2024 de manager van onze credit beleggingen. Voorheen was dat Vanguard. Vanguard behaalde over de eerste drie maanden van het jaar een rendement van +/- 0,6%. Het mandaat van T-Rowe Price behaalde over de laatste 9 maanden van 2024 een beter resultaat, namelijk een rendement van ruim 5% in 2024.

6.4 Samenstelling beleggingsportefeuille

Pensioenfonds Kappers kwalificeert zijn regeling als een regeling, die geen duurzame belegging als doelstelling heeft of ecologische of sociale kenmerken promoot (artikel 6 op grond van de SFDR). De onderliggende beleggingen houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Ten opzichte van de normportefeuille is ultimo 2024 sprake van een overweging in de illiquide beleggingscategorieën, vastgoed en hypotheke) en een onderweging bij aandelen. Het aandeel van de illiquide beleggingen bedraagt 22,5% (2023: 24,7%) en ligt hiermee boven de norm van 20%. De oorzaak van deze overschrijding is de waardeontwikkeling afgelopen jaren in de liquide beleggingen.

Onderstaande tabel laat de beleggingen in procenten zien per einde boekjaar.

Categorie	Weging 31 december 2024	Norm 2024	Belegd vermogen (* 1.000) 31 december 2024
Return portefeuille	43,04%	43,20%	488.096
Match portefeuille	56,96%	56,80%	645.967
Totaal portefeuille	100,00%	100,00%	1.134.063
- Liquide Returnportefeuille			
Aandelen	30,66%	33,20%	347.732
Liquide middelen	0,04%	0,00%	433
- Illiquide Returnportefeuille			
Vastgoed	12,34%	10,00%	139.931
Totaal Returnportefeuille	43,04%	43,20%	488.096
Match portefeuille			
Obligaties *)	17,50%	20,00%	198.483
Maatwerk LDI Pool **)	29,31%	26,80%	332.445
Hypotheken	10,14%	10,00%	115.039
Totaal Matchportefeuille	56,96%	56,80%	645.967

* Deze portefeuille bevat Bedrijfsleningen

** De maatwerk LDI pool bestaat uit Eurostaatsleningen en renteswaps.

6.5 Rendement van de beleggingsportefeuille

Het rendement van de portefeuille wordt afgezet tegen een meetlat (de benchmark) om de resultaten te kunnen beoordelen. Het rendement van de totale portefeuille over geheel 2024 bedroeg 9,86%. Het benchmarkrendement bedroeg 9,89%. Het behaalde rendement was dus iets lager. Uitgangspunt in het beleggingsbeleid is dat het pensioenfonds passief belegt. Als gevolg van dit passieve beleid is het verschil tussen het portefeuillerendement en het benchmarkrendement gering.

In de tabel hieronder worden de absolute rendementen per categorie en van de totale portefeuille van 2024 weergegeven.

Rendementen %	2024	Benchmark
Return portefeuille (43,04%)	15,51%	15,52%
Match portefeuille (56,96%)	5,76%	5,56%
Totaal portefeuille	9,86%	9,89%
Return portefeuille		
Aandelen	18,38%	18,38%
Liquide middelen	0,00%	0,00%
Vastgoed	9,30%	9,30%
Totaal Return portefeuille	15,51%	15,52%
Match portefeuille		
Obligaties	5,00%	5,09%
Maatwerk LDI Pool	7,09%	7,09%
Hypotheken	5,07%	4,12%
Totaal Match portefeuille	5,76%	5,56%

Oordeel bestuur over behaald rendement

Het jaar 2024 was, ook in vergelijking met 2023, te bestempelen als een zeer goed beleggingsjaar. Waar in 2023 de performance nog werd gedrukt door een negatief resultaat op vastgoed, is nu sprake van een positieve performance op alle beleggingscategorieën. Het pensioenfonds heeft een relatief eenvoudige, in hoofdzaak passieve, beleggingsstrategie. Dit laat zich mede zien doordat het pensioenfonds veelal participeert in beleggingsfondsen. Voor de creditportefeuille is hiervoor in 2024 afgeweken. Deze portefeuille betreft een discretionair mandaat met een zo genoemde buy and maintain strategie.

De goede performance heeft bijgedragen aan de verdere verbetering van de financiële positie van het pensioenfonds. Ultimo 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 108,0%. Met het oog op de komende overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is een zo goed mogelijke financiële positie welkom.

Z-score

De z-score wordt ieder jaar berekend en laat het verschil zien tussen het werkelijke rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark die gebaseerd is op het strategisch beleid van het pensioenfonds. Een positief getal betekent dat de beleggingen van het pensioenfonds beter hebben geredeneerd dan de markt; bij een negatief getal geldt het omgekeerde. Bij de berekening worden ook de kosten in de beschouwing opgenomen.

Naast de jaarlijks berekende z-score wordt een zogenaamde performancetoets gedaan, waarvoor de z-scores over een periode van 5 jaren worden berekend. In het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 is opgenomen dat een aangesloten werkgever vrijstelling van de verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds kan vragen als de performancetoets lager is dan 0. Het feitelijk behaalde rendement van het pensioenfonds ligt in die situatie over die periode van 5 jaar beduidend lager dan de benchmark. Volgens de vrijstellingsregeling zal de performancetoets worden toegepast over de periode 2020 tot en met 2024. Indien de uitkomst van de performancetoets lager is dan 0, dan kan een werkgever vanaf 1 januari 2024 een verzoek indienen tot vrijstelling van deelname.

Over 2024 is een z-score behaald van 0,03 (2023: - 0,57). De performancetoets over de periode januari 2020 tot en met december 2024 bedraagt 1,29 (2023: 1,44). Met de uitkomst van de performancetoets haalt het pensioenfonds de ondergrens van de norm. Het aanvragen van vrijstelling is op grond van de performancetoets dus niet mogelijk.

07 Communicatiebeleid

7.1 Ontwikkelingen

Communicatiebeleid

In 2024 heeft het pensioenfonds een uitgebreid onderzoek gehouden onder de deelnemers. Doel van dit onderzoek was het beter leren kennen van de deelnemer. Uit het onderzoek bleek onder dat meer dan 75% van de deelnemers interesse heeft in het onderwerp pensioen. Veel deelnemers gaven hierbij aan dat zij het onderwerp pensioen moeilijk vinden. De informatie die de deelnemer ontvangt wordt vaak wel gelezen, maar niet altijd begrepen. De deelnemer wil graag korte en duidelijke informatie.

De gemiddelde deelnemer vindt het belangrijk te weten of het opgebouwde of te bereiken pensioen voldoende is voor later. De deelnemers spraken hierbij de zorg uit of het pensioen in de toekomst nog eens verhoogd gaat worden, aangezien de pensioenen al jaren niet meer zijn verhoogd.

Verder kwam uit het onderzoek naar voren dat de deelnemer informatie over zijn of haar pensioen veelal ophaalt van de website, met familie/kennissen hierover spreekt of zelf meer informatie over het onderwerp opzoekt. Ook het opnemen van contact met het fonds werd genoemd, hoewel sommige deelnemers dit ook als een drempel ervaren.

Tot slot viel op dat deelnemers niet altijd goed weten in welke situaties ze actie moeten ondernemen voor hun pensioen (denk aan wisseling van baan, scheiden, samenwonen etc.).

De uitkomsten van het onderzoek hebben geleid tot een wijziging in het communicatiebeleid. Het communicatiebeleid is hiermee meer gericht op het laten aansluiten van de communicatie bij de wensen en behoeften van onze sector en om hier invulling aan te geven wordt o.a. gekeken naar het opzetten van een deelnemerspanel/whatsapp groep. Tevens willen wij hiermee de drempel verlagen om met het fonds in contact te treden. Een ander belangrijk uitgangspunt is digitale communicatie. Dit is vooral vanuit kostenbewustzijn, maar ook dat op deze wijze voor deelnemers en werkgevers alle informatie eenvoudig en toegankelijk beschikbaar is. Voor digitale communicatie hebben wij emailadressen van onze deelnemers nodig. Het pensioenfonds heeft afgelopen jaren meerdere campagnes opgezet om emailadressen van onze deelnemers te verkrijgen. Het blijkt in de praktijk echter moeilijk te zijn om deelnemers te bewegen hun emailadres aan het pensioenfonds op te geven.

Communicatiebeleid Wtp

Eind 2024 is gestart met het opstellen van het communicatiebeleid ten behoeve van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het hiervoor op te stellen beleid zal in de loop van 2025 gereed zijn. Ten behoeve van dit plan zal in 2025 een kennismeting onder de deelnemers worden gehouden. Hiermee wordt gekeken wat het kennisniveau is van de deelnemers over de nieuwe pensioenregels. Door inzichten uit die meting kan de communicatie gericht op hun kennisniveau opgesteld worden.

Communicatiejaarplan

Het jaarplan wordt ieder jaar op basis van het communicatiebeleidsplan opgesteld. De PCC monitort de activiteiten uit het jaarplan gedurende het jaar. In 2024 is het huidige communicatiebeleid daar waar mogelijk verder verdiept, om onze doelgroep nog beter te kunnen bedienen. Daarnaast is besloten de website in 2025 aan te passen.

7.2 Communicatiedoelen

Het pensioenfonds heeft als ultieme communicatiedoelen 'Zelfredzaamheid' en 'Relatie'. Het pensioenfonds wil graag dat de deelnemers en werkgevers zo veel mogelijk betrokken zijn bij het pensioenfonds. Dat ze in actie komen wanneer dat nodig is en dat ze vertrouwen hebben in zichzelf om inzicht in hun pensioen te krijgen. Alle activiteiten en uitingen van het pensioenfonds zijn gericht om een goede relatie.

7.3 Terugblik

Naast het hierboven genoemde deelnemersonderzoek zijn begin 2024 de nieuwe deelnemers van 18-20 jaar geïnformeerd over de wijzigingen in de pensioenregeling. Het Pensioenfonds Kappers bleef ook in 2024 gebruik maken van het transitie FTK. Onderwerpen waar het pensioenfonds in 2024 aandacht aan heeft besteed in de communicatie zijn:

- Financiële situatie;
- Wijzigingen in het pensioenreglement;
- Jaarverslag 2023;
- (G)UPO 2024;
- Gegevens aanleveren via UPA (voor werkgevers);
- Tijdige premiebetaling (voor werkgevers);
- Digitale facturering (voor werkgevers);
- Premie 2025;
- Gepubliceerde transitieplan;
- Hoorrecht van verenigingen van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers bij transitie;
- Digitalisering: uitvraag van e-mailadressen van deelnemers via de werkgevers;
- Nieuwe regels voor pensioen;
- Pensioenkeuzes;
- Toeslagverlening;
- Pensioenfonds blijft gebruik maken van soepele regels.

08 Risicobeheer

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij de inrichting van het integraal risicomanagement (hierna IRM) en de beheersing van de risico's. Er vindt een terugblik en een vooruitblik plaats op het IRM. De belangrijkste thema's rondom IRM worden hierin toegelicht.

8.2 Inrichting IRM

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit conform de missie, visie, strategie en de doelstellingen zoals beschreven in de ABTN. Bij de uitvoering loopt het pensioenfonds risico's. Het pensioenfonds heeft een IRM-beleid opgesteld waarin wordt toegelicht wat de bestuurlijke visie op risico's is, wat de risicostrategie is en op welke wijze het pensioenfonds het risicomanagement heeft ingericht. Deze inrichting betreft zowel de inrichting van de governance als de inrichting van het risicomanagementproces. De governance met betrekking tot risicomanagement is gebaseerd op het 'Three Lines Model'.

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de raad van toezicht. De raad van toezicht heeft bij de uitoefening van het intern toezicht periodiek contact met alle drie de lijnen en met de externe accountant.

Governance risicomanagement

Eerste lijn	Tweede lijn	Derde lijn	Vierde lijn
<i>Risico-eigenaar</i>	<i>Controlefunctie</i>	<i>Interne audit</i>	<i>Intern toezicht</i>
Primaire verantwoordelijkheid voor risicobeheersing	Identificatie, meting, monitoring en rapportage van risico's op normenkader	Beoordeling van de opzet en effectiviteit van risicomanagement en interne beheersing	Toezicht op adequate risicobeheersing
1. Bestuur	1. Sleutelfunctie risicobeheer 2. Sleutelfunctie actuariaat 3. Compliance en privacy officer	1. Sleutelfunctie interne audit 2. Accountant 3. Certificerend actuaris	1. Raad van Toezicht

Het proces van risicomanagement kent de volgende stappen:

Evaluatie risicomanagementsysteem

In 2022 heeft het bestuur de inrichting van het risicomanagement aangepast door de sleutelfunctiehouder extern aan te stellen en de risicocommissie te vervangen door een IRM-bestuursoverleg. In maart 2023 heeft het bestuur de nieuwe IRM-structuur geëvalueerd en concludeerde het bestuur dat de nieuwe structuur effectief en toekomstbestendig is. In december 2023 is deze conclusie door middel van een interne audit op de effectiviteit van het risicomanagement bevestigd. In 2024 is de inrichting van het risicomanagement niet gewijzigd.

Uit het IRM-beleid blijken de ambitie en doelstellingen van het pensioenfonds met betrekking tot IRM. Als onderdeel van de inrichting maakt het pensioenfonds bewust onderscheid tussen financiële en niet-financiële risico's.

Financiële risico's

Voor een instelling zoals een pensioenfonds behoort het bewust aangaan en beheersen van financiële risico's, om de doelstellingen te realiseren, tot de kerntaken. Financiële risico's betreffen enerzijds risico's die voortkomen uit het aangaan van pensioenverplichtingen (actuariële risico's) en anderzijds uit het beleggen van de bijbehorende bezittingen (beleggingsrisico's).

Risicohouding (attitude)

Het pensioenfonds heeft in overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan een risicohouding vastgesteld. Deze risicohouding moet worden gezien in samenhang met de missie, visie, strategie en doelstellingen van het pensioenfonds en is bepalend voor het beleggingsbeleid en daarmee voor de mate waarin het pensioenfonds blootstaat aan financiële risico's. Naast een kwalitatief, meer beschrijvend karakter, is de risicohouding concreet ingevuld in samenhang met de keuze van het gewenste beleggingsbeleid. Deze concrete, kwantitatieve, invulling van de risicohouding gebeurt middels de ondergrenzen van het pensioenresultaat op de korte termijn en de grenzen voor het vereist eigen vermogen op de lange termijn. De kwantitatieve uitwerking is vastgelegd in de ABTN.

Risicocategorieën (identificatie)

De financiële risico's worden onder meer gemeten door middel van een periodieke ALM-studie. Aan de hand van het door DNB opgelegde standaardmodel voor het bepalen van het vereist eigen vermogen worden specifiek op gebied van solvabiliteit de financiële risico's gemeten. In onderstaande tabel zijn de onderscheiden risicocategorieën opgenomen.

Financiële risico's

S1 Renterisico
S2 Zakelijke waarde risico
S3 Valutarisico
S4 Grondstoffenrisico
S5 Kredietrisico
S6 Verzekeringstechnisch risico
S7 Liquiditeitsrisico
S8 Concentratierisico
S9 Operationeel risico
S10 Actief beheer risico

Niet-financiële risico's

Naast financiële risico's wordt het pensioenfonds bij de uitvoering geconfronteerd met niet-financiële risico's. Niet-financiële risico's betreffen enerzijds risico's die voortkomen uit het uitbesteden van vermogensbeheer en pensioenbeheer en anderzijds uit bestuurlijke processen (interne en strategische risico's).

Risicohouding (attitude)

Ook op het gebied van niet-financiële risico's heeft het pensioenfonds een risicohouding bepaald. Deze risicohouding is bepalend voor de gewenste mate van beheersing van de verschillende risico's. Het bestuur voert minimaal eenmaal per jaar een risico analyse uit en beoordeelt ieder kwartaal of de risico's in voldoende mate worden beheerst. De wijze van vaststelling van de risicohouding voor niet-financiële risico's sluit aan bij methodiek van de analyse van de financiële risico's. De risicohouding wordt uitgedrukt in een risicomatrix waarin kans en impact zijn opgenomen. De risicomatrix is opgenomen in het risk self-assessment van het fonds. De methodiek is verder toegelicht in paragraaf 8.3 Inzicht in risico's en beheersmaatregelen.

Risicocategorieën (identificatie)

Met betrekking tot niet-financiële risico's worden de risicocategorieën uitbesteding en bestuurlijke processen onderscheiden. De categorie uitbesteding omvat vermogensbeheer en pensioenbeheer. De categorie bestuurlijke processen omvat intern en strategisch.

Uitbesteding		Bestuurlijke processen	
Vermogensbeheer	Pensioenbeheer	Intern (Bestuur en compliance)	Strategisch
Kwaliteit	Kwaliteit	Kwaliteit	Afhankelijkheid
Continuïteit	Continuïteit	Continuïteit	Verandervermogen
IB	IB	IB	Draagvlak en externe beeld-
Integriteit	Integriteit	Integriteit	vorming
Custodian	MVO	Juridisch	
ESG		MVO	
MVO			

Een aantal categorieën is verder onderverdeeld in enkele subcategorieën.

Frauderisico's

Bij het identificeren en inschatten van risico's besteedt het fonds specifieke aandacht aan het inschatten van frauderisico's. In 2024 heeft het bestuur een risicoselfassessment uitgevoerd om de frauderisico's bij zowel het fonds als de uitbestedingspartners in beeld te brengen. De belangrijkste frauderisico's die hierbij zijn benoemd zijn het verduisteren van pensioengeld, het declareren van niet verrichte werkzaamheden en het vervalsen van documenten en/of handtekeningen. Het fonds mitigeert en beheerst deze frauderisico's door zowel op organisatie- als procesniveau beheersmaatregelen in te richten. De belangrijkste beheersmaatregelen bestaan hierbij uit het aanwezig zijn van een gedragscode, integriteitsbeleid, klokkenluidersregeling en het onafhankelijke toezicht. Middels de beoordeling van de ISAE-rapportages en compliancerapportages wordt vastgesteld dat bij uitbestedingsrelaties geen fraude heeft plaatsgevonden.

8.3 Risico's en beheersmaatregelen

Het risicomanagementproces begint bij het bestuur, dat de *attitude* (risicohouding) bepaalt. Samen met de risico-eigenaren (commissies en projectgroep) is het bestuur verantwoordelijk voor de *identificatie* (indeling naar categorieën) van risico's.

Risk self assessment (RSA)

Voor ieder van de geïdentificeerde risico-categorieën heeft het pensioenfonds concrete risicodefinities en – scenario's vastgelegd. Deze zijn als basis gehanteerd voor een risico self assessment (hierna: RSA) waarmee is bepaald hoe groot het risico wordt ingeschat, zowel in termen van kans en impact als in termen van bruto (zonder beheersmaatregelen) als netto (ná beheersmaatregelen). De ingeschatte risico's worden afgezet tegen de risicohouding en vervolgens wordt bepaald in hoeverre aanvullende actie wenselijk is. Dit betreft een kosten/baten afweging die kan leiden tot het aanpassen van beheersing, het overdragen naar een andere partij, het vermijden of het accepteren van het risico. De methodiek en uitkomsten van dit RSA zijn vastgelegd in het IRM-beleid. Deze uitkomsten vormen vervolgens de basis voor de monitoring en rapportage.

Monitoring en rapportage

Ter invulling van de monitoring van de risico's worden elk kwartaal monitoringsrapportages opgesteld van het vermogensbeheer, de pensioenuitvoering (door TKP), de pensioenzaken (met name actuariële en juridische zaken) en de bestuursondersteuning. Hierin wordt gerapporteerd over wijzigingen in risico's en de beheersing van de risico's gedurende het kwartaal. Elk halfjaar wordt een strategische risicorapportage opgesteld waarin zowel terug als vooruit wordt gekeken. Naast de eerstelijns monitoringsrapportages stelt de sleutelfunctiehouder risicobeheer elk kwartaal een tweedelijns IRM-rapportage op. Hierin wordt het eerstelijns risicomanagement beoordeeld desgewenst aanbevelingen gedaan. Het bestuur bespreekt het IRM-beleid meerdere keren per jaar met de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Tijdens deze sessies besteedt het bestuur aandacht aan risico's zowel in de interne als de externe omgeving.

Relevante risico's

Het pensioenfonds loopt een groot aantal strategische en operationele (niet-) financiële risico's. De meest relevante risico's zijn de volgende.

Strategische risico's

De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is voor het fonds een grote uitdaging op inhoud, uitvoering en tijdigheid. De regelgeving is voor een groot deel af, maar wijzigingen op huidige set van regels zullen zeker nog volgen in komende jaren. Het stelsel vraagt grote veranderingen in de processen en systemen bij TKP. Dit risico beheerst het fonds door nauwgezet de ontwikkelingen te volgen, zich actief te laten informeren tijdens bestuursvergaderingen en themadagen, actieve monitoring van de voortgang bij de uitvoeringsorganisatie van de regeling en door het inhuren van extra projectcapaciteit om het bestuur te ondersteunen bij de vormgeving van beleid en de implementatie van de nieuwe regeling. Daarnaast vinden, indien dit naar het oordeel van het bestuur gewenst is, gesprekken plaats met de directie van TKP, al dan niet in gezamenlijkheid met andere pensioenfondsden die de uitvoering bij TKP hebben ondergebracht.

Daarnaast loopt het fonds strategische risico's in de categorie "omgeving/verandervermogen". Dit betreft risico's met oorzaak in het niet aan kunnen passen aan (structurele) veranderingen tegen acceptabele kosten. Hierbij moet met name gedacht worden aan (veranderende) maatschappelijke opvattingen (afnemend vertrouwen in pensioen(sector)), politieke ontwikkelingen (nieuwe pensioenstelsel) en technologische ontwikkelingen. De beheersing van dit risico geschiedt door veel aandacht te besteden aan de ontwikkeling van de kennis en kunde van het bestuur, periodieke afstemming met sociale partners over de toekomst(ige ontwikkelingen), het opstellen en periodiek bijstellen van een SWOT-analyse en oog voor de beheersing van de kosten. Het bestuur monitort de houdbaarheid van de uitvoering van de pensioenregeling verder jaarlijks op basis van meerdere kernindicatoren.

In het verlengde van bovenstaande risico's kan de kwetsbaarheid van de huidige regeling worden genoemd. De huidige regeling is fiscaal toegestaan tot 2026, de beoogde overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is 2027. Het bestuur trekt samen met de sociale partners op om hiervoor tijdig een oplossing te vinden.

Tot slot ziet het bestuur zich geconfronteerd met steeds hogere uitvoeringskosten. Deze kosten, met name als deze worden omgerekend naar kosten per deelnemer en afgezet tegen een peergroup, zijn naar oordeel van het bestuur op de langere termijn moeilijk houdbaar. Dit, in combinatie met het door de sociale partners geuite wens tot consolidatie, hebben het bestuur doen besluiten in 2025 een onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden tot consolidatie.

Financiële risico's

Het belangrijkste financiële risico is het renterisico, mede door de – ook in vergelijking met andere pensioenfondsen – zeer lange looptijd van de verplichtingen. Rentebewegingen beïnvloeden de marktwaarde van de verplichtingen en een deel van de beleggingen en leiden tot volatiliteit van de dekkingsgraad. Dit risico wordt met name beheerst door het nominale marktrenterisico versus de (nominale) verplichtingen af te dekken voor 65%.

Niet-financiële risico's

De uitvoering van de activiteiten van het pensioenfonds is nagenoeg volledig uitbesteed. Het fonds loopt in het kader van de uitbesteding een aantal niet-financiële risico's. Om deze risico's te beheersen heeft het fonds een uitbestedingsbeleid waaraan elke externe dienstverlener moet voldoen. Alvorens tot uitbesteding wordt overgegaan, voert het fonds een risicoanalyse uit. De kwaliteitseisen die aan uitbestedingspartijen worden gesteld worden doorvertaald naar afspraken, procedures en voorwaarden die worden vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst en een Service Level Agreement (SLA). Ieder kwartaal wordt voor de drie belangrijkste uitbestedingsrelaties (Actor, CTI en TKP) een monitoringsrapportage opgesteld en besproken in het bestuur.

Het pensioenfonds onderkent in de uitbesteding IB-risico's als meest relevante. De belangrijkste zijn:

- IB-vertrouwelijkheid: de autoriteit en mogelijkheid tot het lezen, kopiëren of manipuleren van informatie en systeemcomponenten door personen die buiten een gedefinieerde groep gerechtigden ligt;
- IB-access: een uitbesteder is niet in staat zijn gegevens vanuit de IT-omgeving binnen een redelijk tijdsbestek te raadplegen of te wijzigen;
- IB-aanpasbaarheid: risico's met oorzaak in de IT doordat de uitvoerder niet in staat is tegen acceptabele kosten en acceptabele risico's veranderingen in de bedrijfsvoering door te voeren.

Naast de bij aanvang van een uitbesteding uitgevoerde risicoanalyse zijn er aanvullende beheersmaatregelen getroffen om deze risico's te mitigeren. Dit zijn onder meer (de beoordeling van) periodieke SLA-, risico- en ISAE-rapportages, periodieke evaluatie van de dienstverlening en gerichte audits op de IT-omgeving (al dan niet in samenwerking met andere klanten van de uitbestedingspartij). Daarnaast staat het onderwerp IT met regelmaat op de bestuurlijke agenda om de kennis op peil te houden en de ontwikkelingen te volgen.

In 2024 heeft het bestuur zich voorbereid op de in januari 2025 in werking tredende DORA-wetgeving.

8.4 Terugblik

Financiële risico's

De financiële positie van het pensioenfonds is afgelopen jaar verder verbeterd. De actuele dekkingsgraad bedraagt per 31 december 2024 108,1%, maar is nog steeds als kwetsbaar te bestempelen. Op basis van het transitieplan van de sociale partners is voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel een dekkingsgraad van minimaal 107,5% nodig ten einde te komen tot een evenwichtige overgang. Daarnaast heeft het bestuur de wens om nog voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel een toeslag te verlenen. Dit laatste uiteraard alleen indien de financiële positie dit toelaat en er sprake is van evenwichtigheid.

Het bestuur heeft ervoor gekozen om in 2024 de deelname aan het transitie-FTK voort te zetten. Voorafgaand aan dit besluit heeft het bestuur uitgebreid gesproken over de kortingskansen bij voortgezette deelname aan het transitie-FTK en en de kortingskansen onder het reguliere FTK. Hoewel de kortingskansen onder voortzetting van deelname aan het transitie-FTK - bij een toen nog ingeschatte invaardekkingsgraad van 105% - hoger was, besloot het bestuur toch de deelname aan het transitie-FTK voort te zetten; dit in het kader van consistentie in beleid en de hogere kans om een toeslag te kunnen verlenen.

Uit de in 2024 uitgevoerde verkorte ALM-studie leidde concludeerde het bestuur dat een wijziging van de beleggingsportefeuille niet nodig is.

Niet-financiële risico's

Het in 2024 uitgevoerde RSA heeft tot enige wijzigingen in het risicoraamwerk geleid. Als eerste zijn voor de meeste risico's risicotolerantiegrenzen gedefinieerd. Daarnaast zijn de risico's over Informatiebeheer (IB, voorheen IT) verder uitgediept.

Verder is bij elke uitbestedingspartner als nieuw risico MVO (maatschappelijk verantwoord ondernemen) opgenomen. De risico's ten aanzien van dit onderdeel moeten nog nader uitgewerkt worden. De drie kritieke uitbestedingspartners zullen nog nader bevraagd gaan worden over hun beleid over dit onderwerp.

Eigen risico beoordeling (ERB)

In 2023 heeft het bestuur een reguliere driejaarlijkse eigen risicobeoordeling (ERB) uitgevoerd. Uit deze ERB kwam naar voren dat het bestuur haar risicomanagement inzake informatiebeveiliging inclusief IT en ESG diepgaander kan uitwerken. Ook kwamen er nieuwe inzichten omtrent de beheersing van strategische risico's in beeld. Het bestuur heeft de hieruit voortvloeiende verbeteracties in gang gezet. In 2025 is een tussentijdse ERB gericht op de transitie naar de Wtp gepland.

8.5 Vooruitblik

Op het vlak van financiële risico's is het fonds voor de korte termijn voornamelijk afhankelijk van externe ontwikkelingen op het gebied van de financiële markten en de rente. De premiedekkingsgraad ligt in het eerste kwartaal 2025 boven de actuele dekkingsgraad en draagt daarmee bij aan het herstel van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds dekt het renterisico van een deel van de lange termijn verplichtingen af met behulp van rentederivaten. Na de overgang naar het nieuwe stelsel zal het renterisico op de lange termijn nog beperkt worden afgedekt. Het pensioenfonds onderkent dat dat het afbouwen van de portefeuille met rentederivaten op de overgangsdatum een prijsrisico met zich meebrengt; niet duidelijk is hoe liquide de markt voor rentederivaten op de beoogde overgangsdatum zal zijn. Om deze reden werkt het pensioenfonds een strategie om te komen tot een verantwoorde afbouw van de (lange termijn) rentederivaten, zonder dat het renterisico in het huidige FTK-stelsel te veel toeneemt.

Het fonds werkt met een gevoeligheidsanalyse van het rente en marktrisico. In onderstaande figuur wordt kwantitatief aangegeven wat de gevolgen zijn voor de dekkingsgraad op marktwaaarde op het niveau van 31 december 2024 bij een stijging/daling van de aandelen of een stijging/daling van de rente.

Marktdekkingsgraad scenarioanalyse

		Aandelen				
		-40%	-20%	0%	20%	40%
Rente	2%	104%	120%	136%	153%	169%
	1%	96%	108%	121%	133%	146%
	0%	89%	98%	108%	117%	126%
	-1%	83%	90%	97%	104%	110%
	-2%	78%	83%	88%	93%	96%

Wet toekomst pensioenen

Ook in 2024 zal de toekomst van het fonds, mede in relatie tot de Wtp, een belangrijk bestuurlijk onderwerp zijn. Dit zal van invloed zijn op zowel de risicoscenario's als de risico-inschattingen. Bij het Transitieprogramma Wtp is een separate risicoanalyse opgesteld die maandelijks gemonitord wordt. De Wtp leidt tot nieuwe risico-analyses

waarin wellicht nieuwe soorten risico's worden geïdentificeerd. Een risico is dat de toezichthouders steeds meer zicht krijgen op de transitie. Aangezien het pensioenfonds niet voorop loopt in de transitie, betekent dat verwacht mag worden dat de eisen die gesteld worden aan het implementatieplan hoger worden. Dit biedt overigens ook kansen: hoe meer bekend is, hoe beter voorbereid het pensioenfonds op termijn overgaat naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het gebruik van Artificial Intelligence programma's neemt snel toe. Het pensioenfonds zal, ten einde de risico's van het gebruik van deze instrumenten te beheersen, het beleid bij zijn uitbestedingspartners opvragen en dit leggen tegen een eigen op te stellen beleidskader.

09 Personalia

Bestuur

Het bestuur is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden	Eerste benoeming	Benoemd tot	Organisatie	Leeftijd
Namens werkgevers				
Regina Schoutsen	7 november 2024	7 november 2028	ANKO	71
Tim van der Rijken	19 februari 2020	19 februari 2026	ANKO	47
Namens werknemers				
Michel Pet	12 juli 2022	12 juli 2026	CNV	42
José Meijer	27 november 2022	27 november 2026	FNV Mooi	69
Namens pensioengerechtigden				
Gerard van de Kuilen	24 juli 2014	24 juli 2026		60
Onafhankelijk deskundige				
Gerard Sirks	11 juli 2013	11 juli 2025		69
Stagiaire				
Vacature				

*Rita van Ewijk heeft op 9 april 2024 meegedeeld het bestuur per 1 juli 2024 te verlaten.
Gerard van de Kuilen is per 31 december 2024 uit het bestuur getreden.
Peggy Wilson is per 14 april 2025 namens de pensioengerechtigden tot het bestuur toegetreden.*

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden	Benoemd tot	Organisatie	Afgevaardigd namens	Leeftijd
John Kerstens	19 mei 2025	CNV / FNV Mooi	pensioengerechtigden	59
Hajo Laman	1 maart 2026	ANKO	werkgevers	50
Ben van Raaij	9 maart 2025	CNV / FNV Mooi	deelnemers	73

Raad van toezicht

De raad van toezicht is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden	Einde huidige zittingstermijn	Leeftijd
Hennie de Graaf	28 oktober 2027	67
Ruben Beil	1 januari 2029	37
Hans Peters	1 oktober 2026	63

Uitbestedingspartijen

In onderstaande tabel zijn de partijen opgenomen waaraan taken zijn uitbesteed zoals benoemd in paragraaf 3.6 van het jaarverslag.

Bestuursondersteuning	
Naam	Relatie
Cristine Oostendorp	Actor Partner in besturen
Jallysa den Heijer	Actor Partner in besturen
Herman Vos	Actor Partner in besturen

Pensioenbeheer

Naam	Relatie
Paul Everloo	CEO TKP Pensioen
Frits Bart	CCO TKP Pensioen
Joke Westenbrink	COO TKP Pensioen

Vermogensbeheer

Naam	Relatie
Gerben Borkent	Columbia Threadneedle Investments
Hans Fortuyn	Columbia Threadneedle Investments

Controle, ondersteuning en advies

Naam en relatie	Rol
Hamadi Zaghdoudi, WTW	Certificerend actuaire en sleutelfunctiehouder actuariael
Evelien Vlastuin, Wijfmetbedrijf	Sleutelfunctiehouder risicobeheer en security officer
Niels Smit	Sleutelfunctiehouder interne audit
Harmen Pullen, TriVu	Compliance en privacy officer
Bob Dongelmans AAG, Achmea Pensioenservices	Adviserend actuaire
Janine van Muijlwijk-Duijzer RA, Forvis Mazars Accountants N.V.	Controlerend onafhankelijk accountant

10 Pensioenregeling, statuten, reglementen

10.1 Inleiding

De doelstelling van het pensioenfonds is het verlenen van pensioenen aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden met inachtneming van de statuten en reglementen. In dit hoofdstuk worden de kenmerken van de pensioenregeling, de volumeveranderingen en de wijzigingen in de statuten en reglementen besproken.

10.2 De kenmerken van de pensioenregeling

Pensioensysteem

Het pensioensysteem is een middelloonregeling.

Toetredingsleeftijd

Een werknemer die in dienst is bij een werkgever die is aangesloten bij het pensioenfonds, neemt verplicht deel aan de pensioenregeling. De deelname gaat vanaf 1 januari 2024 in op de eerste dag van de maand waarin de werknemer 18 jaar wordt. Voor 2024 startte de deelname aan de regeling vanaf de eerste dag van de maand waarin de deelnemer 21 jaar werd.

Pensioenleeftijd

De pensioenleeftijd is 68 jaar.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het bruto jaarsalaris met een maximum van € 71.628,- (2023: € 66.956,-).

Opbouwpercentage ouderdomspensioen

In 2024 wordt 0,86% van het bruto salaris opgebouwd aan ouderdomspensioen (2023: 0,81%). De verhoging van het opbouwpercentage is het gevolg van de uitkomst van de jaarlijks uitgevoerde fiscale toets.

Partnerpensioen

In 2024 bedraagt het jaarlijks partnerpensioen voor elk opbouwjaar 0,602% van de pensioengrondslag (2023: 0,567%). De verhoging is het gevolg van de jaarlijks uitgevoerde fiscale toets.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen bedraagt 20% van het te behalen partnerpensioen en wordt uitgekeerd tot 18 jaar of tot 27 jaar voor studerende kinderen. Als beide ouders zijn overleden, wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Premie

De premie bedraagt 13,9% (2023: 13,9%) van het (gemaximeerde) bruto salaris.

Toeslagenbeleid

Het bestuur besluit jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd worden door het verlenen van een toeslag. Toeslagen zijn altijd voorwaardelijk.

Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet het reglement in een premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomensgedeelte geen bijdrage verschuldigd.

10.3 Volumeveranderingen pensioenregeling

Pensioenuitkeringen

Het gemiddelde aantal pensioengerechtigden met een ouderdomspensioenuitkering was 3.269, met een gemiddelde jaarlijkse uitkering van € 1.686. Het aantal pensioengerechtigde nabestaanden was gemiddeld 776, met een gemiddelde jaarlijkse uitkering van € 1.526. Er waren gemiddeld 54 wezen die pensioen ontvingen, met een gemiddelde jaarlijkse uitkering van € 648. De bedragen zijn afhankelijk van de in de bedrijfstak doorgebrachte diensttijd en de hoogte van het salaris.

Afkoop van het pensioen

Bij kleine pensioenen bestaat bij ingang van het pensioen de mogelijkheid tot afkoop van het pensioen. De afkoopgrens was € 592,51 (2023: € 594,89). In 2024 werd in 264 gevallen het pensioen afgekocht (2023: 290). Dit aantal heeft betrekking op ouderdomspensioenen, (bijzonder) nabestaandenpensioenen en wezenpensioenen.

Individuele waardeoverdracht

Het pensioenfonds werkt mee aan individuele waardeoverdracht bij wisseling van dienstverband. Het doel hiervan is de bestrijding van pensioenbreuk alsook het voorkomen van versnippering van pensioenaanspraken. In 2024 waren er, behoudens waardeoverdrachten kleine pensioenen, 9 inkomende (2023: 7) en 115 uitgaande (2023: 180) waardeoverdrachten.

Pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid

Voor deelnemers die (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn geworden, wordt de pensioenopbouw vanaf de eerste WAO- c.q. WIA-dag zonder verdere premiebetaling voortgezet. Deze voortzetting is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid (volledig of gedeeltelijk). De hoogte van de pensioenopbouw wordt berekend op basis van de laatst bekende pensioengrondslag. Deze regeling had in 2024 op 912 arbeidsongeschikte deelnemers betrekking (2023: 879).

10.4 Mutatieoverzicht pensioenregeling

Aantallen verloop	Stand per 1 januari 2024	Bij in 2024	Af in 2024		Stand per 31 december 2024
		Totaal	Wegens overlijden	Overig	
Actieve deelnemers	18.097	5.198	12	2.839	20.444
Gewezen deelnemers	51.096	3.684	62	2.211	52.507
Pensioengerechtigden	4.196	416	113	66	4.433
waarvan Ouderdomspensioen (incl. TOP)	3.341	340	76	43	3.562
waarvan Arbeidsongeschiktheidspensioen	2	-	-	-	2
waarvan Partnerpensioen	799	72	37	10	824
waarvan Wezenpensioen	54	4	-	13	45
Totaal alle deelnemers	73.389	9.298	187	5.116	77.384

Toelichting bij het mutatieoverzicht

Actieve deelnemers

De ultimo stand betreft de werknemers die op 31 december vanwege een dienstverband in de bedrijfstak of vanwege vrijwillige voortzetting deelnemer zijn. Tevens zijn de deelnemers opgenomen die pensioen opbouwen vanwege de regeling van premievrije opbouw wegens arbeidsongeschiktheid. Het kan gaan om volledige arbeidsongeschiktheid of om gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid.

Gewezen deelnemers

Het betreft deelnemers die in het verleden een dienstverband in de bedrijfstak hebben gehad en om deze reden pensioen hebben opgebouwd.

Pensioengerechtigden

Het aantal betreft de periodieke pensioenuitkeringen voor deelnemers die met pensioen zijn gegaan, nabestaanden die vanwege het overlijden van een deelnemer recht hebben op een pensioenuitkering of arbeidsongeschikte deelnemers die recht hebben op een arbeidsongeschiktheidspensioen. Deelnemers die in 2024 met pensioen zijn gegaan, worden afgeboekt met de mutatie 'Anders' bij 'Actieve deelnemers' of 'Gewezen deelnemers'. Vervolgens worden deze deelnemers met dezelfde mutatie bijgeboekt bij 'Pensioengerechtigden' en de soort pensioenuitkering 'Ouderdomspensioen (incl. TOP)'.

10.5 Wijzigingen in fondsdocumenten

Deze paragraaf geeft een overzicht van de wijzigingen in de statuten en reglementen die in 2024 zijn doorgevoerd.

Statuten en verplichtstelling

De verplichtstellingsbeschikking van het pensioenfonds is in 2024 niet gewijzigd. De laatste wijziging vond plaats in 2023. Op 28 december 2023 publiceerde het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de huidige verplichtstelling in de Staatscourant. De wijziging betreft de verlaging van de toetredingsleeftijd aan de pensioenregeling naar 18 jaar met ingang van 1 januari 2024.

De statuten zijn op 23 december 2024 gewijzigd. Als gevolg van de in 2024 in werking getreden nieuwe Code Pensioenfonds heeft het bestuur - in navolging van de Code - het aantal zittingstermijnen van bestuursleden en leden van het verantwoordingsorgaan in principe gemaximeerd tot twee termijnen van vier jaar. Hiervan kan eenmalig worden afgeweken indien het bestuur dit onderbouwt en dit deelt met de overige organen van het pensioenfonds.

Daarnaast zijn de statuten op enige ondergeschikte punten gewijzigd.

Pensioenreglement

Het pensioenreglement is per 1 januari 2024 op de volgende punten gewijzigd:

- verlaging van de toetredingsleeftijd van 21 naar 18 jaar.
- het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen en het nabestaandenpensioen is verhoogd van 0,81% naar 0,86% respectievelijk van 0,567% naar 0,602%.
- wijziging wezenpensioen; het wezenpensioen wordt voortaan ook toegekend aan aan wezen die een beroepsbegeleidende leerweg (BBL-opleiding) volgen.
- de voorportaalregeling voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor werknemers jonger dan 21 jaar is vervallen.
- regulier onderhoud.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement is per 1 januari 2024 op één punt gewijzigd. Het betreft op het opnemen van verwijzing naar het nieuwe klachtenbeleid van het pensioenfonds.

11 Raad van toezicht en Verantwoordingsorgaan

11.1 Raad van Toezicht

11.1.1. Inleiding

In deze jaarrapportage van de Raad van Toezicht (hierna: RvT) van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf (hierna: het pensioenfonds) doet de RvT verslag van de wijze waarop hij zijn wettelijke bevoegdheden heeft uitgevoerd. Daarbij is vooral aandacht geweest voor de kwaliteit van besturen zoals die zich uit in de governance, de bestuurlijke processen en de gehanteerde principes die aan het beleid ten grondslag liggen. De Pensioenwet en de Code Pensioenfonds vormen hierbij de referentiekaders. Voor wat betreft zijn eigen functioneren hanteert de RvT daarnaast ook de Code van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector.

11.1.2 Algemeen oordeel

In december 2024 is het transitieplan door Sociale Partners gedeeld met het pensioenfonds en is een verzoek tot invaren gedaan. Door de inzet van alle betrokken partijen is dit traject, dat een moeizame start kende, tot een goed eind gebracht. Het is nu aan het pensioenfonds om de volgende stappen te zetten om tot een opdrachtbevestiging te kunnen komen.

In 2024 is door TKP aan het pensioenfonds de wens kenbaar gemaakt dat TKP hen pas op de uiterste datum (31 december 2027) in wil laten varen. Het bestuur is daarop in overleg getreden met TKP. Het is nog steeds het streven van het pensioenfonds om per 1 januari 2027 in te varen. De RvT onderstreept dat het van belang is zo spoedig mogelijk duidelijkheid te krijgen over de exacte invaardatum mede gezien eventuele besluitvorming over alternatieven voor de toekomst.

In 2024 heeft het pensioenfonds afscheid genomen van beide voorzitters. De wijze waarop het pensioenfonds daarmee is omgegaan verdient waardering. De nieuwe voorzitter namens de werkgevers is snel ingewerkt en brengt een andere dynamiek in het pensioenfonds. De nieuwe voorzitter namens de werknemers heeft een prima track record in de sector en zal, na een inwerkperiode, ook bijdragen aan – opnieuw – een inhoudelijk sterk bestuur.

De samenwerking tussen het bestuur, de RvT en het verantwoordingsorgaan is in het verslagjaar goed verlopen. Er zijn contacten via tussentijdse overleggen met het dagelijks bestuur en leden van de RvT hebben een aantal bestuursvergaderingen en commissievergaderingen als toehoorder bijgewoond. De RvT heeft gesprekken gevoerd met de individuele bestuursleden en de sleutelfunctiehouders. De RvT heeft uit deze gesprekken de indruk gekregen dat de bestuursleden goed samenwerken en hun diverse portefeuilles goed beheersen. In de gesprekken met de sleutelfunctiehouders is naar voren gekomen dat zij onderling goed samenwerken en een stevige vinger aan de pols houden waar het de tweede en derde lijn betreft.

Wat betreft de normale gang van zaken ("de run") is de RvT, gezien bovenstaande, positief. Dat ligt iets genuanceerder waar het de overgang naar de Wtp ("de change") betreft. De RvT ziet dat er vanuit het bestuur veel aandacht is voor de Wtp maar concrete besluitvorming laat – lang – op zich wachten. Onderdelen die niet afhankelijk zijn van de inhoud van het transitieplan (datakwaliteit en vaststelling risicohouding) zijn met lange doorlooptijd opgepakt. De vertraging die in het eerste halfjaar is opgelopen vanwege de relatie met Sociale Partners is daarmee niet ingelopen.

Ten aanzien van het proces geldt dat een concept van dit verslag is besproken met het bestuur. Het verslag is vervolgens vastgesteld door de RvT en is aangeboden aan het verantwoordingsorgaan.

11.1.3 Financiële situatie van het Pensioenfonds

De financiële positie van het pensioenfonds is in 2024 licht verbeterd. De actuele dekkingsgraad steeg van 106,3% aan het begin van het jaar tot 107,9% eind 2024. De beleidsdekkingsgraad, het 12-maands gemiddelde, nam toe van 105,0% naar 107,9% eind 2024. De beleidsdekkingsgraad kwam daarmee in 2024 verder boven het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) te liggen van het pensioenfonds. De MVEV bedraagt 104,9%.

In de eerste helft van 2024 heeft het pensioenfonds een ALM studie laten uitvoeren. Onderzocht is of de strategische samenstelling van de portefeuille, dat wil zeggen de verdeling van de totale beleggingsportefeuille over de rendementsportefeuille en de matchingportefeuille, zou moeten worden aangepast. Ook heeft het bestuur laten onderzoeken of een hogere dan wel lagere mate van renteafdekking wenselijk zou zijn. Op basis van het ALM onderzoek heeft het bestuur geconcludeerd dat een aanpassing van de strategische portefeuille niet wenselijk was en dat de renteafdekking ongewijzigd 65% zou moeten bedragen. De mate van renteafdekking bepaalt de gevoeligheid van dekkingsgraad voor veranderingen in de rente.

De stijging van de dekkingsgraad in 2024 is grotendeels te danken aan winsten op zakelijke waarden en in het bijzonder stijgende aandelenmarkten. Eind 2024 lag de 10-jaarsrente met 2,29% op vrijwel hetzelfde niveau als aan het begin van het jaar (2,27%). Gedurende het jaar was er wel sprake van een behoorlijke renteschommeling. In de eerste helft van het jaar liep de kapitaalmarktrente op tot 2,98% (10 juni), om vervolgens te dalen. De daling in de tweede helft van het jaar was toe te schrijven aan de verwachting dat de ECB, de Europese Centrale Bank, de officiële rentetarieven zou verlagen. De inflatie in Nederland kwam in 2024 uit op 3,3%. Ten opzichte van 2023 betekent dit weliswaar een daling (3,8%), maar de inflatie bleef in Nederland relatief hoog ten opzichte van andere Europese landen en het ECB doel van 2,0%.

11.1.4 Code Pensioenfonds

Met ingang van 1 januari 2024 is de herziene Code Pensioenfonds van kracht. De RvT heeft zijn toezichtsvisie vastgesteld. De RvT is positief over het feit dat het pensioenfonds vrijwel volledig voldoet aan de herziene Code Pensioenfonds, waarbij voor norm 35 geldt dat dit gedeeltelijk gebeurt. Het stappenplan om dit te verbeteren geeft vertrouwen. De inzet en goede begeleiding van stagiaires in alle gremia is hier een voorbeeld van. De wijze waarop het pensioenfonds probeert invulling te geven aan diversiteit binnen de diverse gremia verdient navolging.

11.1.5 Werkzaamheden van en ontwikkelingen binnen de RvT

In de vergadering van 17 juni 2025 heeft de RvT goedkeuring gegeven aan de vaststelling van het jaarverslag door het bestuur.

Binnen de RvT is de heer A. de Haas per 1 september 2024 als stagiair benoemd voor een periode van twee jaar.

De contacten met het bestuur zijn intensief geweest via tussentijdse overleggen met het dagelijks bestuur én door het bijwonen van vergaderingen als toehoorder van leden van de RvT. Ook in 2024 heeft de RvT weer individuele gesprekken gehad met de bestuursleden. Mevrouw Schoutsen is per 1 oktober 2024 benoemd als werkgeversvoorzitter in het bestuur voor een zittingstermijn van vier jaar.

De RvT heeft daarnaast twee maal overleg gehad met de Sleutelfunctiehouders Risicobeheer, Audit en Actuarieel. De samenwerking tussen de RvT en het verantwoordingsorgaan was ook in 2024 uitstekend.

11.1.6 Opvolging aanbevelingen 2024

De RvT heeft in het vorige jaarverslag voor 2024 de volgende aanbevelingen gedaan:

Inzet tot verbetering van relatie met Sociale Partners continueren.

De relatie met Sociale Partners kende in 2023 al een moeilijke periode en per december 2023 zijn de nodige gesprekken gestart onder begeleiding van een mediator om weer een basis te vinden waarop overleg over de Wtp tussen de Sociale Partners en het bestuur weer vorm kon krijgen. De RvT spreekt haar waardering uit hoe het bestuur op een constructieve wijze met Sociale Partners tot de nodige afspraken is gekomen en hiermee het Wtp-project weer in beweging is gekomen. De RvT ziet dat het bestuur de relatie met Sociale Partners goed onderhoudt en heeft er vertrouwen in dat partijen binnen de gezamenlijke stuurgroep onder leiding van een onafhankelijk voorzitter oog blijven houden voor de relatie en de nodige stappen weten te zetten. De mijlpaal van de publicatie van het transitieplan geeft daar blijk van.

Wtp-programma verder continueren en aandacht te hebben voor verschillende scenario's.

Het bestuur heeft in 2024 naast de reguliere werkzaamheden veel aandacht gehad voor de Wtp. In het voorgaande verslagjaar heeft de RvT aandacht gevraagd voor de smalle basis van de ondersteuning. Op het Wtp-project heeft het bestuur hier duidelijk op gehandeld door o.a. meer beschikbare capaciteit vanuit adviesbureaus in te schakelen. Nu de eerste fondsen over zijn naar de Wtp zal hier een leereffect ontstaan waar het bestuur haar voordeel mee kan doen. Echter blijft de bredere capaciteit van de ondersteuning van het pensioenfonds wel een punt van zorg. Hier ziet de RvT dat het bestuur hier bewust van is en ook naar handelt waarbinnen de mogelijkheden liggen.

Ook ziet de RvT dat het bestuur oog heeft voor verschillende scenario's, deze monitort en adequaat handelt wanneer een scenario zich voor (lijkt) te gaan doen. De onzekerheid voor wat betreft de overgangsdatum naar de Wtp is hier een goed voorbeeld van. Voor het komende jaar zal het bestuur deze aandacht vast moeten houden.

Verdere opvolging geven aan IT en cyber security.

De RvT constateert dat het bestuur meer aandacht heeft voor IT en cyber security gerelateerde onderwerpen. Zo is er op verschillende themadagen en tijdens reguliere vergaderingen hier aandacht voor geweest. RvT vraagt het bestuur aandacht te houden voor het compliant zijn aan DORA.

Aandacht voor successieplanning n.a.v. code pensioenfondsen.

Het pensioenfonds heeft norm 37 van code pensioenfondsen met betrekking tot de zittingstermijnen statutair vastgelegd. Een strikte doorvoering van de code kan tot resultaat hebben dat drie bestuursleden het pensioenfonds in 2030 verlaten. In dit kader vraagt de RvT het bestuur tijdig aandacht te hebben voor de successieplanning. De RvT vraagt in dit kader ook aandacht voor de overgangsbepaling in relatie tot de code pensioenfondsen.

Blijvende aandacht voor zorgvuldige vastlegging van besluiten en beraadslagingen, m.n. in het kader van de Wtp.

Het bestuur heeft aandacht voor het goed doorlopen van het bestuurlijke proces inclusief vastlegging. Kijkend naar de ervaringen vanuit de sector vraagt de RvT in het kader van de Wtp om hier aandacht voor te blijven houden.

11.1.7 Aanbevelingen 2025

- Wtp-programma verder continueren met aandacht voor verschillende risico's.

- Verdere opvolging geven aan IT en cyber security (DORA).
- Aandacht voor successieplanning n.a.v. code pensioenfondsen.
- Voldoende aandacht en reflectie op ontwikkelingen op financiële markten en de impact hiervan op de financiële positie van het pensioenfonds, ook in relatie tot de overgang naar de Wtp en de huidige stand van de dekkingsgraad.
- Door de wisselingen in de bestuurssamenstelling blijvend aandacht voor de dynamiek binnen het bestuur.
- Blijvend aandacht voor voldoende en kwalitatieve ondersteuning.

11.1.8 Vooruitblik 2025

Ook in 2025 zal de implementatie van de Wtp veel aandacht van het pensioenfonds blijven vragen. Het project kent inmiddels een goede voortgang, maar er ligt nog een aanzienlijke hoeveelheid werk en er zijn diverse afhankelijkheden, onder andere van TKP. Het blijft van belang dat het bestuur nauw blijft samenwerken met alle partijen en gremia om tijdige implementatie te realiseren. De RvT heeft er vertrouwen in dat het bestuur zich ook in 2025 zal inzetten om dit proces verder vorm te geven.

Naast de voortgang van de Wtp zal 2025 ook in het teken staan van veranderingen in de bestuurssamenstelling. Recent zijn twee nieuwe voorzitters toegetreden tot het bestuur en medio 2025 zal de onafhankelijk bestuurder beleggingen aftreden. De zoektocht naar een geschikte opvolger zal de nodige aandacht vragen.

Daarbij zullen stijgende kosten invloed hebben op het voortbestaan van het fonds. Het bestuur is zich om die reden aan het beraden op de toekomst van het pensioenfonds. De RvT zal deze ontwikkelingen met grote interesse blijven volgen.

De RvT heeft er alle vertrouwen in dat, ook met de gewijzigde samenstelling van het bestuur, de samenwerking op de huidige goede wijze kan worden gecontinueerd.

Woerden, 17 juni 2025

Hennie de Graaf, voorzitter

Ruben Beil, lid

Hans Peters, lid

Alex de Haas, stagiair

11.2 Reactie bestuur

Het bestuur ervaart een grote betrokkenheid vanuit de raad van toezicht. De leden van de raad van toezicht zijn regelmatig als toehoorder aanwezig bij bestuursvergaderingen en themabijeenkomsten. Zowel op de reguliere ontwikkelingen als op de Wtp-transitie is de raad van toezicht goed aangehaakt. Dit leidt tot bruikbare aanbevelingen en constructieve feedback vanuit de raad van toezicht.

Het bestuur gaf opvolging aan de vijf aanbevelingen die de raad van toezicht in het jaarrapport 2023 deed. Veel bestuurlijke aandacht ging uit naar de implementatie van de Wtp en van DORA. De waardering die de raad hierover uitspreekt, wordt dan ook zeer goed ontvangen. De zes aanbevelingen die de raad van toezicht voor komend jaar benoemt, zijn herkenbaar voor het bestuur en worden onderschreven. Het bestuur blijft graag gebruik maken van het door de raad van toezicht aangeboden klankbord.

Het bestuur bedankt op deze plaats de leden van de raad van toezicht voor hun waardevolle bijdrage aan het functioneren van het pensioenfonds afgelopen jaar. Het bestuur wenst de leden veel succes bij hun werkzaamheden en spreekt het volste vertrouwen uit in een prettige voortzetting van de goede samenwerking in 2025.

11.3 Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan BPF Kappers bestaat uit drie leden, één namens deelnemers (de heer Van Raaij), één namens werkgevers (de heer Laman) en één namens pensioengerechtigden (de heer Kerstens). De heer Kersten is voorzitter van het verantwoordingsorgaan.

Wijzigingen samenstelling

Met ingang van 1 januari 2024 is voor een periode van twee jaar een stagiair als toehoorder toegetreden (de heer Paardekooper). Het PensioenLab is nauw betrokken geweest bij de selectie van deze stagiair. Verder hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden in de samenstelling van het verantwoordingsorgaan.

Vergaderingen

In 2024 is het verantwoordingsorgaan viermaal bij elkaar gekomen, driemaal voor een reguliere vergadering en éénmaal voor een opleidingsmiddag. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan tweemaal vergaderd met de raad van toezicht en tweemaal met het bestuur.

Taken

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in een reglement. Samengevat heeft het verantwoordingsorgaan een oordeelsbevoegdheid, een adviesrecht en de mogelijkheid voor een bindende voordracht in de raad van toezicht. In het kader van de Wtp heeft het verantwoordingsorgaan een verzwaard adviesrecht. Nieuw is het beoordelingsrecht van de uitvoeringskosten.

Oordeel

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan baseert het oordeel op:

- het bestuursverslag;
- de jaarrekening;
- de bevindingen van de raad van toezicht;
- de besprekingen met het bestuur;
- overige informatie.

In 2024 heeft het verantwoordingsorgaan een positief advies gegeven aan het bestuur over:

- Overbruggingsplan 2024 (6 juni 2024)
- Vrijwillige aansluiting van Roxenne Nails (6 juni 2024)
- Premie 2025 (22 oktober 2024)
- Klachtenbeleid (25 november 2024)
- Vrijwillige aansluiting Mooi bij Marloes (25 november 2024)
- Communicatiebeleidsplan (25 november 2024)

Er zijn in 2024 geen negatieve adviezen gegeven door het verantwoordingsorgaan.

Rapport raad van toezicht

Het verantwoordingsorgaan heeft kennisgenomen van het rapport van de raad van toezicht en de mondelinge toelichting hierop op 12 mei 2025. Het verantwoordingsorgaan herkent zich in het geschetste beeld, onderschrijft de aanbevelingen aan het bestuur en heeft het rapport bij zijn oordeelsvorming betrokken.

Beleidsdoelstellingen 2024

Het verantwoordingsorgaan formuleert jaarlijks beleidsdoelstellingen. Voor het boekjaar 2024 heeft het verantwoordingsorgaan drie beleidsdoelstellingen geformuleerd, namelijk weloverwogen en evenwichtig invaren, vormgeving nieuwe regeling en contract, en uitvoeringskosten. Hieronder gaan wij nader in op deze doelstellingen en evalueren wij de gestelde doelstellingen:

1. Weloverwogen en evenwichtig invaren

De keuze voor invaren is een belangrijk aspect van de voorbereiding naar de Wtp, waar het verantwoordingsorgaan een grote rol in speelt. Om het adviesrecht vorm te geven, stelt het verantwoordingsorgaan als doel om een sessie te organiseren waarin het verantwoordingsorgaan door onafhankelijke deskundigen wordt bijgestaan in het beoordelen van de besluitvorming en het formuleren van een advies. Een heldere afweging met brede toelichting door het bestuur voor alle deelnemers is daarbij wenselijk. Een hulpmiddel voor het bestuur en het VO is een duidelijke/inzichtelijke rekentool waarmee diverse maatmensen doorgerekend kunnen worden in meer scenario's (goed/slecht weer).

Evaluatie: Het verantwoordingsorgaan constateerde in 2023 dat het project Wtp, onder meer als gevolg van de slechte verstandhouding tussen bestuur en sociale partners (waarbij zelfs een met forse kosten gepaard gaande juridische procedure werd gevoerd), vertraging had opgelopen. Hierdoor heeft het verantwoordingsorgaan zich in 2024 nog geen beeld kunnen vormen over de beleidsdoelstelling "weloverwogen en evenwichtig invaren". Ter voorbereiding op dit onderwerp heeft het verantwoordingsorgaan zich in 2023 door een externe partij laten voorlichten over evenwichtsaspecten bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. In 2024 zijn er verdere kennissessies geweest en de rapportages van de Wtp-rekenrondes zijn gepresenteerd. In 2025 zullen er meer kennissessies op Wtp-onderwerpen plaatsvinden en zal het verantwoordingsorgaan zich met externe begeleiding voorbereiden op het geven van haar advies.

2. Vormgeving nieuwe regeling en contract

De contractkeuze, de premie, de doelstellingen en de risicohouding zullen onderdeel zijn van de besluitvorming in 2024. Daarbij komt het ontwerpen van beleggingsbeleid, solidariteitsbeleid en uitkeringsbeleid. Het verantwoordingsorgaan richt zich op de afwegingen die in de besluitvorming worden gemaakt. Ook compensatie is een onderdeel van de transitie naar de Wtp, het verantwoordingsorgaan richt zich hierin op de evenwichtige belangenafweging bij compensatie.

Evaluatie: De mediation met sociale partners, naar aanleiding van de hierboven genoemde juridische procedure, is in april 2024 afgerond en daarna is er hard gewerkt om het transitieplan tijdig in december 2024 op te leveren. Daarin is de vormgeving van de nieuwe regeling en contract vastgelegd door Sociale Partners.

Het verantwoordingsorgaan betreurt de gang van zaken tussen pensioenfondsbestuur en sociale partners. Daardoor zijn hoge kosten, uiteindelijk ten koste van de deelnemers en gepensioneerden, gemaakt en is onnodig vertraging opgetreden.

3. Uitvoeringskosten

Het verantwoordingsorgaan acht het van belang dat de verhouding van de uitvoeringskosten en het pensioenresultaat voor de deelnemer in balans ligt en stelt als doel om in 2024 kritisch te blijven op de reguliere kosten en de projectkosten van Wtp in relatie tot de pensioenaanspraken van de deelnemer. Daarnaast ziet het VO graag een duidelijke scheiding in de reguliere kosten en de projectkosten voor het Wtp, waarbij de reguliere kosten maximaal wijzigen (toenemen/afnemen) in vergelijking met CBS-consumptiecijfers (eventueel inflatiecijfers). Taakstellende doelstelling zou bijvoorbeeld 20% lagere toename kunnen zijn.

Evaluatie: Het verantwoordingsorgaan constateert dat deze beleidsdoelstelling wederom niet is gerealiseerd. De stijging van de uitvoeringskosten zet zich helaas onverminderd voort. De kosten van overgang naar Wtp zijn voor het pensioenfonds moeilijk in de hand te houden. In de benchmark (Rapport Bell) ziet het verantwoordingsorgaan dat Pensioenfonds Kappers uit de pas gaat lopen in vergelijking met vergelijkbare pensioenfondsen. Het

verantwoordingsorgaan blijft aandacht vragen voor dit onderwerp en verwacht van het bestuur dat het aandacht blijft houden op dit onderwerp in het belang van onze deelnemers, onder meer door het formuleren en monitoren van concrete doelstellingen.

Beleidsdoelstellingen 2025

Het verantwoordingsorgaan formuleert jaarlijks beleidsdoelstellingen. Voor het boekjaar 2025 heeft het verantwoordingsorgaan drie beleidsdoelstellingen geformuleerd:

1. Weloverwogen en evenwichtige besluitvorming omtrent invaren

De keuze voor al dan niet invaren is een belangrijk aspect van de voorbereiding naar de Wtp, waar het verantwoordingsorgaan een grote rol in speelt. Om het adviesrecht vorm te geven, stelt het verantwoordingsorgaan als doel om een sessie te organiseren waarin het verantwoordingsorgaan door een onafhankelijk deskundige wordt bijgestaan in het beoordelen van de besluitvorming en het formuleren van een advies. Een heldere afweging met brede toelichting door het bestuur voor alle deelnemers is daarbij wenselijk. Een hulpmiddel voor het bestuur en VO is een duidelijke/inzichtelijke rekentool waarmee diverse maatmenssen doorgerekend kunnen worden in meer scenario's (goed/slecht weer).

2. Toeslagverlening

Het verantwoordingsorgaan heeft begrepen dat het bestuur in 2025 voornemens is het toeslagbeleid te versoepelen. Het bestuur heeft deze mogelijkheid doordat het deelneemt aan het transitie-FTK. Het verantwoordingsorgaan ziet deze beleidswijziging als positief. Het verantwoordingsorgaan doet de aanbeveling om een zo ruim mogelijke toeslag te verlenen als dit op grond van de financiële positie mogelijk en verantwoord is.

3. Uitvoeringskosten

Het verantwoordingsorgaan acht het van belang dat de verhouding van de uitvoeringskosten en het pensioenresultaat voor de deelnemer in balans ligt en stelt wederom als doel om in 2025 kritisch te blijven op de reguliere kosten en de projectkosten van Wtp in relatie tot de pensioenaanspraken van de deelnemer. Het verantwoordingsorgaan constateert dat het bestuur hierop ook focus heeft en mede n.a.v. de stijgende kosten de mogelijkheden tot consolidatie onderzoekt. Het verantwoordingsorgaan doet de aanbeveling om naast de kosten per deelnemer, de uitvoeringskosten ook te toetsen aan andere maatstaven.

Bevindingen

Het verantwoordingsorgaan heeft op grond van de gesprekken met het bestuur en de beoordeelde documentatie de volgende bevindingen over het verslagjaar 2024:

Overbruggingsplan

Het bestuur heeft ook in 2024 besloten deel te nemen aan het transitie-FTK. Hiertoe heeft het in juni 2024 een overbruggingsplan opgesteld en ter advies aan het verantwoordingsorgaan voorgelegd. Het verantwoordingsorgaan heeft hierover positief geadviseerd en constateerde dat het bestuur aan de gedane aanbevelingen uit 2023 opvolging heeft gegeven.

Financiële positie

De financiële positie van het pensioenfonds is in het verslagjaar verder verbeterd. Toch blijft de financiële positie een belangrijk punt van aandacht, mede met het oog op de komende transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Kosten pensioenregeling Het verantwoordingsorgaan constateert dat het beheersen van kosten lastig is en blijft. De hele pensioensector wordt geconfronteerd met kostenstijgingen, met name als gevolg van de implementatie van de nieuwe Wtp-regelgeving. Concrete doelstellingen ter beheersing van de kosten zijn door het pensioenfonds nog niet geformuleerd. Het verantwoordingsorgaan begrijpt dat dit lastig is, maar verwacht toch verdere concrete stappen van het bestuur om hierop meer “in control” te zijn.

Voortgang project Wtp

Het project Wtp heeft als gevolg van de onenigheid met de sociale partners in het eerste kwartaal van 2024 nagenoeg stilgelegen. Het verantwoordingsorgaan merkt op dat het belang van een goed stakeholdermanagement, niet in de laatste plaats richting sociale partners, onontbeerlijk is. Verdere vertragingen in dit project zijn niet gewenst.

Oordeel

Op grond van voorgaande bevindingen komt het verantwoordingsorgaan van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf tot het oordeel dat:

- Het bestuur voldoende informatie aan het verantwoordingsorgaan heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen;
- Het handelen van het bestuur in 2024 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- Het bestuur in 2024 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij het bestuur zich heeft ingezet om de belangen van alle betrokkenen evenwichtig af te wegen;
- Het bestuur actief en besluitvaardig opereert;
- Het bestuur in 2024 veel aandacht heeft gegeven aan de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel;
- Het bestuur blijvend aandacht zal moeten schenken aan een goede relatie met sociale partners, niet alleen in het kader van de besluitvorming omtrent invaren als ook de implementatie van die besluitvorming maar ook in relatie tot mogelijke toekomstige consolidatie;
- Het bestuur moet blijven sturen op een verantwoorde beheersing van de uitvoeringskosten nu deze ondanks eerdere opmerkingen daarover van het verantwoordingsorgaan en de door het bestuur toegezegde inspanningen jaar op jaar stevig blijven toenemen.

Vooruitblik 2025

Het verantwoordingsorgaan monitort de ontwikkeling van de financiële positie in 2025 nauwlettend. Zeker met het oog op het verzoek om gebruik te maken van de versoepelde regels voor het verlenen van een toeslag. Uiteraard zal een mogelijke toeslagverlening ook worden beoordeeld op evenwichtsaspecten met het oog op de komende transitie. Het verantwoordingsorgaan heeft een kader opgesteld om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel op evenwichtigheid te beoordelen. Het verantwoordingsorgaan zal deze evenwichtigheid zowel op kwalitatieve als kwantitatieve aspecten beoordelen. De voortgang in het project Wtp zal onverminderd onder de aandacht van het verantwoordingsorgaan blijven. In 2024 hebben de sociale partners een transitieplan opgesteld.

Ter bevordering van de diversiteit in het verantwoordingsorgaan is met ingang van 1 januari 2024 voor een periode van twee jaar een stagiair als toehoorder toegetreden. Deze periode loopt eind 2025 ten einde. Het verantwoordingsorgaan gaat zich beraden op de invulling van de vrijkomende positie.

In 2025 zal er weer een zelfevaluatie van het verantwoordingsorgaan plaatsvinden. Deze zal plaatsvinden onder begeleiding van een externe partij.

Woerden, 17 juni 2025

Namens het Verantwoordingsorgaan van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf

John Kerstens, voorzitter

Ben van Raaij, lid

Hajo Laman, lid

Jeroen Paardenkooper, Stagiair

11.4 Reactie bestuur

Het bestuur heeft met belangstelling kennisgenomen van het verslag en oordeel van het Verantwoordingsorgaan over 2024. De samenwerking tussen het bestuur en het verantwoordingsorgaan verliep ook in 2024 op een prettige en constructieve wijze. De gezamenlijke vergaderingen verliepen constructief en in goed harmonie. Het bestuur waardeert dat de leden van het verantwoordingsorgaan regelmatig als toehoorder aansluiten bij themasessies van het bestuur of sessies over de resultaten van Wtp-rekenrondes. Hieruit blijkt de betrokkenheid en professionaliteit van de leden.

Het bestuur onderschrijft de zorgen van het verantwoordingsorgaan bij de stijgende kosten van de pensioenuitvoering. Niet alleen de kosten voor de transitie naar de Wtp-regeling, maar ook de van de reguliere bedrijfsvoering. Het bestuur monitort de realisatie van de kosten nauwgezet met de fondsbegroting, de begroting Projectgroep Wtp (implementatie) en de begroting Stuurgroep Wtp (regeling). Het bestuur vindt het spijtig om te moeten constateren dat de kosten over de volle breedte hoger zijn dan vooraf ingeschat. Daarom is het bestuur een onderzoek gestart naar de mogelijkheden tot consolidatie en in gesprek gegaan met de uitbestedingsrelaties om de prijsstelling naar beneden te laten aanpassen.

Zowel bij een mogelijke toeslagverlening als bij de voorbereiding op de transitie naar de Wtp-regeling neemt het bestuur de aanbeveling van het verantwoordingsorgaan om evenwichtigheidsaspecten expliciet mee te nemen in de afweging zeer serieus. Het bestuur zal deze afweging delen met het verantwoordingsorgaan en het resultaat terugkoppelen.

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor hun inzet en betrokkenheid in 2024, temeer omdat er veel van de leden gevraagd wordt ten behoeve van de transitie naar een Wtp-regeling.

12 Ondertekening bestuur

Hoofdstuk 1 tot en met hoofdstuk 11 betreft het bestuursverslag. In de in hoofdstuk 13 opgenomen jaarrekening staan de financiële gegevens over het boekjaar 2024 vermeld. In de bijlage staan de overige gegevens.

Woerden, 17 juni 2025

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf,

Regina Schoutsen
Werkgeversvoorzitter

Peggy Wilson
Werknemersvoorzitter

Tim van der Rijken
Bestuurslid

Michel Pet
Bestuurslid

Gerard Sirks
Bestuurslid

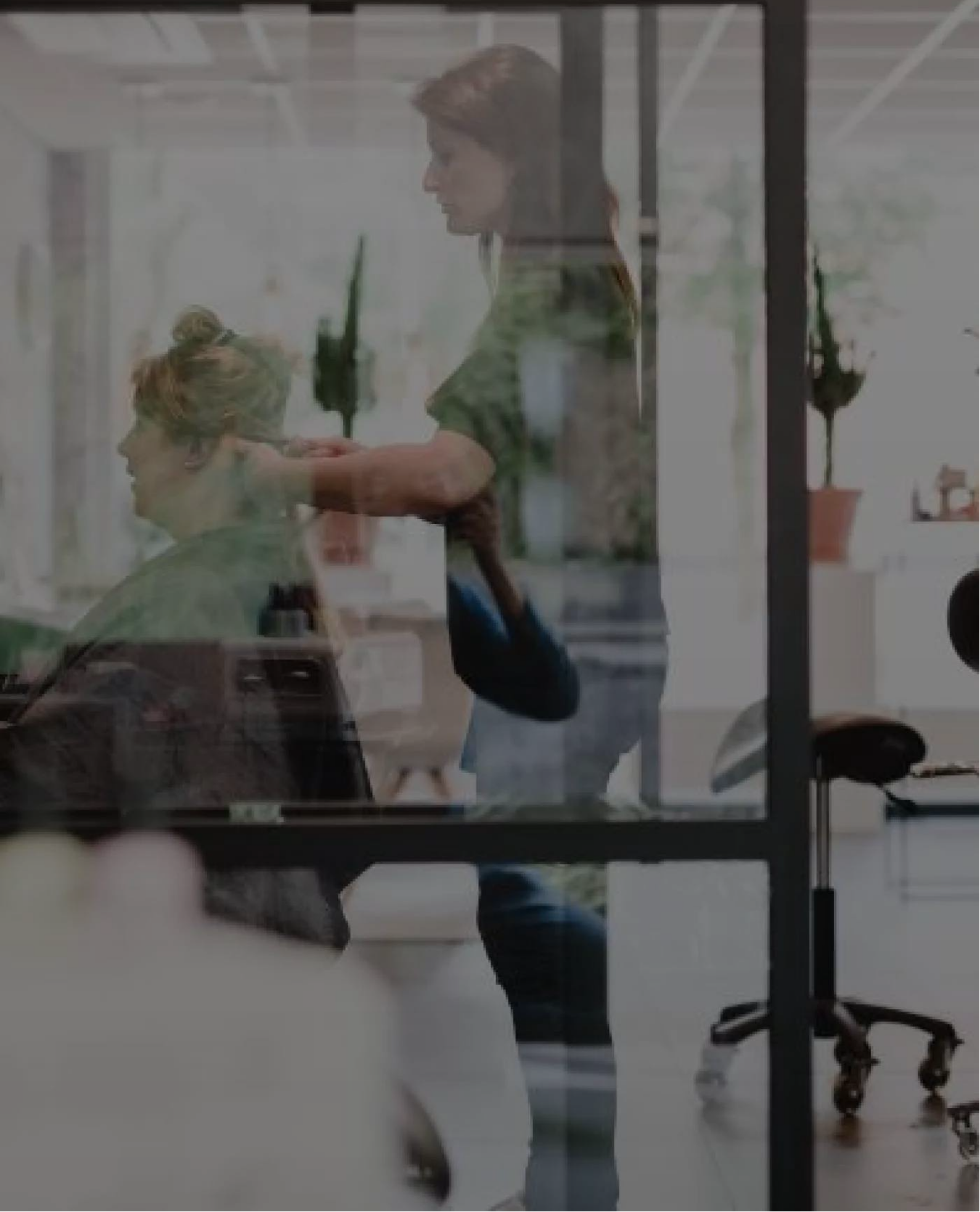
José Meijer
Bestuurslid

Hennie de Graaf
Voorzitter Raad van Toezicht

Hans Peters
Lid Raad van Toezicht

Ruben Beil
Lid Raad van Toezicht

13 Jaarrekening 2024

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf de jaarrekening over boekjaar 2024 eindigend op 31 december 2024. In hoofdstuk 14 'Overige gegevens' volgen de verklaringen van de certificerend actuaire en onafhankelijk controlerend accountant van het pensioenfonds.

De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

13.1 Balans per 31 december

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(bedragen x € 1.000)		31-12-2024	31-12-2023
	Ref.		
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	1		
Vastgoed beleggingen		139.931	131.870
Aandelen		347.732	279.306
Vastrentende waarden		640.420	583.719
Overige beleggingen		5.980	2.647
		1.134.063	997.542
Vorderingen en overlopende activa	2	11.678	12.440
Overige activa	3	5.598	2.933
TOTAAL ACTIVA		1.151.339	1.012.915
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	4		
Beleggingsreserve		203.758	183.175
Beleidsreserve		-117.854	-135.082
		85.904	48.093
Technische voorzieningen	5		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		1.062.287	961.800
Overige schulden en overlopende passiva	6	3.148	3.022
TOTAAL PASSIVA		1.151.339	1.012.915
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		108,1%	105,0%
Beleidsdekkingsgraad		108,0%	106,3%

13.2 Verantwoording van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)		2024	2023
	Ref.		
BATEN			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	7	55.006	46.565
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	8	98.841	52.484
Overige baten	9	-393	-288
TOTAAL BATEN		153.454	98.761
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	10	7.740	7.459
Pensioenuitvoeringskosten	11	5.220	5.703
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	12		
Pensioenopbouw		38.680	30.942
Rentetoevoeging		33.884	29.948
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-8.133	-7.441
Wijziging marktrente		44.618	10.797
Wijziging actuariële grondslagen		-5.910	2.351
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten		-3.268	-13.697
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		616	177
		100.487	53.077
Saldo overdrachten van rechten	13	2.178	12.494
Overige lasten	14	18	45
TOTAAL LASTEN		115.643	78.778
Saldo van baten en lasten		37.811	19.983
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Beleggingsreserve		20.583	5.535
Beleidsreserve		17.228	14.448
Totaal saldo van baten en lasten		37.811	19.983

13.3 Kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1.000)

	2024	2023
KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN		
Ontvangsten		
Ontvangen premies	55.236	44.854
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	1.091	2.409
Overige ontvangsten	299	12
	56.627	47.275
Uitgaven		
Betaalde pensioenuitkeringen	-7.721	-7.454
Betaald in verband met overdracht van rechten	-3.277	-14.909
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-5.527	-6.039
	-16.526	-28.402
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	40.101	18.873
KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN		
Ontvangsten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	414.287	203.109
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	7.532	5.697
	421.819	208.806
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-458.152	-225.493
Betaalde kosten vermogensbeheer	-1.104	-587
Koers- en omrekenverschillen op liquide middelen	1	75
	-459.255	-226.005
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-37.436	-17.199
Netto kasstroom	2.665	1.674
Liquide middelen per 1 januari	2.933	1.259
Liquide middelen per 31 december	5.598	2.933
Mutatie liquide middelen	2.665	1.674

13.4 Algemene toelichting

Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41178953, statutair gevestigd te Woerden (hierna het 'pensioenfonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is statutair gevestigd in Woerden.
Adresgegevens: Pompmolenlaan 10C, 3447 GK Woerden

Overeenstemmingsverklaring

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. In de tabellen opgenomen berekeningen zijn gebaseerd op niet-afgeronde bedragen; er kunnen zich derhalve afrondingsverschillen voordoen.

Het bestuur heeft op 17 juni 2025 de jaarrekening vastgesteld.

Vergelijking voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Voor de toelichting op de continuïteit wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Baten worden in de verantwoording van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De opgelopen rente voor Rente Swaps wordt niet gesaldeerd weergegeven. Vorderingen en Schulden worden beide opgenomen op de balans. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Schattingswijziging

De opstelling van de financiële opstelling in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende posten in de financiële opstelling. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Ultimo 2024 zijn de volgende actuariële grondslagwijzigingen voor in totaal 5.910 doorgevoerd waarvan het totaaleffect op de dekkingsgraad 0,6%-punt is.

- Overstap van Prognosetafel AG2022 naar Prognosetafel AG2024. Dit leidt tot een daling van de voorziening pensioenverplichtingen met 1.169. Het effect hiervan op de dekkingsgraad is 0,1%-punt positief.
- Overstap van ervaringssterftecorrectie 2022 naar ervaringssterftecorrectie 2024. Dit leidt tot een daling van de voorziening pensioenverplichtingen met 4.741 en heeft een positief effect op de dekkingsgraad van 0,5%-punt.

Dekkingsgraden

De actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het pensioenvermogen te delen op de totale technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. Bij de bepaling van de beleidsdekkingsgraad wordt steeds gebruik gemaakt van de meest actuele inschatting van de betreffende dekkingsgraden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden verantwoord in de staat van baten en lasten, onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en de presentatie valuta van het pensioenfonds. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen worden verantwoord in de staat van baten en lasten en zijn opgenomen onder indirecte beleggingsopbrengsten. De gehanteerde koersen van de belangrijkste valuta zijn:

	31-12-2024	31-12-2023
CHF	0,94	0,93
DKK	7,46	7,45
GBP	0,83	0,87
HKD	8,04	8,63
NOK	11,76	11,22
SEK	11,44	11,13
SGD	1,41	1,46
USD	1,04	1,10

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Algemeen

De beleggingen voor risico pensioenfonds bestaan uit de financiële instrumenten van het pensioenfonds.

Een financieel instrument wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige

economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post “nog af te wikkelen transacties”. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Reële waarde

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen de reële waarde plus eventuele direct toerekenbare transactiekosten. De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid en die onafhankelijk van elkaar zijn. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de transacties niet in het kader van executie of liquidatie worden uitgevoerd.

Na eerste opname worden vastgoedbeleggingen, aandelen, vastrentende waarden, derivaten en overige beleggingen als volgt gewaardeerd:

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de reële waarde per balansdatum, gebaseerd op periodieke door onafhankelijke deskundigen verrichte taxaties. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Dividenden worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder directe beleggingsopbrengsten op het moment dat het recht van de entiteit wordt gevestigd. In het geval van beursgenoteerde effecten is dit de datum waarop het aandeel ex-dividend gaat. Alle gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Couponrente wordt in de staat van baten en lasten verantwoord onder directe beleggingsopbrengsten. Alle gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van waarderingsmodellen.

Alle gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Overige beleggingen

Beursgenoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) beleggingen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Securities lending

Beleggingen die in het kader van een securities lending contract worden uitgeleend, blijven deel uitmaken van de balans en worden gewaardeerd conform de grondslag voor waardering en resultaatbepaling zoals die geldt voor deze beleggingen. Indien uit hoofde van een securities lending programma als zekerheid beleggingen zijn ontvangen worden deze beleggingen en de daarmee samenhangende verplichtingen niet in de balans opgenomen. Alle uit het securities lending programma voortvloeiende baten en lasten worden volgens het toerekenbeginsel over de looptijd van de betreffende transacties verantwoord onder de (in)directe beleggingsopbrengsten.

Vorderingen en overlopende activa

Overige activa en vorderingen en overlopende activa worden bij eerste opname gewaardeerd op reële waarde. Na eerste opname worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Overige activa

Onder overige activa worden onder meer liquide middelen opgenomen voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden betreft. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de overige beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Beleggingsreserve

De beleggingsreserve is een bestemmingsreserve, die niet ter vrije beschikking staat, om alle risico's, zoals vastgelegd in de Regeling Pensioenwet onder vaststelling vereist eigen vermogen op te kunnen vangen. Deze bestemmingsreserve wordt wel meegenomen in de bepaling van de dekkingsgraad.

Beleidsreserve

De beleidsreserve bevat het resterende gedeelte van het eigen vermogen van het pensioenfonds. Deze reserve wordt gemuteerd door het resultaat nadat de beleggingsreserve op het juiste niveau wordt gebracht.

Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is uitgegaan van de op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per einde boekjaar:

- *Gehanteerde rekenrente*
De gehanteerde rekenrente is de rentetermijnstructuur zoals door DNB gepubliceerd per 31 december 2024. Deze komt voor het pensioenfonds overeen met een gemiddelde rekenrente van 1,95% (eind 2023: 2,15%).
- *Overlevingstafels*
In september 2024 is door het Koninklijk Actuarieel Genootschap de Prognosetafel AG2024 gepubliceerd. De Prognosetafel AG2024 vervangt de Prognosetafel AG2022. Om rekening te houden met het gegeven dat de fondspopulatie af kan wijken van de totale populatie waarop de prognosetafel is gebaseerd, is een leeftijdsafhankelijke en geslachtsafhankelijke correctiefactor op de sterftekansen toegepast. De correctiefactor voor een partner is gelijk aan de factor voor een deelnemer. Er heeft in 2024 tevens een aanpassing in de correctiefactoren plaatsgevonden.
- *Partnerfrequentie*
Voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor nog niet ingegane nabestaandenpensioenen wordt een partnerfrequentie gehanteerd die gebaseerd is op de landelijke partnerfrequentie volgens de data van het CBS uit 2020, met uitzondering van de leeftijden 61 tot en met 68. Voor deze leeftijden wordt 100% gehanteerd. Na de pensionering wordt het bepaald partnersysteem toegepast.
- *Leeftijdsverschil man – vrouw*
Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

- *Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen*

De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 3% (2023: idem) van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen tot 65 jaar; bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftেকansen.

- *Voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten*

Voor toekomstige uitvoeringskosten wordt 3,0% (2023: idem) van de netto TV opgenomen.

- *Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten*

Voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt de voorziening pensioenverplichtingen voor het arbeidsongeschikte deel berekend als 90% van de contante waarde van de op de pensioendatum in uitzicht gestelde pensioenen bij een tot die datum voortgezette pensioenopbouw.

- *IBNR (Incurred but not reported)*

De TV ter dekking van het risico van toekomstige premievrijstelling wordt vastgesteld als de som van de opslag in de premie van het huidige jaar en de opslag in de premie van het voorgaande jaar. Per 2023 was de opslag 0,6% van de pensioengrondslag. In 2024 is de opslag 6,5% van de actuariële koopsom.

- *Onvindbaren*

Niet opgevraagd pensioen: Voor pensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert wordt de reservering 5 jaar volledig in stand gehouden en vervolgens in 10 jaar lineair afgeschreven tot nihil.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend. Ook statutaire bestuurders of andere sleutelfunctionarissen in het bestuur van het fonds en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De premiebaten in het boekjaar zijn gebaseerd op de definitieve loonsomopgaven van de werkgevers. Voor een beperkt aantal werkgevers, zijn de premiebaten gebaseerd op voorlopige loonsomopgaven.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verwerking van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de 1-jaarsrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorzieningen betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering ten opzichte van de forward-rente zoals die op 1 januari is berekend voor 31 december van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Overige wijzigingen

De onder deze post opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

GRONDSLAGEN KASSTROOM

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

13.5 Toelichting op de balans

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

(bedragen x € 1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	131.870	279.306	583.719	2.647	997.542
Aankopen	0	257.328	200.772	0	458.100
Verkopen	-740	-241.152	-172.854	0	-414.746
Herwaardering	8.801	52.250	28.783	0	89.834
Overige mutaties	0	0	0	3.333	3.333
Stand per 31 december 2024	139.931	347.732	640.420	5.980	1.134.063

(bedragen x € 1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	126.435	262.871	534.776	3.354	927.436
Aankopen	17.564	101.487	107.591	0	226.642
Verkopen	-715	-126.783	-76.000	242	-203.256
Herwaardering	-11.414	41.731	17.352	-242	47.427
Overige mutaties	0	0	0	-707	-707
Stand per 31 december 2023	131.870	279.306	583.719	2.647	997.542

Collateral

In verband met de voorfinanciering door Caceis (custodian) van terug te ontvangen dividend/bronbelasting is pandrecht gevestigd op de beleggingen.

Securities lending

Het pensioenfonds heeft ultimo jaar geen deel van de aandelen- en obligatiebeleggingen beschikbaar gesteld voor het in bruikleen geven van effecten.

Premiebijdragende ondernemingen

Er wordt niet belegd in premiebijdragende ondernemingen.

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingssystemen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

- Genoteerde marktprijzen: beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld aan een effectenbeurs of betreffen liquide middelen. Hieronder vallen aandelen, obligaties, onderpanden en banktegoeden.
- Andere methode(n): financiële instrumenten die middels een andere geschikte methode zijn gewaardeerd zijn o.a. Hedge funds, Equity funds, Infrastructure funds en Commodity funds of andere financiële instrumenten die geen direct waarneembare marktnotering hebben in een actieve markt. De waarde van deze financiële instrumenten wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Gehanteerde waarderingssystematiek op basis van Richtlijn 290.916

(bedragen x € 1.000)	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoed beleggingen	0	0	0	139.931	139.931
Aandelen	347.732	0	0	0	347.732
Vastrentende waarden	525.381	0	0	115.039	640.420
Overige beleggingen	433	0	0	5.547	5.980
Stand per 31 december 2024	873.546	0	0	260.517	1.134.063

(bedragen x € 1.000)	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoed beleggingen	0	0	0	131.870	131.870
Aandelen	279.306	0	0	0	279.306
Vastrentende waarden	471.650	0	0	112.069	583.719
Overige beleggingen	382	0	0	2.265	2.647
Stand per 31 december 2023	751.338	0	0	246.204	997.542

Schatting van reële waarde

Vastgoed

Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van waarderingssystemen en -technieken betreft zowel direct als indirect vastgoed. Zoals bij de grondslagen staat vermeld is de waarde gebaseerd op de taxatiewaarde. De eerste waardering is verkrijgingsprijs inclusief transactiekosten. Deze taxaties worden verricht door verscheidene externe erkende taxateurs. Iedere externe taxateur hanteert, binnen de algemene richtlijnen zoals binnen de branche gelden, eigen uitgangspunten. De richtlijnen binnen de branche geven aan dat voor de waardebepaling in dit geval moet worden uitgegaan van de verkoopwaarde van een object met als doelstelling om met het object huurinkomsten te genereren. Als basis wordt hiervoor een contante waardeberekening gebruikt van de toekomstige kasstromen.

Aandelen

De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.

Vastrentende waarden

Het deel van de vastrentende waarden waarvan de reële waarde op basis van schatting wordt vastgesteld, betreft leningen op schuldbekentenis en hypotheek. De berekeningsgrondslag staat vermeld in de algemene toelichting op de grondslagen.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Indirect vastgoed	139.931	131.870
Totaal	139.931	131.870

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Aandelen beleggingsfondsen	347.732	279.306
Totaal	347.732	279.306

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Obligatiefondsen	307.975	273.550
Indirecte beleggingen (via fondsen)	332.445	310.169
Totaal	640.420	583.719

Het pensioenfonds participeert in een LDI fonds. Dit fonds wordt gebruikt om het renterisico deels af te dekken. Het LDI fonds bestaat uit obligaties en swaps. De obligaties bestaan uit staatsobligaties en SSA-obligaties. Swaps zijn derivaten. Deze derivaten regelen een uitruil van de lange rente tegen de korte rente. Middels deze uitruil beschermt het pensioenfonds zich tegen een daling van de rente. Het fonds bestaat uit een mix van deze producten om twee redenen. Zowel obligaties als swaps geven een bescherming tegen dalende rente en er zijn obligaties benodigd bij het gebruik van swaps als onderpand.

De waarde van de bezittingen in het LDI fonds wordt gerapporteerd als geheel. Er is de keuze gemaakt om in de jaarrekening het LDI fonds in zijn geheel te categoriseren als onderdeel van vastrentende waarden en niet uit te splitsen in vastrentende waarden en derivaten (in de risicoparagraaf van de jaarrekening is de derivatenpositie nader toegelicht).

Overige beleggingen

De overige beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	433	382
Schulden inzake beleggingen	0	0
Vorderingen inzake beleggingen	5.547	2.265
Totaal	5.980	2.647

De overige beleggingen hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

De liquide middelen betreffen de banktegoeden bij CACEIS ten behoeve van het pensioenfonds. CACEIS heeft een rating van A+ (bron: Fitch).

De post vorderingen inzake beleggingen omvat ultimo boekjaar:

- Te vorderen dividend 1.546 (2023: 1.827);
- Te vorderen dividendbelasting 6 (2023: 336);
- Te vorderen rente 3.388 (2023: 0);
- Overige vorderingen 607 (2023: 102).

2. Vorderingen en overlopende activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Vorderingen werkgevers	2.543	4.967
Nog te factureren premie	9.031	7.441
Overige vorderingen	104	32
Totaal	11.678	12.440

De post "nog te factureren premie" heeft betrekking op de nog te factureren premie over november en december. De premie over deze maanden is respectievelijk in januari en februari 2025 aan de werkgevers gefactureerd.

Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Specificatie Vorderingen op werkgevers

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Vorderingen op werkgevers	3.148	5.456
Voorziening dubieuze vorderingen op werkgevers	-711	-581
	2.437	4.875
Reclassificatie vorderingen op werkgevers	106	92
Totaal	2.543	4.967

De post vorderingen op werkgevers bestaat uit openstaande debiteuren ad 3.148 (2023: 5.456) en een voorziening dubieuze debiteuren ad -711 (2023: -581). De reclassificatie vorderingen op werkgevers hangt samen met werkgevers die een creditsaldo hebben en onder de kortlopende schulden zijn gepresenteerd.

3. Overige activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	5.598	2.933
Totaal	5.598	2.933

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op ING-bankrekeningen die onmiddellijk opeisbaar zijn. ING-bank heeft een Standard and Poor's rating van A+.

Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Kredietfaciliteiten zijn niet van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

(bedragen x € 1.000)	Beleggings-reserve	Beleids-reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2023	177.640	-149.530	28.110
Uit bestemmingssaldo van baten en lasten	5.535	14.448	19.983
Stand per 31 december 2023	183.175	-135.082	48.093
Uit bestemmingssaldo van baten en lasten	20.583	17.228	37.811
Stand per 31 december 2024	203.758	-117.854	85.904

Solvabiliteit

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Pensioenvermogen	1.148.191	108,1%	1.009.893	105,0%
Af: Technische voorzieningen	1.062.287	100,0%	961.800	100,0%
Eigen vermogen	85.904	8,1%	48.093	5,0%
Af: vereist eigen vermogen	203.758	19,2%	183.175	19,0%
Reservetekort	-117.854	-11,1%	-135.082	-14,0%
Minimaal vereist eigen vermogen	48.193	4,5%	43.717	4,6%
Actuele dekkingsgraad		108,1%		105,0%
Beleidsdekkingsgraad		108,0%		106,3%

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting 'Risicobeheer en derivaten'.

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: $(\text{totale activa} - \text{schulden}) / \text{technische voorzieningen} * 100\%$, waarbij de technische voorzieningen gewaardeerd zijn op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

De dekkingsgraad is hoger dan de beleidsdekkingsgraad en lager dan het vereist eigen vermogen. Hierdoor is er sprake van een reservetekort.

Overbruggingsplan

Pensioenfondsen hebben de mogelijkheid om tijdens de transitieperiode naar de nieuwe Wtp-regeling gebruik te maken van het zogenoemde transitie-FTK. Hierdoor kan een pensioenfonds in de transitieperiode al voorsorteren op de nieuwe regels die van kracht gaan worden.

Pensioenfonds Kappers heeft er in 2023 voor gekozen om gebruik te maken van het transitie-FTK. In 2024 heeft het bestuur de deelname aan het transitie-FTK gecontinueerd. Het bestuur had hierbij de volgende overwegingen. Als eerste is voortzetting van deelname aan het transitie-FTK consistentie in beleid. Als tweede sluit de voortgezette deelname aan bij de herbevestiging van de sociale partners om in te varen. Als laatste houdt het bestuur, door de deelname aan het transitie-FTK te continueren, de mogelijkheid open het toeslagbeleid te versoepelen.

Omdat het pensioenfonds niet voldoet aan vereist vermogen moest het in 2024, gelijk aan 2023, een overbruggingsplan opstellen. Het overbruggingsplan is ter advies aan het verantwoordingsorgaan voorgelegd. Het verantwoordingsorgaan heeft hierop positief geadviseerd. Het overbruggingsplan is vervolgens bij DNB ingediend. Het pensioenfonds had in het overbruggingsplan echter het voornemen opgenomen te onderzoeken of in 2024 een wijziging van het toeslagbeleid mogelijk zou zijn. DNB merkte op dat in het ingediende overbruggingsplan geen rekening was gehouden met deze voorgenomen beleidswijziging. Hierdoor was naar mening van DNB geen sprake van een concreet en haalbaar overbruggingsplan. DNB heeft, nadat het pensioenfonds had aangegeven in 2024 geen voornemen meer te hebben om het toeslagbeleid te wijzigen, ingestemd met het overbruggingsplan.

Herstelplan

Omdat het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK hoeft het geen herstelplan in te dienen.

Voorstel tot resultaatbestemming

Ten aanzien van de bestemming van het saldo en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. Het voorstel van de verdeling van het positieve resultaat over boekjaar 2024 van 37.811 is als volgt: er wordt 20.590 toegevoegd aan de beleggingsreserve om deze gelijk te stellen aan het vereist eigen vermogen en het restant van 17.221 wordt toegevoegd aan de beleidsreserve.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

Ontwikkeling dekkingsgraad	31-12-2024	31-12-2023
Dekkingsgraad per 1 januari 2024	105,0%	103,1%
Premie	0,9%	1,0%
Uitkeringen	0,1%	0,0%
Toeslagen/korting	0,0%	0,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	-4,7%	-1,2%
Rendement	6,4%	2,3%
Wijziging Actuariële grondslagen	0,6%	-0,2%
Overig	0,1%	0,0%
Kruiseffecten	-0,3%	0,0%
Dekkingsgraad per 31 december 2024	108,1%	105,0%

De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB alle uitgedrukt ten opzichte van de dekkingsgraad primo jaar. Dit zorgt ervoor dat de optelling van dekkingsgraad primo jaar plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de dekkingsgraad ultimo jaar. Het verschil tussen deze twee wordt verantwoord onder de noemer kruiseffecten; in het algemeen geldt dat deze post groter wordt naarmate de uitschieters in de afzonderlijke resultaatcomponenten groter worden.

5. Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Basisregeling	1.028.728	933.017
AOP	26	28
Premievrijstelling/IBNR	33.533	28.755
Totaal	1.062.287	961.800

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Stand per 1 januari	961.800	908.723
Pensioenopbouw	38.680	30.942
Rentetoevoeging	33.884	29.948
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-8.133	-7.441
Wijziging marktrente	44.618	10.797
Wijziging actuariële grondslagen	-5.910	2.351
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	-3.268	-13.697
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	616	177
Stand per 31 december	1.062.287	961.800

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten

ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 3,439% (2023: 3,264%) op basis van de éénjaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2024 respectievelijk de éénjaarsrente van de DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2023.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en -uitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijzing marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de voorzieningen pensioenverplichtingen voor pensioenfondsen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder wijziging marktrente.

Wijziging actuariële grondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien voor de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van de veronderstellingen voor sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

Wijziging uit hoofde overdracht van rechten

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Toevoeging aan de technische voorziening	1.868	3.034
Onttrekking aan de technische voorziening	-5.136	-16.731
Totaal	-3.268	-13.697

Overige mutaties

Resultaat op kanssystemen en overige mutaties technische grondslagen:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Resultaat op kanssystemen:		
- Sterfte	-858	38
- Arbeidsongeschiktheid	1.480	686
- Mutaties	-6	45
Overige technische mutaties	0	-592
Totaal	616	177

Resultaat op sterfte

De technische voorzieningen, de jaarlijkse koopsom voor de inkoop van pensioenaanspraken en de risicopremies voor het partner- en wezenpensioen zijn gebaseerd op aannames betreffende de te verwachte sterfte. De sterftekansen uit deze Prognosetafel worden gecorrigeerd en gebaseerd op de ervaringssterfte van het pensioenfonds. Daarbij worden voor zowel mannen als vrouwen leeftijdsafhankelijke correctiefactoren gehanteerd.

De waargenomen sterfte in de populatie van het pensioenfonds gedurende het boekjaar zal anders zijn dan de veronderstellingen die het pensioenfonds hanteert. Dit verschil leidt tot een actuair resultaat, dat bestaat uit een resultaat op langlevensrisico (het risico dat deelnemers langer leven dan is verondersteld) en kortlevensrisico (het risico dat meer deelnemers overlijden dan verondersteld, waardoor het pensioenfonds meer partner- en wezenpensioen moet gaan uitkeren dan verwacht).

Resultaat op arbeidsongeschiktheid

Er wordt een voorziening voor zieke deelnemers aangehouden ter dekking van toekomstige schades in verband met de voorzetting van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid. Deze voorziening wordt gevoed door de opslag in de premie ter dekking van dit arbeidsongeschiktheidsrisico. Elk boekjaar valt een deel van de voorziening vrij ter dekking van de ontstane schades.

Resultaat op mutaties en overige technische grondslagen

Door uitruil van de ene pensioensoort in een andere kan een actuair resultaat ontstaan omdat de gebruikte uitruilfactoren sekseneutraal zijn vastgesteld. Voorts zijn ook administratieve mutaties in dit resultaat verwerkt.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
	Voorziening	Aantallen	Voorziening	Aantallen
Actieven deelnemers	390.620	20.444	349.078	18.097
Gewezen deelnemers	544.681	52.507	492.292	51.096
Pensioengerechtigden	90.612	4.433	85.577	4.196
Overigen	5.597	0	7.045	0
Netto pensioenverplichtingen	1.031.510	77.384	933.992	73.389
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	30.777		27.808	
Totaal	1.062.287	77.384	961.800	73.389

Pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 0,86% (2023: 0,81%) van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het loon volgens de Wet financiering sociale verzekeringen tot maximaal het maximumloon Wfsv.

Tevens bestaat er recht op nabestaanden- en wezenpensioen. Deelname aan de regeling was tot en met 2023 verplicht vanaf de leeftijd van 21 jaar. Per 1 januari 2024 is de leeftijdsgrens gewijzigd naar 18 jaar.

Jaarlijks beslist het bestuur van het pensioenfonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kan de pensioenregeling worden gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst.

Toeslagverlening

In 2024 heeft het bestuur besloten geen toeslagen te verlenen. Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre het de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogt door het verlenen van een toeslag. Dit is alleen mogelijk voor zover de beschikbare financiële middelen van het pensioenfonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Daarnaast moet het bestuur rekening houden met de strikte eisen die het Financieel Toetsingskader (FTK), onderdeel van de Pensioenwet, aan de dekkingsgraad van het pensioenfonds stelt. Het besluit van het bestuur vindt mede plaats op basis van een schriftelijk advies van de actuaris.

Toeslagen zijn altijd voorwaardelijk. Het bestuur hanteert de volgende staffel als leidraad voor toeslagverlening:

- bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%: geen toeslag;
- bij een beleidsdekkingsgraad gelijk aan of hoger dan 110% maar lager dan de ondergrens toeslagverlening: toeslag naar rato;
- bij een beleidsdekkingsgraad gelijk aan of hoger dan de ondergrens toeslagverlening: toeslag gelijk aan 100% van de toeslagambitie.

Het toeslagenbeleid van het pensioenfonds voorziet niet in onvoorwaardelijke (inhaal)toeslag. Het bestuur streeft naar jaarlijkse verlening van een toeslag die maximaal gelijk is aan 100% van het consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens afgeleid. Dit wordt bepaald aan de hand van de wijziging van de index over de maand oktober voorafgaande aan de verlening en de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar.

Gedurende de afgelopen jaren heeft het pensioenfonds de pensioenen niet kunnen aanpassen. Ten opzichte van de geambieerde toeslagverlening bedraagt de cumulatieve achterstand vanaf 2006 circa 47%. Voor eventuele inhaalindexatie wordt gekeken naar de achterstand over de laatste 10 jaar en die bedraagt circa 28%.

6. Overige schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Correctie ambtshalve premie	1.838	2.075
Debiteuren met een negatief saldo	106	0
Te betalen belastingen	159	149
Te betalen kosten	1.045	798
Totaal	3.148	3.022

De 'Correctie ambtshalve premie' heeft betrekking op opgelegde ambtshalve premie waar geen opbouw voor deelnemers tegenover staat. Het pensioenfonds legt werkgevers die geen gegevens hebben aangeleverd een ambtshalve nota op als middel om werkgevers te bewegen alsnog gegevens aan te leveren. Het aan ambtshalve nota's gefactureerde bedrag wordt niet als premie-inkomsten verantwoord, maar hiervoor wordt een kortlopende schuld opgenomen. Zodra een werkgever wel gegevens aanlevert, wordt de ambtshalve nota gecorrigeerd.

Alle overige schulden en overlopende passiva hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Specificatie te betalen kosten

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Certificering en advieskosten	186	101
Overige pensioenuitvoeringskosten	294	60
Kosten vermogensbeheer	166	332
Crediteuren	391	297
Pensioenuitkeringen	8	8
Totaal	1.045	798

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De actuele dekkinggraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

(bedragen x € 1.000)	Pensioen- vermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad
Stand per 31 december 2023	1.009.893	961.800	105,0%
Uit bestemmingssaldo van baten en lasten	138.298	100.487	3,1%
Stand per 31 december 2024	1.148.191	1.062.287	108,1%

Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
Technische voorzieningen	1.062.287	961.800
Buffers:		
S1 Renterisico	56.780	56.825
S2 Risico zakelijke waarden	146.038	132.070
S3 Valutarisico	38.778	34.430
S4 Grondstoffenrisico	0	0
S5 Kredietrisico	29.115	18.840
S6 Verzekeringstechnische risico	49.090	44.640
S7 Liquiditeitsrisico	0	0
S8 Concentratierisico	0	0
S9 Operationeel risico	0	0
S10 Actief beheerrisico	0	0
Diversificatie-effect	-116.036	-103.630
Totaal S vereiste buffers	203.765	183.175
Vereist vermogen		
Artikel 132-pensioenwet	1.266.052	1.144.975
Aanwezig pensioenvermogen		
(totaal activa - schulden)	1.148.191	1.009.893
Tekort	-117.861	-135.082

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's. De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen

beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Methodiek 'Look through'

In de jaarrekening zijn de beleggingen gepresenteerd vóór look through waarde. Dat betekent dat de derivatenpositie is verdisconteerd met de beleggingen waar deze betrekking op hebben. De in deze risicoparagraaf opgenomen toelichtingen zijn echter gebaseerd op de look-through posities. Onderstaande tabel laat de balanswaarde ultimo boekjaar zien en de daaruit volgende look through waarde.

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
	Waarde voor look through	Waarde na look through	Waarde voor look through	Waarde na look through
Vastrentende waarden	640.420	621.490	583.719	572.923
Aandelen	347.732	338.159	279.306	271.449
Vastgoedbeleggingen	139.931	146.308	131.870	137.958
Derivaten	0	34.492	0	9.189
Overige beleggingen	5.980	-6.386	2.647	6.023
	1.134.063	1.134.063	997.542	997.542

Het pensioenfonds belegt niet rechtstreeks in derivaten, maar er zijn wel derivaten opgenomen in het beleggingsfonds. De derivaten kunnen als volgt worden uitgesplitst:

(bedragen x € 1.000)	2024			
	Nominale waarde	Activa	Passiva	Saldo
Aandelen	-	-	-	-
Rentederivaten	1.433.043	198.188	160.494	37.694
Valuta derivaten	675.415	2.055	5.257	3.202-
Totaal per 31 december	2.108.458	200.243	165.751	34.492

(bedragen x € 1.000)

2023

	Nominale waarde	Activa	Passiva	Saldo
Aandelen	10	62	0	62
Rentederivaten	1.203.844	166.567	158.252	8.315
Valutaderivaten	554.844	1.636	824	812
Totaal per 31 december	1.758.698	168.265	159.076	9.189

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2024	31-12-2023
	Duration	Duration
Vastrentende waarden (excl. derivaten)	6,1	5,0
Vastrentende waarden (incl. derivaten)	37,2	32,6
Totaal beleggingen	21,2	9,6
(Nominale) pensioenverplichtingen	30,1	29,8

Op balansdatum is de duration van de totale beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het pensioenfonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Resterende looptijd < 1 jaar	89.104	14,3%	113.426	19,8%
Resterende looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	255.253	41,1%	252.417	44,1%
Resterende looptijd > 5 jaar en < 10 jaar	152.217	24,5%	93.286	16,3%
Resterende looptijd > 10 jaar en < 20 jaar	78.021	12,6%	75.774	13,2%
Resterende looptijd > 20 jaar	46.895	7,5%	38.020	6,6%
Totaal	621.490	100,0%	572.923	100,0%

De resterende looptijd van de verplichtingen kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Resterende looptijd < 5 jaar	40.795	3,8%	37.531	3,9%
Resterende looptijd > 5 < 10 jaar	57.009	5,4%	51.594	5,4%
Resterende looptijd > 10 < 20 jaar	187.656	17,7%	170.567	17,7%
Resterende looptijd > 20 jaar	776.827	73,1%	702.108	73,0%
Totaal	1.062.287	100,0%	961.800	100,0%

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Winkels	10.120	6,9%	10.191	7,4%
Woningen	99.065	67,7%	91.944	66,6%
Participaties/vastgoedmaatschappij	6.377	4,4%	6.088	4,4%
Overige	30.746	21,0%	29.735	21,6%
Totaal	146.308	100,0%	137.958	100,0%

Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Europa EU	140.597	96,1%	132.292	95,9%
Europa non EU	550	0,4%	98	0,1%
Noord-Amerika	3.248	2,2%	3.804	2,8%
Azie exclusief Japan	888	0,6%	616	0,4%
Pacific	786	0,5%	895	0,6%
Centraal & Zuid Amerika	0	0,0%	45	0,0%
Overige	239	0,2%	208	0,2%
Totaal	146.308	100,0%	137.958	100,0%

Specificatie vastgoedbeleggingen naar markt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Vastgoed emerging markets	1.443	1,0%	1.141	0,8%
Vastgoed developed markets	144.865	99,0%	136.817	99,2%
Totaal	146.308	100,0%	137.958	100,0%

Specificatie aandelen naar sector:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Financiële instellingen	66.580	19,7%	49.673	18,3%
Nijverheid en industrie	29.741	8,8%	22.891	8,4%
Handel	12.338	3,6%	12.383	4,6%
Niet Cyclische consumptiegoederen	20.093	5,9%	18.890	7,0%
Nutsbedrijven	9.191	2,7%	5.773	2,1%
Telecommunicatie	25.975	7,7%	21.548	7,9%
Cyclische consumptiegoederen	40.817	12,1%	33.253	12,3%
Gezondheidszorg	29.218	8,6%	28.607	10,5%
Energie	12.409	3,7%	12.548	4,6%
Technologie	91.406	27,0%	65.583	24,2%
Diversen	391	0,1%	300	0,1%
Totaal	338.159	100,0%	271.449	100,0%

Specificatie aandelen naar regio:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Europa EU	27.911	8,3%	25.389	9,4%
Europa non EU	15.823	4,7%	14.939	5,5%
Noord-Amerika	176.665	52,2%	142.937	52,7%
Azie exclusief Japan	81.168	24,0%	57.220	21,1%
Pacific	20.387	6,0%	17.233	6,3%
Centraal & Zuid Amerika	7.014	2,1%	6.767	2,5%
Overige	9.191	2,7%	6.964	2,6%
Totaal	338.159	100,0%	271.449	100,0%

Specificatie aandelen naar markt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Aandelen emerging markets	87.961	26,0%	61.057	22,5%
Aandelen developed markets	250.198	74,0%	210.392	77,5%
Totaal	338.159	100,0%	271.449	100,0%

S3 Valutarisico

De verplichtingen van het fonds noteren in euro. Het fonds wil daarom dat een groot deel van de beleggingen ook in euro noteert. Bij het samenstellen van de normportefeuille wordt hier rekening mee gehouden. Voor valuta afdekking is 70,8% van de beleggingen in euro's genoteerd. Na valuta afdekking is dit 90,5%. Het resterende valutarisico wat voortkomt uit ontwikkelde markten wordt afgedekt (dollar, pond, yen). Valuta uit opkomende markten worden niet afgedekt.

De valutapositie per 31 december 2024 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	31-12-2024		
	Totaal voor afdekking	Valutaderivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	801.107	220.440	1.021.547
GBP	7.865	-7.730	135
JPY	13.911	-13.412	499
USD	181.836	-175.460	6.376
Overige	127.000	-27.040	99.960
Totaal	1.131.719	-3.202	1.128.517

De valutapositie per 31 december 2023 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	31-12-2023		
	Totaal voor afdekking	Valutaderivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	734.368	186.678	921.046
GBP	7.667	-7.579	88
JPY	12.446	-12.412	34
USD	145.306	-143.948	1.358
Overige	96.943	-21.927	75.016
Totaal	996.730	812	997.542

S4 Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied.

Specificatie vastrentende waarden naar sector:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Staatsobligaties	272.573	43,9%	295.372	51,6%
Bedrijfsobligaties (Credit funds)	233.878	37,6%	165.482	28,9%
Hypotheke	115.039	18,5%	112.069	19,6%
Totaal	621.490	100,0%	572.923	100,0%

Specificatie vastrentende waarden naar regio:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Europa EU	503.907	81,1%	508.472	88,8%
Europa non EU	35.166	5,7%	19.313	3,4%
Noord-Amerika	60.392	9,7%	30.687	5,4%
Azie exclusief Japan	0	0,0%	1.942	0,3%
Pacific	19.686	3,2%	10.626	1,9%
Centraal & Zuid Amerika	2.339	0,4%	974	0,2%
Overige	0	0,0%	909	0,2%
Totaal	621.490	100,0%	572.923	100,0%

Specificatie vastrentende waarden naar markt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Vastrentend emerging markets	5.399	0,9%	4.248	0,7%
Vastrentend developed markets	616.091	99,1%	568.675	99,3%
Totaal	621.490	100,0%	572.923	100,0%

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
AAA	257.354	41,4%	308.272	53,8%
AA	82.258	13,2%	85.663	15,0%
A	74.309	12,0%	45.994	8,0%
BBB	102.879	16,6%	50.540	8,8%
Lagere rating	801	0,1%	44	0,0%
Geen rating	103.889	16,7%	82.410	14,4%
Totaal	621.490	100,0%	572.923	100,0%

Voor de bepaling van de credit rating wordt (afhankelijk van de beschikbaarheid) gebruikt gemaakt van S&P, Moody's en Fitch.

S6 Verzekeringstechnisch risico

Het langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van Prognosetafel met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering ultimo boekjaar van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijdensrisico niet te herverzekeren.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het pensioenfonds is om het arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting 6. Technische voorziening voor risico pensioenfonds.

57 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het pensioenfonds in zijn beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

58 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij. Het fonds belegt voornamelijk in beleggingsfondsen waarin dit risico al is afgedekt. Het fonds is van mening dat voor het fonds geen sprake is van concentratierisico's, daarom wordt het concentratierisico op nihil gesteld.

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Staatsobligaties Duitsland	70.070	6,1%	58.767	5,8%
Staatsobligaties Nederland	71.618	6,2%	54.726	5,4%
Staatsobligaties Frankrijk	46.459	4,0%	84.200	8,3%
Particulier Hypothekenfonds	115.039	10,0%	112.068	11,1%
Achmea Dutch Residential Fund	70.904	6,2%	66.020	6,5%
Achmea Dutch Health Care Property Fund	30.746	2,7%	29.735	2,9%
Amvest Residential Core Fund	28.161	2,4%	25.923	2,6%
Europese Unie	-	-	21.272	2,1%
Kreditanstalter für Wiederaufbau KfW	23.438	2,0%	20.593	2,0%

59 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht in verschillende beleggingsfondsen. Pensioenfonds Kappers heeft een fiduciair contract en SLA met Columbia Threadneedle Investment voor de gehele portefeuille. Columbia Threadneedle Investment monitort de fondsen en rapporteert aan het pensioenfonds over de resultaten en risico's

in de portefeuille. Columbia Threadneedle Investment ondersteunt Pensioenfonds Kappers bij de selectie van nieuwe beleggingsfondsen.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan pensioenuitvoerder TKP. Met TKP is een uitbestedingsovereenkomst en een service level agreement (SLA) gesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van het vermogensbeheer en pensioenbeheer door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het pensioenfonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

S10 Actief beheer risico

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die door portefeuillemanagers worden ingenomen ten opzichte van de markt als geheel. Vanwege het door het fonds gekozen passief beheer, is een buffer voor dit risico niet nodig.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het pensioenfonds, haar bestuurders, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders, voor zover zij bestuurder zijn in het pensioenfonds.

Transacties met bestuurders

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen geen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds.

Overige transacties met verbonden partijen

Het fonds kent geen overige transacties met verbonden partijen.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ontvangen zekerheden en garanties

Het fonds heeft geen ontvangen zekerheden en garanties voor zover niet reeds in de jaarrekening is toegelicht.

Kortlopende contractuele verplichtingen

Het fonds kent geen kortlopende contractuele verplichtingen.

Langlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met Columbia Threadneedle Investment voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 3 maanden. De vermogensbeheerkosten bedragen ca. 700 per jaar.

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met CACEIS. Het contract met CACEIS is met ingang van 1 januari 2014 van kracht voor onbepaalde tijd. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. De vergoeding bestaat zowel uit vaste componenten voor de beleggingsadministratie en variabele componenten (tariefafspraken) voor handelingen en custody. De vaste custodykosten bedragen ca. 90 per jaar.

Het pensioenfonds heeft een bestuursondersteuningsovereenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten met Actor met een opzegtermijn van een jaar. De vergoeding voor bestuursondersteuning bedraagt ca. 630 per jaar.

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met TKP. Per 1 januari 2021 is een contract met TKP Pensioen gesloten voor een periode van vijf jaar en een opzegtermijn van 12 maanden. De administratiekostenvergoeding bedragen ca. 3.500 per jaar.

Verstrekke zekerheden en garanties

Het pensioenfonds heeft geen verstrekke zekerheden en garanties voor zover niet reeds in de jaarrekening is toegelicht.

Transitiekosten

Het bestuur heeft gekozen voor het onderbrengen van de administratie bij TKP per 1 januari 2021. Met TKP en (toenmalig) AGH zijn afspraken gemaakt over de kosten daarvan. In samenhang hiermee is door TKP in 2025 nog één termijn van 180 in rekening gebracht.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum (na bestemming van het saldo van baten en lasten)

Overbruggingsplan 2025

Het pensioenfonds heeft de deelname aan het transitie-FTK in 2025 gecontinueerd. Er wordt daarom voor 1 juli 2025 een overbruggingsplan ingediend bij DNB.

Actuele financiële positie

Per 30 april 2025 bedroeg de actuele dekkingsgraad 112,5%. De beleidsdekkingsgraad is per diezelfde datum 109,9%.

13.6 Toelichting op verantwoording van baten en lasten

7. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Premiebijdragen huidig jaar	54.608	46.291
Premiebijdragen voorgaande jaren	398	274
Totaal	55.006	46.565

De totale feitelijke bijdrage van werkgevers bedraagt 13,9% (2023: idem) van de premiegrondslag.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 en 130a van de Pensioenwet zijn als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Zuiver kostendekkende premie	51.074	42.387
Gedempte kostendekkende premie (volgens ABTN)	41.368	46.472
Feitelijke premie	54.608	46.291

Zuiver kostendekkende premie

De zuiver kostendekkende premie is gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december van het voorgaande jaar en de op dat moment geldende uitgangspunten voor de bepaling van de technische voorzieningen. De zuivere kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag voor uitvoeringskosten;
- Opslag voor solvabiliteit ter grootte van het vereist eigen vermogen.

De samenstelling van de zuiver kostendekkende premie is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Actuariel benodigd	37.682	29.967
Opslag in stand houden vereist vermogen	7.359	6.007
Opslag voor uitvoeringskosten	4.983	5.574
In premie bedragen voor toekomstige kosten	1.050	839
Totaal	51.074	42.387

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag in verband met toekomstbestendige toeslagverlening;
- Opslag voor premievrijstelling bij invaliditeit van 6,5% van de actuariële koopsom;
- Opslag voor uitvoeringskosten.

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	14.774	19.017
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	18.320	17.562
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.884	3.808
Opslag voor uitvoeringskosten	4.983	5.574
In premie bedragen voor toekomstige kosten	406	511
Totaal	41.368	46.472

De feitelijke premie bedraagt 54.608. De feitelijke premie is hoger dan de gedempte kostendeekkende premie. Het fonds voldoet hiermee aan de wettelijke eisen.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd	14.774	19.017
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	18.320	17.562
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.884	3.808
Opslag voor uitvoeringskosten	4.983	5.574
In premie bedragen voor toekomstige kosten	406	511
Subtotaal = gedempte kostendeekkende premie	41.368	46.472
Marge in premie	13.240	-181
Totaal	54.608	46.291

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Totaal
2024			
Vastgoed beleggingen	3.684	8.801	12.485
Aandelen	-1	52.250	52.249
Vastrentende waarden	6.578	28.783	35.361
Overige beleggingen	44	0	44
Totaal	10.306	89.834	100.140
Kosten vermogensbeheer			-1.299
			98.841

(bedragen x € 1.000)	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Totaal
2023			
Vastgoed beleggingen	3.406	-11.414	-8.008
Aandelen	-67	41.731	41.664
Vastrentende waarden	2.709	17.352	20.061
Overige beleggingen	18	-242	-224
Totaal	6.066	47.427	53.493
Kosten vermogensbeheer			-1.009
			52.484

De aan de (in)directe beleggingsresultaten gerelateerde externe transactiekosten, provisies en valutaverschillen zijn op de (in)directe beleggingsresultaten in mindering gebracht. Het pensioenfonds belegt volledig in fondsen. Er is een inschatting gemaakt van de transactiekosten van 547 (2023: 513).

De in bovenstaande tabel gepresenteerde kosten van vermogensbeheer betreffen met name advieskosten, kosten van de custodian en een deel van de pensioenuitvoeringskosten dat is toegerekend aan vermogensbeheer. Zowel in de bedragen van 2024 als 2023 zijn er geen performance gerelateerde vergoedingen.

De totale kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten en inclusief aan vermogensbeheer toegerekende kosten van pensioenuitvoeringskosten bedragen voor 2024 3,6 miljoen (2023 2,8 miljoen).

9. Overige baten

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Overige baten	0	20
Mutatie voorziening debiteuren	-506	-419
Interestbaten waardeoverdrachten	1	0
Interestbaten overig	112	111
Totaal	-393	-288

10. Pensioenuitkeringen

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Ouderdomspensioen	5.511	5.180
Partnerpensioen	1.184	1.138
Wezenpensioen	35	37
Reguliere uitkeringen	6.730	6.355
Afkopen	867	997
Overige uitkeringen	143	107
Totaal	7.740	7.459

11. Pensioenuitvoeringskosten

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Administratiekostenvergoeding	3.543	3.460
Bestuurskosten	349	320
Controle en advieskosten actuaris	275	300
Kosten adviseurs	184	247
Accountantskosten	78	75
Contributies en bijdragen	157	181
Overige kosten	156	149
Aan vermogensbeheer toegerekende pensioenuitvoeringskosten	-711	-90
Subtotaal	4.031	4.642
Projecten	1.189	1.061
Totaal	5.220	5.703

Toelichting pensioenuitvoeringskosten

Onder 'Bestuurskosten' is naast de bezoldiging van het Bestuur ook de bezoldiging van de Raad van toezicht en het Verantwoordingsorgaan opgenomen.

De post 'Controle en advies Actuaris' omvat de kosten voor certificering en kosten van advies.

De post 'Kosten adviseurs' omvat voornamelijk kosten voor de Compliance Officer, Interne Audit Sleutelfunctie houder, Risicobeheer Sleutelfunctiehouder, Actuariële Sleutelfunctiehouder en juridische adviezen.

De post 'Accountantskosten' omvat de kosten voor de controle van de jaarrekening. Daarnaast zijn er in het kader van datakwaliteit ook andere kosten voor controle werkzaamheden gemaakt. Deze zijn opgenomen in de post 'Projecten'.

De post 'Contributies en bijdragen' omvat de contributies en bijdragen voor AFM, DNB, de Pensioenfederatie en Stichting Pensioenregister.

De 'Overige kosten' bestaan voornamelijk uit communicatiekosten en bankkosten voor betalingsverkeer.

Onder 'Projectkosten' zijn onder andere opgenomen: kosten voor de uitwerking van het pensioenakkoord, een

deel van de implementatievergoeding voor het onderbrengen van de administratie bij TKP, implementatievergoeding WDO, DORA implementatiekosten en juridische kosten.

In de kosten voor de uitvoering van het pensioenbeheer zitten ook kosten die toegerekend kunnen worden aan het vermogensbeheer. Hiertoe horen bijvoorbeeld een gedeelte van de beloning van de bestuurders, de ALM-studie en een gedeelte van de controlekosten van de accountant en actuaar.

In de jaarrekening 2024 is de wijze waarop een deel van de pensioenuitvoeringskosten aan de vermogensbeheerkosten is toegerekend, gewijzigd. Deze is meer in lijn gebracht met de activiteiten die besteed worden aan het vermogensbeheer, waardoor een bedrag van 711 in 2024 (2023: 90) van de pensioenuitvoeringskosten is toegerekend aan de kosten van het vermogensbeheer. Deze wijziging heeft geen impact op het resultaat en vermogen van 2024.

Personeelsleden

Het pensioenfonds heeft geen werknemers in dienst. De bestuursondersteuning is uitbesteed aan Actor, de pensioenuitvoering en financiële administratie is uitbesteed aan TKP Pensioen (TKP).

Honoraria onafhankelijke accountant

(bedragen x € 1.000)	Onafhankelijke accountant	Overige netwerk	Totaal
2024			
Controle van de jaarrekening	78	0	78
Controle van de jaarrekening voorgaand jaar	0	0	0
Andere controle werkzaamheden	25	0	25
Andere niet-controle diensten	0	0	0
Totaal	103	0	103

De kosten voor andere controle werkzaamheden van 25 zijn in het overzicht van de pensioenuitvoeringskosten opgenomen onder Projectkosten.

(bedragen x € 1.000)	Onafhankelijke accountant	Overige netwerk	Totaal
2023			
Controle van de jaarrekening	75	0	75
Controle van de jaarrekening voorgaand jaar	0	0	0
Andere controle werkzaamheden	0	0	0
Andere niet-controle diensten	0	0	0
Totaal	75	0	75

De werkzaamheden zijn dit boekjaar uitgevoerd door Forvis Mazars Accountants N.V.

In de opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de externe accountant.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- Het pensioenfonds in het boekjaar 2024 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;

- Het pensioenfonds in het boekjaar 2024 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- In het boekjaar 2024 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Pensioenopbouw	38.680	30.942
Rentetoevoeging	33.884	29.948
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringkosten	-8.133	-7.441
Wijziging marktrente	44.618	10.797
Wijziging actuariële grondslagen	-5.910	2.351
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	-3.268	-13.697
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	616	177
Totaal	100.487	53.077

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Ontvangen waardeoverdrachten	-317	-104
Ontvangen waardeoverdrachten klein pensioen	-769	-2.306
Uitgaande waardeoverdrachten	2.010	4.333
Uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen	1.254	10.571
Totaal	2.178	12.494

Vanaf augustus 2022 staat de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds boven de 100% waardoor het proces waardeoverdrachten weer is opgestart. Er hebben voornamelijk uitgaande waardeoverdrachten plaatsgevonden.

Pensioenfondsen mogen kleine pensioenen overdragen aan een ander pensioenfonds ook al zijn de fondsen in onderdekking (richtlijn Pensioenfederatie). De overdrachtssom van de overgedragen kleine pensioenen bedraagt 1.254.

14. Overige lasten

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Betaalde interest waardeoverdrachten	7	6
Betaalde interest overig	1	1
Overige	10	38
Totaal	18	45

Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf heeft de jaarrekening 2024 vastgesteld in de vergadering van 17 juni 2025.

Regina Schoutsen
Werkgeversvoorzitter

Peggy Wilson
Werknemersvoorzitter

Tim van der Rijken
Bestuurslid

Michel Pet
Bestuurslid

Gerard Sirks
Bestuurslid

José Meijer
Bestuurslid

Hennie de Graaf
Voorzitter Raad van Toezicht

Hans Peters
Lid Raad van Toezicht

Ruben Beil
Lid Raad van Toezicht

14 Overige gegevens 2024

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. Het voorstel voor de bestemming van het saldo van baten en lasten over het boekjaar is opgenomen onder de toelichting op de balans.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf te Utrecht is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmederkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 5.500.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 160.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Aangezien het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet zijn niet alle hiervoor genoemde artikelen van toepassing. Ik heb onderzocht of is voldaan aan de voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- -Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- -Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- -De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- -Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Hierbij is in aanmerking genomen dat het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet, waardoor niet alle artikelen van toepassing zijn. Het pensioenfonds heeft onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat artikel gestelde voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 17 juni 2025

drs. Hamadi Zaghdoudi AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Aan het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf (hierna ook: "het pensioenfonds") statutair gevestigd te Woerden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf op 31 december 2024 en het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2024;
- de staat van baten en lasten over 2024; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het pensioenfonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn van materiële omvang indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 5,7 miljoen. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze bepalend is bij de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 171.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's en niet naleven van wet- en regelgeving

Frauderisicobeheersing door het pensioenfonds

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en de omgeving waarin zij opereert, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de Raad van Toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. In hoofdstuk 8 van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude.

Onze frauderisico-analyse

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording is weerlegd, gezien de aard van de opbrengsten. De opbrengsten bestaan uit premiebijdragen die per deelnemer over de pensioengrondslag met een vastgesteld tarief worden berekend en daardoor op objectieve wijze zijn vast te stellen. De beleggingsopbrengsten bestaan uit directe en indirecte (gerealiseerde en ongerealiseerde) beleggingsopbrengsten. De directe beleggingsopbrengsten betreffen homogene en niet-complexe opbrengstenstromen, zonder significante schattingselementen. Ten aanzien van de indirecte gerealiseerde beleggingsresultaten hebben wij het veronderstelde frauderisico weerlegd, omdat er geen verhoogde druk is op het bestuur van het pensioenfonds om de opbrengstverantwoording te sturen en de gelegenheid om de opbrengstverantwoording materieel te beïnvloeden zeer beperkt is, mede door de aanwezige uitbestedingsrelaties. Ten aanzien van de indirecte ongerealiseerde beleggingsopbrengsten geldt dat deze op eenvoudige wijze af te leiden is van de waardering van de beleggingen.

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan de risico's van het doorbreken van interne beheersing door het bestuur. We verwijzen hierbij ook naar de kernpunten van onze controle voor onze specifieke controle-aanpak voor dit risico.

Onze specifieke controle-aanpak voor het frauderisico

Ten aanzien van het risico op doorbreking van de interne beheersing door het bestuur hebben wij werkzaamheden uitgevoerd zoals het toetsen van de aanvaardbaarheid van journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht.

Verder hebben wij geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het pensioenfonds mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving. Tevens hebben we elementen van onvoorspelbaarheid opgenomen in onze controlewerkzaamheden. Ook hebben wij de uitkomsten van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur en Raad van Toezicht.

Niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben gesprekken gevoerd met het bestuur en de Raad van Toezicht om inzicht te verkrijgen in welke mate er is voldaan aan wet- en regelgeving. Ook hebben wij communicatie met De Nederlandsche Bank (DNB) en Autoriteit Financiële Markten (AFM) doorgenomen. Wij hebben een schriftelijke bevestiging verkregen van het bestuur dat alle bekende aangelegenheden van vermoede non-compliance aan ons zijn gemeld.

Onze observaties

De hiervoor vermelde werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van de controle van de jaarrekening. Ze zijn daarom niet gepland en uitgevoerd als een specifiek onderzoek gericht op fraude en het niet voldoen aan wet- en regelgeving. Deze werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen die van materieel belang zijn voor de jaarrekening.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor de periode van minimaal twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening.

Wij hebben de beoordeling van de continuïteitsveronderstelling met het bestuur besproken en geëvalueerd. Bij deze beoordeling hebben wij in ogenschouw genomen dat vermogenspositie van het pensioenfonds toereikend wordt geacht. Hierbij hebben wij kennis genomen van het overbruggingsplan, opgesteld ten behoeve van overgang naar het transitie FTK. Deze beoordeling levert geen informatie op die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur met betrekking tot de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt

Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden

Waardering van beleggingen

De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan naast beursgenoteerde effecten uit beleggingen in beleggingsfondsen.

In de algemene toelichting bij de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer en de belangrijkste gehanteerde veronderstellingen.

De beoordeling van de reële waarde van deze beleggingen is significant voor onze controle, mede omdat de waardering (deels) gebaseerd is op modellen en subjectieve elementen bevat.

Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het:

- beoordelen van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de uitvoeringsorganisatie belast met het voeren van de beleggingsadministratie en bewaring van de beleggingen. Voor zover relevant voor onze controle van de jaarrekening hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportages;
- vaststellen dat de waarderingsgrondslagen van de beleggingsfondsen vergelijkbaar zijn met die van het pensioenfonds en dat waarde per participatie volgens de jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde;
- toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is gegeven de geldende verslaggevingsregels.

Waardering van de technische voorzieningen

De technische voorzieningen zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds.

In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. De berekening van de technische voorzieningen is bepaald op basis van actuariële veronderstellingen en overige veronderstellingen.

Bij de vaststelling van de adequate waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaire. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaire en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met hem besproken.

Door ons is tevens nagegaan of:

- de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaire worden gehanteerd bij het certificeren van de technische voorziening voor pensioenverplichtingen, in alle van materieel belang zijnde aspecten juist, volledig en in overeenstemming met de pensioenregeling zijn opgesteld;
- de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's;
- de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 17 juni 2025

Forvis Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA

De bijlagen

Nevenfuncties bestuursleden

De leden van het bestuur hebben in 2024 de volgende nevenfuncties uitgevoerd:

Naam	Nevenfuncties
Gerard van de Kuilen	SPO, docent Stichting Perseus, penningmeester Cavani Analyse & Advies, eigenaar N.V. Schade, lid RvC en voorzitter audit- en risicocommissie Beroepspensioenfondsen voor Verloskundigen, lid visitatiecommissie (tot 30 juni 2024) Protestante Kerk Zeist, lid beleggingsadviescommissie GroenLinks, lid toezichtsraad BPF Waterbouw, lid van de raad van toezicht (vanaf april 2022) Beroepspensioenfondsen voor Roeiers, lid visitatiecommissie Calpam, lid visitatiecommissie
Regina Schoutsen (vanaf oktober 2024)	Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Bouwnijverheid, bestuurder PPF-APG, lid verantwoordingsorgaan
Gerard Sirks	Pensioenfondsen Nederlandse Groothandel (SPNG), adviseur BAC
Tim van der Rijken	Stichting Westelijke Tuinsteden, lid RvT Pensioenfederatie, lid bestuur namens bedrijfstakpensioenfondsen OnderhoudNL, lid raad van toezicht LBBO, voorzitter bestuur (vanaf juni 2023)
Michel Pet	Bpf voor de meubelindustrie en meubileringsbedrijven, niet uitvoerend bestuurslid Bpf voor Vlees, Vleeswaren, Gemaksvoeding en Pluimveevles (VLEP), bestuurslid, lid risicomanagementcommissie en lid financiële commissie Pensioenfondsen voor het slagersbedrijf, bestuurslid en lid risicocommissie Stichting RVU Pluimvee, algemeen bestuurslid
José Meijer	APG, lid RvC PvdA Weert, voorzitter Stuurgroep IMVO convenant pensioenfondsen, lid (tot 19 maart 2024) FNV Club van 25, adviseur FNV inzake nieuw pensioencontract PFZW (tot 19 maart 2024)
Rita van Ewijk (tot 1 juli 2024)	Stichting Pensioenfondsen Woningcorporaties, lid RvT Blue Sky Group, lid programmadirectie Wtp
Funda Van Riel-Bor (stagiair, tot 1 oktober 2024)	APG Treasury & Trading development specialist

De leden van de raad van toezicht hebben in 2024 de volgende nevenfuncties uitgevoerd:

Naam	Nevenfuncties
Hennie de Graaf	PAL Advocatuur, pensioen- en arbeidsrechtadvocaat Pensioenfonds Notariaat, lid van de raad van toezicht Pensioenfonds IKEA, lid visitatiecommissie (m.i.v. 5 februari 2024) Pensioenfonds Gasunie, lid raad van toezicht (m.i.v. 1 oktober 2024) PGB Pensioendiensten, ondersteuning op de afdeling juridische zaken (m.i.v. 16 december 2024)
Ruben Beil	Pensioenfonds Metaal en Techniek, bestuurssecretaris en lid MT Pensioenfederatie, lid Advies- en Uitvoeringsraad
Hans Peters	Pensioenfonds Nederlandse Bisdommen, Bestuurder Pensioenfonds Avery Dennison, voorzitter Visitatiecommissie Pensioenfonds Dierenartsen, voorzitter Visitatiecommissie Pensioenfonds Flexsecurity, voorzitter visitatiecommissie Pensioenfonds BAT, voorzitter Beleggingsadviescommissie
Alex de Haas	Cardano Risk Management Nederland, strategisch adviseur Jongeren in Institutioneel Pensioen (JIIP), bestuurder netwerk & relaties Stagiair bestuur Pensioenfonds Hibin (m.i.v. 1 oktober 2024)

De leden van het verantwoordingsorgaan hebben in 2024 de volgende nevenfuncties uitgevoerd:

Naam	Nevenfuncties
John Kerstens	Lid bestuur 'Mijn carrière' (fonds duurzame inzetbaarheid schilders) Lid Raad van Commissarissen Bouw- en Infrapark Lid Raad van Toezicht Blik op Werk Voorzitter van de Koepel Gepensioneerden Voorzitter van de commissie ouderenregelingen in de ambulancezorg Voorzitter bestuur NOA, een brancheorganisatie voor het afbouwbedrijf Voorzitter BMNL Nationale Milieudatabase (vanaf februari 2022)
Ben van Raaij	Lid verantwoordingsorgaan Molenaarspensioenfonds Voorzitter/afgevaardigde Nationale vergadering, Zonnebloem Regio IJsselstreek Coördinator en invuller, CNV Belastingsservice Voorzitter van de sectorraad zelfstandige professionals bij CNV Chauffeur Rolstoelbus Fiscale Boekhouding en beleggen voor een lijfrente beleggings-BV Boekhouding van een Christelijke boekwinkel (stichting) Directeur Ontwikkelteam Energietransitie Zutphen
Hajo Laman	Dutchen BV, bestuurder CFO Resort Developments BV
Jeroen Paardekooper (stagiair)	Axxicom Airport Caddy BV, dutymanager

Begrippenlijst

Three Lines Model

Pensioenfondsen dienen te beschikken over een doeltreffend governancestelsel waarin drie sleutelfuncties, de risicobeheersingsfunctie, de interne auditfunctie en de actuariële functie, zijn opgenomen. In algemenere literatuur wordt deze organisatiestructuur geschaard onder het “three lines model”. In een three lines model is de business verantwoordelijk voor haar eigen processen en de beheersing van de risico's hierin (eerste lijn). De risicobeheersingsfunctie vult de tweede lijn in. Tot slot controleert de interne auditfunctie als derde lijn (de samenwerking tussen) de eerste en de tweede lijn.

ABTN (Actuariële en bedrijfstechnische nota)

Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

ALM (Asset Liability Management)

Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

Benchmark

Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad is gelijk aan de actuele waarde van de activa minus de kortlopende schulden gedeeld door de actuele waarde van het totaal aan pensioenverplichtingen.

De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de aanwezige beleggingen en de toekomstige verplichtingen inclusief toeslagverlening. Een percentage onder de 100 geeft aan dat naar de verwachting per 31 december van enig jaar niet een volledige toeslag kan worden verleend.

Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij hoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De ‘nieuwe’ dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf actuele dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken schommelt de dekkingsgraad minder en is dus meer stabiel. De nieuwe dekkingsgraad wordt de beleidsdekkingsgraad genoemd. Deze beleidsdekkingsgraad is onder andere bepalend voor het nemen van maatregelen, zoals bijvoorbeeld het verlagen van de pensioenen als de dekkingsgraad te laag is. De beleidsdekkingsgraad op 31 december is bepalend voor eventueel te nemen maatregelen in het volgende verslagjaar.

Duration

Gewogen gemiddelde looptijd van een lening. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.

FTK (Financieel Toetsingskader)

Wettelijk stelsel van De Nederlandsche Bank inzake bijvoorbeeld te hanteren waarderingsmethoden, eisen aan eigen vermogen, regels voor premievaststelling en randvoorwaarden voor indexatie.

Herstelplan

Een herstelplan is een plan van aanpak waarin pensioenfondsen laten zien welke maatregelen zij nemen om de financiële positie te verbeteren. Ook moeten pensioenfondsen aangeven welke maatregelen zij nemen als het herstel niet lukt binnen de termijn die daarvoor staat.

IORP II (Institutions for Occupational Retirement Provision directive)

In januari 2017 is de herziene IORP II in werking getreden. Uiterlijk in januari 2019 moeten de bepalingen uit de richtlijn geïmplementeerd zijn in de Nederlandse wetgeving. IORP II is een Europese richtlijn voor pensioenfondsen en premie-pensioeninstellingen. IORP II verlangt van pensioenfondsen dat zij drie zogenoemde sleutelfuncties inrichten om het bestuur te ondersteunen en te zorgen voor een gezonde en prudente bedrijfsvoering. Het gaat om functies op het gebied van risicobeheer, actuariaat en interne audit. Onder IORP II zijn pensioenfondsen ook verplicht minstens een keer in de drie jaar een 'eigen risicobeoordeling' (ERB) uit te voeren. De ERB is een holistische beoordeling van alle materiële risico's en verbindt de strategie van het pensioenfonds met het risicoprofiel.

Ook stelt IORP II nieuwe eisen aan de manieren waarop pensioenfondsen beleggen. Verantwoord beleggen staat al een tijd in de belangstelling van pensioenfondsen en toezichthouders. Bij de meeste pensioenfondsen is beleid op dit gebied al standaard. Maar een aantal fondsen is hiermee nog niet bezig. IORP II eist dat deze fondsen vanaf 2019 rapporteren of en hoe zij milieuaspecten, sociale factoren en governance factoren geïntegreerd hebben in hun hele beleggingscyclus: van beleid, uitvoering en risicomanagement tot de verantwoording. Ook voor de communicatie door pensioenfondsen heeft IORP II nieuwe richtlijnen en gedetailleerde voorschriften.

Maatwerk LDI pool

Beleggingsfondsen met beleggingen die gevoelig zijn voor renteveranderingen en daardoor het renterisico van het pensioenfonds verlagen. LDI staat voor Liability Driven Investments.

Pensioenresultaat

Een maatstaf voor koopkrachtbehoud van het pensioen: som van de verwachte uitkeringen conform het beleid van het pensioenfonds gedeeld door de som van de verwachte uitkeringen zonder korten en altijd indexeren.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen).

Rekenrente

Fictieve rentevoet die wordt gebruikt om toekomstige verplichtingen terug te rekenen naar het heden.

Solvabiliteit

Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.

Swap

Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Vastrentende waarden

Beleggingssoort waarover in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Technische voorziening

De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.

Vrijstelling

Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.